

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.

¹ SIN AK'SIN Jesus Christ David okkuai' Abraham okkuai' un'ix o sĭnaks' oaiëxësts.
² Abraham ikuyiu' Isaac; ki Isaac ikuyiu' Jacob; ki Jacob ikuyiau' Judas ki omu' pappiipix;
³ Ki Judas ikuyiu' Phares ki Zara, Thamar ipau'kaiïmmiuax; ki Phares ikuyiu' Esrom; ki Esrom ikuyiu' Aram; ⁴ Ki Aram ikuyiu' Aminadab; ki Aminadab ikuyiu' Naasson; ki Naasson ikuyiu' Salmon; ⁵ Ki Salmon ikuyiu' Booz, Rachab ipau'kaiïmmiuaie; ki Booz ikuyiu' Obed, Ruth ipau'kaiïmmiuaie; ki Obed ikuyiu' Jesse; ⁶ Ki Jesse ikuyiu' David omÿx'nin'a; ki David omÿx'ina ikuyiu' Solomon, annök' ake'uök itom'itomiuök Urias man'itotsipokaiïmmiuaie;
⁷ Ki Solomon ikuyiu'. Roboam; ki Roboam ikuyiu' Abia; ki Abia ikuyiu' Asa; ⁸ Ki Asa ikuyiu' Josaphat; ki Josaphat ikuyiu' Joram; ki Joram ikuyiu' Ozias; ⁹ Ki Ozias ikuyiu' Joatham; ki Joatham ikuyiu' Achaz; ki Achaz ikuyiu' Ezekias;
¹⁰ Ki Ezekias ikuyiu' Manasses; ki Manasses ikuyiu' Amon; ki Amon ikuyiu' Josias; ¹¹ Ki Josias ikuyiu' Jechonias ki o mu' pap piipix, annik' ito'toöpikau Babylon; ¹² Ki ot'sitotos au Babylon, Jechonias ikuyiu' Salathiel; ki Salathiel ikuyiu' Zorobabel; ¹³ Ki Zorobabel ikuyiu' Abiud; ki Abiud ikuyiu' Eliakim; ki Eliakim ikuyiu'

Azor; ¹⁴ Ki Azor ikuyiu' Sadoc; ki Sadoc ikuyiu' Achim; ki Achim ikuyiu' Eliud; ¹⁵ Ki Eliud ikuyi u' Eleazar; ki Eleazar ikuyiu' Matthan; ki Matthan ikuyiu' Jacob; ¹⁶ Ki Jacob ikuyiu' Joseph, Mary om'i, annok ipau'kaiïmmiuök Jesus, anïstau Christ. ¹⁷ David otsis'tsits'unoauai Abraham itsipuk' süpokosinimotseiiau ke'pitappiiu nissekoputtsi; ki ot'sitotosau Babylon omats'ïstsits'unoauai David mats'itsipuksüpokosimotseiiau, matsisse'koputtsi; Christ omats'ïstsits'unoauai ot'sitotosau Babylon mats'itsipuksüpokosimotseiiau matsisse'koputtsi. ¹⁸ Jesus Christ, otsipokai'isinni ün'niniitsiu: Annik' Mary, Jesus oksis'tsi, Joseph otak'okemattösaie itop itappi'inai, otse'kosatsok Atsim'istaaw. ¹⁹ Joseph om'i moköm'motsitappiu, ki matsitsitau'ats mök'aiitsinniköttösaie; osime'tsitan möksisim'ianistüpskoösaie. ²⁰ Ki otai'ksimstatoaie, Satsit, Ap'ïstotokiuäoto'tokatatsis otsipopök'toakaie ki otan'ikaie, Joseph, David okku'i, pinstunnos Mary kök'okemattosi, otse'kosatsok Atsim'iStaaw. ²¹ Ki ai'aksipokaiïmmiuaie okku'yi, ki kitak'anïstsinniköttau Jesus: tükkä, otsitappim'ix otsauum'itsitappi'isuauësts aiakitaikömotse'piuax. ²² Itün'nitsiuaie mök'itsenüpanistösi Ap'ïstotokiuä otse'poawsists, otsipropheti itotse'poawsinësts, ki an'ïmai, ²³ Satsik, mökök'iaie ai'akopitappiiu, ki ai'aksipokaiïmmiuaie okku'yi, ki ak'anïstsinniköttötsiuaie Emmanuel, ito'kïsasattop Ap'ïstotokiuä ipokai'tappiïmmau.

24 Joseph otsipuwaw'ki otso'kani, ũn'niitsitappiiu Ap'istotokiuā oto'tokatatsis otan'iipiaie, ki ito'tuyiuaiie otokem'an: 25 Ki ototom'okkuyi otsauomai'pokaiisaie matpoksokamiu'atsaie: kinitsin'niköttsiuaie JESUS.

2

1 JESUS otai'pokaiisi Bethlehem, auösın'im Judæa, annists'isk ksistsiku'istsk, Herod otsitsinaiipi, Satsik, mokök'ietappix umut'autstsiipi apinök'kuyi itsipuk'sipuiuu Jerusalem, 2 An'iau, ũnan'ök manipok'auök Jews otsin'aimoaiuaie? Tükkä, annim' apinök'kuyi stai'tappiosi nitsino'ũnan okökatosim, ki nimut'otopinän nök'itauatsimmimmösınan. 3 Herod omũx'ina otokh'tsisaie, otap'itsitanaie, ki Jerusalem istokönai'tappix ikönonokap'aitsitamiax. 4 Ikönaumoi'piüsax omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, süppoöttsesattsiax Christ mök'itsipokaiipiaie. 5 Ki an'istsiauaie, Bethlehem, Judæa istauösın'im, ũn'nimaie; ũn'anıstappi prophet osın'aksın; 6 Ki ksęsto'a Bethlehem, Judæa istauösın'im, kimats'inükstsiuaua, Judah istsın'ax; Nin'auök, kęsto'a ak'itsistauasiu ki osto'i ai'akauökitsimau nitsitappim'ix Israel. 7 Herod, simi'nikötüssax mokök'ietappix, sokap'süppoöttsesattsiax otsokap'inökuyisaie kökatosi. 8 Ki itüpüt'oköttsiax Bethlehem; kian'iu, kükko' sokap'apsümmok pokau'ök; ki ikonoainoeniki, itüm'ütskitsinikokik nök'itsitotosi nök'it a tsim mim mosi. 9 Otokh'tsısau omũxina

otan'iipiaie, itsis'tapuaiau; ki satisk, anni'isk
 kök'atosiisk otsitsinoauaiisk umut'autstsi
 apinök'uyi otsitom'akoaiauaie, ki otai'totosi
 inük'sipokai ot'sitaupipiaie itots'iketsipuyiuaie.
¹⁰ Otsinno'össauaie kök'atosi, eks'kamük
 otse'tametüksuaii. ¹¹ Ki otaitšipis'sau nap'ioyis,
 Mary oksis'tsi ipinnu'yiauaie pokai'isk, ki
 innissi'iau, ki itatsim'mimmiau: ki otai-pa-
 suk'inissauësts otakomütskotuksuauësts,
 issak'okotsiauaie gold ki frankincense ki
 myrrh. ¹² Ap'istotokiuä papaukökianistcsax
 mökstaiskito'tosau, noke'tsi moksokui
 itüp'akaiiau. ¹³ Ki otai'mattosau, satsik,
 Ap'istotokiuä sto'tokatatscs papauta'atsiuaie
 Joseph, an'isitouaie, Nipuat', ki mattos'au
 pokau' ki oksis'tsi ki iküm'itappoat Egypt,
 ki stau'pit ki kitak'otümanisto; tük'kä,
 Herod ai'akapsümmiuaie inük'sipokau
 möks'enitösaie. ¹⁴ Otai'puawksi,
 sepiai'akotuyiuax inük'sipokau ki oksis'tsi
 ki Egypt itüp'itappoiau: ¹⁵ Ki itai'piauie
 otai'nsaie Herod, möksenüp'anistosi
 Ap'istotokiuä otse'poawsin, otsiprophet i
 totsi'uaie, Egypt, ün'nimaie nitsit' ütüm-
 mau noko'a. ¹⁶ Herod, otai'noösax mökök'ietappix
 otap'apistotoyisax, eks'kaiistsetükkiu, ki
 itüp'otoköttsiuax (otsen'nakemix) Bethle-
 hem ki sa'akapotsim, ai'stokistuyimix sök'umappix
 ikön'ainittsiuax; küttaistoki'stuyimix
 sök'umappix mat'okönainittsiuax,
 umut'otsksinippi otsokap'süppoötsesattüsax
 mökök'ietappix. ¹⁷ Itüm'enüpanistomaie
 Jeremy prophet otse'poawsin otan'ipi,

18 Epo'awsinni itsik'kitokhtsip Rama, asain'sinni ki aiim'motseisinni ki omükoyesinni, Rachel o'kosix itau'asünü ki matokuiki-awpiketükkiu'ats, tükkä, itsen'iau. 19 Herod otse'insi, sat'sik, Ap'istotokuä oto'tokatatsis Joseph otsipapau'takaie, Egypt otsitai'tappiisaie. 20 An'istsiuaie, Nipuat'ki mattos'au inük'sipokau ki oksis'tsi, ki itüp'itappoat Israel istau'ösinim; tük'kä ini'au anniks'isk ap'üssummiiskaie otsipai'tappiisinni. 21 Ki itsipuu ki aiako'tuyiuax pokau'a ki o ksis'tsi, ki Israel istauösin'im ito'to. 22 Ki otokh'tsissi Archelaus otau'atsuaiitsitapai'naiisi un'ni otsin'naiisinni, isstün'ïmaie mök'ittapposaie; ki Ap'istotokuä otsipapauanistosaie, Galilee itanis'tüpitappo: 23 Ki akapioyis, Nazareth anistau, ito'to kiitoko'yiü; mökenüpanistosaie prophetix otan'iipiax, akanistai'niköttau Nazaren'aikuun.

3

1 ANNISTS'ISK ksistsiku'istsk John Baptist ito'to Judæa istoksis'tapiksökkui, itüs'-ksinimatstokiu, 2 Ki an'iu sauai'tsitak, spots'im istin'naiisinni aststsiu'. 3 Am'auk annök' matapp'iuök Isaiah prophet an'iu Nitsitäppiuä ksistapitauosinim sokse'puyiu, Süppoatsistotokh'sattoat Nin'a oksokui, oksoku'ists moköm'otstsisests. 4 Ki John, Camel oku'yists, itsis'totosiu, ki itsiköp'okui itsep'siu; ki otso'össinests tsikatsix ki namap'iniu. 5 Jerusalem istokönai'tappix otokönitota'akax, ki Judæa istokönai'tappix, ki Jordan istauössin'im istokönai'tappix

mat'okõnitaakax. ⁶ Ki nie'tũktai
 Jordan (an'istop), otsit'ũstapinopiax, ki
 otsaum'itsitappiisuẽsts aiinũp'anistomiauẽsts.
⁷ Ki otsinno'õssax otas'taaiõssax
 akai'tappiiax Pharisees ki Saducees,
 otsittũp'auauõkõssax otsitũsta'pinũkipi,
 an'ĩstsiuax, Pĩtseksĩnau'kosix, tũkka'
 kitan'ikoau kõkanistũpĩstũpiksatossuai annik'
 istse'tũksĩnik astai'tsiik? ⁸ Ai'sũksattok
 matsiĩn'ĩsts mõk'itanĩstosi kĩtsauai'tsitani:
⁹ Pini'tsitsiikasik kĩtsitsi' tanauẽsts
 kok'kitũnĩssuai Kĩn'un Abrahami; ki-
 tan'ĩstopuau Ap'ĩstotokiua, am'oxim okotokix
 ikotsĩstauatomoaiau Abraham pokax.
¹⁰ Kiannok' kõts'eksĩsts kaxa'kin itsipo'toau:
 kõnai'ĩstsĩs saiĩnasĩssi ak'aikakiaiau ki
 ak'aututsaiau. ¹¹ Okke' kimut'sitũstapĩnopuau
 kõkkĩtsisauai'tsitasuai: apatots'ĩk annõk'
 ai'aksakootõk aiĩs'skunitapsiu, ni-
 matsikõkokotopa'tomoauats matsikĩsts': Ostoi'
 kimutak'ĩstapĩnokoau Atsim'istaaw ki is'tsi:
¹² Ose'kotũkkiatsĩs ai'ĩnĩmaie, kiaupũx'ĩxtoxixi
 otsit'aisuisuitsipĩk'iakipi aiaksokapse'maie,
 osos'tsipĩkiapioyĩs aiakitsĩptsĩpotomẽsts
 otapaiẽn'ĩnsĩmmanĩsts; ki istotox'ksĩĩsts istsi'i
 matakatsiu'ats ai'aketsĩnsimẽsts. ¹³ Jesus Galilee
 itũm'aumatto, Jordani nie'tũktai ito'to, John
 mõkĩtsĩstapĩniĩsaie. ¹⁴ Ki John paiau'tsimĩuaie,
 ki otan'ikaie, ksẽsto'a is ta' pĩn o kit,
 kitaketak'sipuksipat to kõkokotsĩs'tapĩnnõksi,
 ki kumauksipuksipaakĩks? ¹⁵ Jesus an'ĩstsiuaie
 pokĩtse'tsĩt annok': nõks'ĩstutsĩsĩnan
 mokõm'motsitappiisĩnni. Itũmipaio'kĩts
 etomoyuaie. ¹⁶ Ki Jesus aiĩs'tapĩnnõssi,

itopītsissoa'tomaie okke': ki, sat'sīk, spots'im kau'opiu, ki nan'nuyiuai Ap'īstotokiau otatsim'istaaw itutui'sūpīnūmaie sītsi'i itsīnauūni'īnai, ki itokhitopi'īnai: 17 Ki, satsik, epo'awsīnni spots'im itunni'u amok'auk nītūk'omīmokoa, nitsekōkh'sīmau.

4

1 ATSIM'ISTA AW ksīs'tapiksōkkui itūmitūppī'iuaiē Jesus, sauum'itsitappiua mōk saksksīnnoōsaie. 2 Ki nīsīp'puyi koku'īsts, ki nīsīp'puyi ksīsītsikuīsts otsīt'saioyipists, itsakoo'notsiu. 3 Ki Issaks'ksīnīmaitappii itoto'yīnaiē an'īnai, Ikūm'ūmeniki Ap'īstotokiau okku'i, am'oxim ok'otokixīm sīsīp'satsisau mōkitapaiēnasau. 4 Ki itūnīs'tsiuaie, Sīnai p Matap'pi matokot'otsipaitappi'iuats napaiēn, Ap'īstotokiau maoui'ūmutokōnai'poawsīsts aiakotsepaitappiiu. 5 Sauum'itsitappiua otsīsītapīppīok Atsīm'akapioyīs, ki itokhit'sipotoyeik Nato'iapioyīs, 6 Ki an'īstsiuaie, Ikūm'ūmeniki Ap'īstotokiau okku'i, īnīs'suiāuūnit: sīn'aip, akanīstsiuax oto'tokatatsix ksēsto'a: ki otsu'auēsts kitakitot-siketsi'enokiau, kokōt'sīsts kōkstai'tūkōkhsau ok'otoki. 7 Jesus itūnīs'tsiuaie, mat'sīnai p, kimataksaksīnoau'ats Nin'a, kitap'īstotokā. 8 Sauum'itsitappiua spaīstūkki ot-sittūmmi'piokaie itaiīstummūt'tsiikaie kōnauau'ōsinists ki itsap'inatsiikiests; 9 Ki an'īstsiuaie, am'ostsim kōnauau'ōsinīsts kitak'okoto, apīs'tuksīsanopieniki,

atsim'mimmokeniki. ¹⁰ Jesus ituman'istsiuaiie, Mis'taput, Satan: sin'aip, Nina Ap'istotokiaua kitak'atsimmimmau, ki kitak'aitanistaitoau.

¹¹ Ki Sauum'itsitappiuã otai'skikaie ki, sat'sik, oto'tokatatsix ito'toyikiax ki otpum 'okax. ¹² Jesus otokh'tsimsi John ëen'ösaie itsitap'po Galilee: ¹³ Ki otünistüpa'atosaie Nazareth, Capernaum ito'to ki itoko'yu, issoots'i omük'sikimi ai'aketskökkui Zebulon ki Nephtholim: ¹⁴ Isaiah otse'poawsin möksenüpanistosu otanipi, ¹⁵ Zebulon istau'ossinni ki Nephtholim istau'össinni o mük'sikimi ista'potsim, Jordan ap'ümmotsim, Galilee istok'auaax; ¹⁶ Anniks'isk matap'pixk, ski'natsi itau'pixk omük'anatsi nan'immiu: ki anniks'isk matap'pixk auössin'ni einšin'ni itstsi'ipi ki einiu'tüxissinni itstsi'ipi, itau'pixk, ksistsikui'natsiu otsüs'köpsiu. ¹⁷ Annik' Jesus aumütüpsokse'puyiu, ki an'iu, Sauai'tsitak; Spots' imistokök'itsimani ästtsiu'. ¹⁸ Ki Jesus, auau'ökassi, Galilee istomük'sikimi, itsinnu'yuax aiis'kännimotseyix, Simon, an'istau Peter; ki oskün' an'istau Andrew, isksimmatük'kiomikatsis omük'sikimi itai'suiapiximiauie, tük'ka itomik'aitappiisau.

¹⁹ Ki itünis'tsiuax, noksuppa'akik, ki kitakitaumik'ottaiau matap'pix. ²⁰ Ki atomik'atsuai itskim'miau ki itopokiuo'iauaie.

²¹ O müt'tökkiosi matsitsinnuyeuax mat'toskännimotseyix, James, Zebedee o ku'yi, ki John oskün', ipit'süpinnyuax ak'iosatsis, Zebedee, iin'oauaie, aip'simiax otomik'atsuaux: ki itsin'niköttsiuax. ²² Ki ipit'skittsiiauaie

un'ouaiaie ki ak'iosatsis, ki itopokiuo'iauaie. ²³ Ki Jesus Galilee istokõnau'õssinni itap'auauõkau, otatoiapioko'auësts itai'pistsksinimatstokiu ki aisokse'puyiu spots' im istsetam'itsiniksinni; ki matap'pix opüs'tsimmesuai ki otok'tokossinuauësts ikõn an'küttutuyiuax. ²⁴ Ki otap'istutüksinni ikõnauanetünistopaie Syria istau'õssinni; ki ikõnai'oktokosix, ki ami-anistsipüs'tsimisix, ki anniks'isk matap' pixk sauumitsitappiua itsips'tokoyiau, ki mat'tsapsix, ki an'auxenix, ikõnitautesippotoaiax; ki ikõnau'kuttutuyiuax ²⁵ Ki Galilee istokõnai'tappix ikõnawk'pokiuoiauaie, ki Decapolis, ki Jeiusalem, ki Judæa, ki Jordan ap'ümmotsim istõkonai'tappix matsekõnawkpokiuo'iauaie.

5

¹ Kĩ otsinno'ossax akai'tappix ni tum'mo ita'misso: ki otau'pissi otsitappim'ix ototaakax. ² Ki itsipa'kuiakiu ki itüksinim'atsiuax, ki itüniu, ³ Anniks'isk matap'pixk oskëttsipõppuauëxk ikikĩn'etükkiisk, etam'etükkiu: spots'im istsin'naiisinni osto'auai otsinan'oaiau. ⁴ Au'yexix etam'etükkiu: aiaksikiawpikisistotoaiau. ⁵ Ikkĩnap'itappiix etam'etükkiu: ksök'kum otaksinan'oaiau. ⁶ Ino'tättomix mokõm'motsipaitappiisinni ki inäk'attomix mokõm'motsipaitappiisinni etam'etükkiu: ai'akokuyian. ⁷ Kimapi'itappix etam'etükkiu: otak'sikimokiu ⁸ Ksikus'skëttsipõppix etam'etükkiu: ai'aksinnuyiauaie

Ap'istotokiuä. ⁹ Inüs'tsetappix etam'etükkiau:
 akanistainiköttaiäu Ap'istotokiuä o'kosix.
¹⁰ Anniks'isk matap'pixk itsikim'atsistotoaiäu
 otökommo'tsitappiuösoauësts etam'etükkiau;
 otsinan'oiäu spots' im itsin'naiisinni.
¹¹ Oksis'totokoeniki ki maka'pi sitsip'sükoeniki,
 ki aisimmim'motsenikiau, tükka
 kitük'omimmokoau kitse'tametüksuai.
¹² So poke'tametükkik, spopai'piik;
 kitakitakai'sakinnosüko spots'im: apa-
 tots'ik neto'yik üninetoksistotoyiuax
 Ap'istotokiuä otsiprophetix. ¹³ Kësto'akauk
 ksök'kum itsistsixipoku: atstosai'e
 umut'aiawxipi itsix'ipokuyi, tsanistapiu
 ksök'kum umutaiaksitsixipokuistutsip?
 Matütokoapi'uats, ki aksis'tapixip, ki
 akitsitautütsamiai'osi. ¹⁴ Kësto'akauk
 ksök'kum istün'natsii. Akap'ioyis
 aitokittokhi netum'moyi matokotsiksistatop'ats.
¹⁵ Matap'pix matotstsim'axauaie anak'imatsis
 mökitsitaistakhtotosauaie assuyin'i,
 itai'süppatomiau itai'süpanakimatsopi,
 ki matap'pix itsips'taupix napioyis
 itokönnauan'akimaiäu. ¹⁶ Neto'yik
 kitan'akimatsis istot'ünnasayit matap'pix
 mök'itsinniisau kitawx'istutsipists
 mök'itstsaküttosauaie kin'a spots'im.
¹⁷ Pinstak nimut'otopi nökitünnistupipotsisau
 okök'itsimani, ki prophet ix otün' issuai:
 nimatütoto'pa nökitünnistupipotsisau,
 nimut'oto mökitsüpanis'tsistutsisau.
¹⁸ Kitau'münistopuau spots'im ki ksök'kum
 otsauomai'tsinikasi, ki okök'itsimani

otsitsauomsüpanistsiopi tüks'kai sikük'sinaksin
okök'itsimani ittsi'ipi mat'akitsinikauatsaie.
¹⁹ Annök tukskai am'ostsim inüxe'poawsists
küttai'aksistutsimökaie, ki ai'akksinimatsokax
matap'pix mök'staiistutsisaxaie,
ak'anistainiköttau inüks'tsim spots'
im; annök' ai'aksistutsimests
ki ai'akksinimatsokax matap'pix
möks'istutsimësts, ak'anistainiköttau
omük'sim spots'im. ²⁰ Kit an'istopuau
kitokömotsipaitappiisinni saiis'tüpükuiökhssi
Scribes ki Pharisees ot'okömotsipaitappiisuësts
kimatakitsipipauats spots'im istsin'naiisinni.
²¹ Kikai'okhtsipuau ükkaiiap'ix otan'ikoaiau,
Pinuye'nükik: ki annök'ai'akoyenikiuök
ai'akesetsimaie okök'itsimani: ²² Ki
kitan'istopuau annök' ksistapistsim'iuök
ox'okoä ai'akesetsimaie okök'itsimani;
ki annök' ak'anistsiuök ox'okoa Raca,
aiakesetsimaie okök'itsimani: ki annök'
ak'anistsiuök, kitüt'tsapsi, ai'akesetsimaie
Gihenni ots'tsiimiaie. ²³ Puksipip'potominiki
kitak'iksistomütskotüksinni natoi'apioyis, ki
iksänim'iniki kixokoa kitsis'tsimmok, ²⁴ Ün'nim
altar istsskit' kitakiksistomütskotüksinni,
ki matskot'; matom'ots matsin'nüstseik
ksësto'a ki kixokoa, ki tüm'ütsipuksiput ki
sakumüts'kotoat kitsiksist'omütskotüksinni.
²⁵ Kipinnüs'tseimis kikakhtum'o,
kitsakiokhpokau'pimössi: kökstaiistapipiok
au'kökitsimaii, ki au'kökitsimaii ök'staukotsei
eënake'nai, ki kitakitsips'tapixik itai'inükiopi,
²⁶ Kitau' münisto kitsauomai'ponitatossi
kitak'sakookotossi, kimataksuxpa.

27 Kikai'okhtsipuau otanipuauēsts ūkkaiiap'ix, Kimatakauōkotapuaua: 28 Ki nestoa kitan'istopuau, annōk' ūs'sūmmiuōk ake'uōk mōk'sta tossaie, ūkaukhtauauōkautättseuaie u'skēttsipōppi. 29 Kinet'oopspi itsuyisseeniki, sauau'tos ki mīs'tūpapiksistsis: ōkh'siu tūks'kūma mōk'saiinakuaiissi koōpsi, ōkstaiis'tupapiksīs kostūm Gehenna. 30 Kinet'otsīs itsuyisse'eniki kawksinnit', ki mīs'tūpapixit: ōkh'siu tuks'kaii kotsīs'i mōk'saiinakuaiissi, ōkstaiis'tūpapiksīs kostūm Gehenna. 31 Ūk'auanīstop annōk' aiaksik-siuatsiuōk otokem'ani ūnnianīst'okotsīs ik-siuo'isīnaksīn: 32 Ki kitan'istopuau annōk' aiaksik-siuatsiuōk otokem'ani, otsauomauau'ōkotasi, nokets'īnai otauōkotāts'okaie; ki annōk' aiakokkem'iuōk otai'ksiuatai'isk itau'ōkatau. 33 Stsīk'i, kikai'okhtsipuau otan'ipuauēsts ūk'kaiiap'ix, kimataksiksīstapatauūni'pa, ki, kitakitauanīstau Ap'īstotokiua kitatauūn'īssīnni: 34 Ki kitan'istopuau, Pinūt'auūnik; spots'im pinitūpūtauūnik; tūk'ka Ap'īstotokiua otpiso'pōtsīsaie: 35 Ksōk'kum pini'tūpūtauūnik; itsīssuikau'piu: Jerusalem pini'tūpūtauūnik; tūkka Omūx'ina ot'akapioyimaie. 36 Kimat'akitūpūtauunipa kotokōn', kimatkotsiksīxīstutsipats nitu'kuyekai ki kimatokotsīxīstutsipats. 37 Ki anik' A, A; Sa, Sa; mato'ketauanieniki, mat'ōkhsiu. 38 Kikai'okhtsipuau, ūk'auanīstop sauau'toainiki moōps'pi, kitak'okōtanīstotoko: ki sauau'tsīmīniki mokhpe'kīnni, kitak'okōtanīstotoko. 39 Ki kitan'istopuau

pinstsimmim'motsemis sauum'itsitappiuā:
 ki annök' kitakauaiak'ioökö kitsets'stoksis
 matoko'tsis ki mat'stoksis'. ⁴⁰ Ki matap'pi
 makitotsissip'puyissaie au'kökitsimāi,
 ki stakhts'isokösīm mök'otsissaie, mat
 ün'nistotsis kisau'tütsisokösīm. ⁴¹ Ki annök'
 kitsitappa'atsokök tuks'ka ũskskak'sinni,
 pokom'is na'toki iskskaksinni. ⁴² Annök'
 kitau'kömönikök, ko'tsis, ki annök'
 kitai'akükkumatükok, pino'tükaatsis.
⁴³ Kikai'okhtsipuau ũk'auanistop ki-
 tak'ükomimmau kitopokau 'pimokā ki
 kitak'aukimaukikakhtum'o. ⁴⁴ Ki kitan'istopuau
 ũkomim'misau kikakhtum'ix, Atsim'mimmisau
 anniks'isk matap'pixk kitai'pakosinikokoauaxk
 ökhs'istutosau anniks'isk matap'pixk
 kitau'kimokoauaxk, ki aua'tsimoiikatomosau
 anniks'isk matap'pixk kitse'ksistotokoauaxk,
 ki kitai'kimatsistotokoauaxk;
⁴⁵ Kokaukosimmi'issuai Kin'oau spots'im:
 tük'ka ikkünats'iuāie natos'i sauum'itsitappix
 ki ökh'sitappix, ki soio'tümstuyiuax
 moköm'otsitappix ki sau'okömotsitappix.
⁴⁶ Ukomim'mainoainikiau anniks'isk
 matap'pixk kitük'omimmokoauixk,
 tsaak'anistappiuats kisa'kinosuai?
 Küttomünistauükomimmotsein'axau
 publicanix? ⁴⁷ Ki namikse-
 matsim'ainoainikiau kixokoax,
 tsanistapiu'ats kumutaumotsapiau stsik'ix?
 Küttomünistaiksematsimmotseiu'axau publi-
 canix? ⁴⁸ Ki süp-puiap'sik manist'süppuiapspi
 kin'oau spots'im.

6

¹ ISKSKATS'ĪK kōkstau'kōmmotsitappiisuai
 matap'pix kōkainu'yīssi; ikūmits'tsiki
 kīn'oau spots'im kimataksakinosūkoauats.
² Mak'aumūtskotūkkieniki pinik'it manīstsik'ipi
 aiksīstapokōmotsitappikasix itai'puyīssax
 natoī'apioyists ki moksoku'ists, matappix
 mōksīnnu'yīssax. Kitau'mūnistopuau
 sakino'sattaiāu. ³ Ki aumūts'kotūkkieniki pin-
 sksīnīs' i'aksīssautsīs kinet'otsīsī otai'istutsipi;
⁴ Mōksīsīmīs'si kitaumūts'kotūksīnni;
 ki Kīn'a, aisīmīūs'sūppiuōk, ki-
 taksīnnoam'sakinosūk. ⁵ Ki atsīmōi'ikainoeniki
 pinet'omanīstsik aiksīstap'okōmotsitappikasix:
 otūk'ometsīmanoaiāu mōkauatsīmōiikasau
 otsitai'puyisau natoī'apioyists ki moksoku'ists
 itsi'kokeīsts, matap'pix mōksīnnu'yīssau. Ki-
 tau'mūnistopuau, sakino'sattaiāu. ⁶ Ki Ksēsto'a,
 a'tsīmōiikainiki, īstsipi koko'ai, okīm'īniki,
 a'tsīmōiikamīs kīn'a ai'sīmīapsiuā; ki kīn'a,
 aisīmīūs'sūppiuōk, kitaksīnnoam'sakinosūk.
⁷ Ki atsīmōi'ikainoeniki pinīksīstape'puawtsīs,
 manīstaīksīstapepoattopiauaie saie'tūkkix:
 tūk'ka ūs'taiāu ak'aiokhtokiau otakai'puyīssau.
⁸ Pinet'omanīstsik, tūkka Kīn'oau īksīnīm'ests
 kitsipu'īnakītsīpīsts kitsauomauan'īstopi.
⁹ Ūn'anīstūttsīmōiīkak: Nīn'an spots'
 im kitsitau'pīpi, ūnanīstatsīm'metsīs
 kitsīn'ikōsim: ¹⁰ Ūnanīsto'tos Kitotūmap'sīnni:
 spots'im Kitsītsi'tan kanīs'tutsipi, annom'
 ksūk'kum nokūt'anīstutsit: ¹¹ Annok'
 ksīstsīku'īk nokkok'īnan aau'ōssīn: ¹² Ki
 ūnnīksksīnīt'au nītsauum'ītsitappīīsīnanēsts,

manistŭs'ksinoawpi anniks'isk
 matap'pixk nitsauum'itsistotokinanixk:
 13 Ki pinistskim'ükinan, ki nokit-
 sikömotse'piökinan Sauum'itsitappiuä;
 kitŭsk'sainaniau nŭn'naiisinni, ki
 otŭnmap'sinni, ki itsapina'sinni.
 Amen. 14 Ūnniksksinno'ainoeniki
 matap'pix otsauum'itsitappiisuaueŭsts,
 Kin'oua spots' im kitak'okksšinokoau.
 15 Ki sauokksino'ainoemki matap'pix
 otsauum'itsitappiisuaueŭsts, Kŭn'oua Spots'im
 kimatakokksšinokoau'ats. 16 Kŭttaioyienoeniki
 pinomŭs'sŭppik manist'omŭssŭppipiau
 ksistapokömotsitappikasix: tŭkka
 iksistuts'imiau ostokso'auueŭsts, matap'pix
 möks'ksinoöŭsax kŭttaau'yiau. Ki-
 tau'mŭnistopuauŭk'otsimiau saiakinosat-
 topiau. 17 Ki ksęsto'a, kŭttaiau'yeniki
 pu'ikniit, ki issis'kiosit; 18 Matap'pix
 kŭkstai'isksšinokiau kikŭtauŭyi, kŭkksinnu'yissi
 Kŭn'a aisimmiŭssŭppiuä: ki Kŭn'a
 aisimmiŭs'sŭppiuä kitaksinnoam'sakinosŭk.
 19 Pinaumoi'potosik akau'tsapsinni annom'
 ksŭk kum, apŭn'ix ki apissu'yeyi otsits'oyipi,
 ki kŭm os'iepitsix otsipis'sax ki otsikŭmos'sax:
 20 Ki aumoi'potosik akau'tsapsinni spots'im,
 apŭn'ix ki apissu'yeyi otsitsau'oyipiau, ki
 kŭmosiepitsix otsitsauaisisŭppokatŭn'akiipiau
 ki otsitsauai'kŭmospiu: 21 Itsti'piau
 kitsinan'ists, ŭn'nimauk ku'skęttsipŭppi.
 22 Mostŭm'i ista'natsii moöps'piina; nituks'kŭssi
 koopspi, kostŭm' ak'otuitsiu anat'sii: 23 Ki
 koöps'pi minix'issi, kostŭm'i ak'otuitsiu

ski'natsii. Anat'sii annik' i tsšpsts'tsiik
 kostüm'i ski'natsšssi maum'aumūko ski'natsšinni!
²⁴ Tukskūm matap'pi matokotsapotomoyiuatsax
 na'tokūmix nŋn'ax: aksikūmökkimiu tukskum
 ki aks'ikūmūkomimmiu stsšk'i; akikūme'eniu
 tuks'kūm ki aksikūm'istsšimmimmiu
 stsšk'i. Kimatokotapotomoauaxau
 Ap'istotokiuā ki sauum'itsitappiuā.
²⁵ Ūnnikaie kitan'istopuau pinap'itsitatoat
 kitsipai'tappiisšinni kitaks'oatoppi ki
 kitak'simattoppi: ki pinap'itsitatoat
 kostüm'i kitai'aksūpskawsattoppi. Tse'ka
 šškšts'tau opai'tappiisšinni ki aau'össšn,
 mostüm'i ki istotos'ists? ²⁶ Šum'mokau
 paiu'tax: mat'omaiinsšmmauaxau ki
 matomaipokiakiuaxau, ki matomau-
 moipotūkkiii'axau šnsim'apioyšts; ki Kŋn'oau
 spots'im ai'šsoyiuax. Tūkka' šškšts'tau,
 ksšsto'a ki osto'auai? ²⁷ Ūs'tainoeniki
 kōk'spitappiisuai, tsiksšm a' ak'aatspitappiiu?
²⁸ Kumauk'apaisitatoppuaisksšistsaii
 šstotos'ists? Sat'sškau anat'suiopokists
 itai'sūskiiu; matapotūkkiiu'astsau, matapš
 tutūkkiiu 'āsts'au šstotos'ists. ²⁹ Ki
 kitan'istopuau Solomon otšsap'šstotossi
 mat skšt stom'atsšsts anništs'šsk
 suio'pokistsk. ³⁰ Is'totosatštopiēsts
 saiūs'kišts maništs'totosatštoppiēsts
 anništs'šsk annok' ksštsšikuik na'paitappiisš
 ki apinōk'wš apittūp'apššipiau išts'i:
 kikūttomaiakštaišttūpšstotosatsškokoauats,
 kitsenūk'aumaitūkkipuau. ³¹ Ūn'nikaie
 pinapai'tsitatoak kōk'anšsuai Tse'a
 nōks'auattopšnan? Ki, Tse'a nōk'simattopšnan;

ki; Tse'a nõks'istotosattopïnan? ³² (Tük'ka annists'isk, Gentiles ap'üssatsimësts:) Kïn'oau spots'im isksinim'aie kitsim'mükitatosësts. ³³ Ki Matom'apsatsik Ap'istotokuia otsin'naiisinni ki otokömotsitappiisinni ki annists'isk kitak'ütokönokokësts. ³⁴ Ün'nikaie pin ap'itsitatok apinok'wis; api'nok'wis ak'apitsitasiu. Tuks'kai ksistsikui, maka'pi sup'anistsiu.

7

¹ PINOKÖK'ITSIMAK ki kimatakökökitsimük o'a ² Kanïstau'kökitsimapuai ki-takanïstaukökitsimükosuai; ki kanïstau'kotawpi kitakanïstau'kuyïssi. ³ Ki kumauk'satsiks këskün' osüppa'kömosinni, ki kimatstatopats kitomüksüppa'kömosinni? ⁴ Ki kiküttaukot'anïstau këskün' nõk'sauautsïssi kitsüppa'kömosinni; ki sat'sit, omük'o kitauütsüppa'kömosinni? ⁵ Kitsiksïstapo'komotsitappiansi, Matom'-sauautsit kitomük'süppakömosinni, ki kitakotümsokapsatsip köksauautsïssi këskün' o süppa'kömosinni. ⁶ Annists'isk natoap'ïstsk piniko'tokau imitax, ki pearls pinitüp'ïstüpapixikau ak'sinix, öksikkümitauau'ökaiiau ki akotümotükau'auyiau ki kitak'otümsixipok. ⁷ Anik: ki kitak'okoko; apsatsik, ki kitak'okonip; istok'iakik, ki kitaksikauai'pixik. ⁸ Anniks'isk matap'pixk au'kömönixk au'kuyïiau; ki annök' ap'satsimök, au'konïmaie: annök istok'iakiuök, otak'sikauaipixikaie. ⁹ Tükka' nïn'naua, auköm'önïstüssi okku'i napaiën, aiakokotsiuaie

okotoki? ¹⁰ Ki aukõm'õnistüssi mammi',
 aiakikotsiuaiie pítse'ksína? ¹¹ Ksěsto'au,
 kitsaum'itsitappiipuau, ísksinim'enoainiki
 kõk'okotosuai ko'kosoauax õkh'sists,
 Kín'oau spots'im küttomaiakokotsiu'atsax
 õkh'sists anniks'isk matap'pixk
 otau'kõmõnikixk? ¹² Kanist'sitsitatopnai
 matap'pix kõkõnistsitsitaiissuau,
 kitak'õnistsitsitattaiiu: õnnianístap'piu
 okõk'itsimani ki prophetix otse'puawsuai.
¹³ Apüt'okítsimi pi'ik; sokokít'simi apük'oksokui
 itüp'itsiiu akotap'sinni, ki akai'tappii
 itsipim'ix: ¹⁴ Annik' kitsim'ik, ki annik'
 moksoku'ik itüp'itsiikiau opai'tappiisinni,
 aput'tsiiau; ki unna'tsitappii ikon'imix.
¹⁵ Stim'nokau ksís'tapatoiapiekuax
 kit'sitotaakixk emük'ikõnaístotosixk,
 ki o'pístokini itapis'onotsiau. ¹⁶ Kit-
 aks'ksinoaiiu otsin'asoauěsts. Matap'pix
 küttomautuyiu'atsauax ksíssi'ix mìn'ísts, ki
 ksís'tapsüskiísts küttomautsim'axau figs?
¹⁷ Neto'i kõnai'õkhsístsix ai'õkhsinasiu: ki
 makap'ístsix makap'inasiu. ¹⁸ Õkhsístsís
 matokotokapinasieu'ats, ki makap'ístsís
 matokot'õkhsinasiuats. ¹⁹ Kõnai'ístsix
 küttaõkhsinasiix kakiok'au, ki ís'tsi
 itsís'tüpapiksístaiiu. ²⁰ Ūn'nikaie
 kitaks'ksinoaiiu otsin'asoauěsts.
²¹ Kõnai'tappixk nitan'ikixk, Nin'a,
 Nin'a, matakokõnitaipim'axau spots'im
 ísts'in'naiisinni: annõk' ap'ístutsimõk Nin'a
 spots' im otsitsitaniaie, ai'akitsipim. ²² Annik'
 ksístsiku'ik akai'tappii nitak'anikiau, Nin'a,

Nin'a, niküttomaisitsipspinanats kitsin'ikösim?
 Ki niküttomaisüskounaniauaxau
 sauum'itsistaawx kitsin'ikösim?
 Niküttommutaipissatskaspinana kitsin'ikösim?
²³ Ki nitakotümanistaiau, kimats'ksinopu
 aua; Mistöpa'akik, ksësto'au kit-
 sauum'itsistutsipuaii. ²⁴ Annök' aiokh'tsümüuök
 annists'isk nitse'poawsistks aks'istutsiu
 mokökiin'ai annök itokhit'okoïskauük
 ok'otoki: ²⁵ Ki ai'sotau, ki ai'sauksikïmskau,
 ki ai'sopu, ki annik' napioyis itot'süppu;
 ki matsistokhopiu'ats; tük'ka, itokh'itokoïskau
 ok'otoki. ²⁶ Ki annök' aiokh'tsümüuök
 annists'isk nitse'poawsistks, ki matsistutsim'atsësts
 aks'istutsiu mattsapsin'ai, annök'
 itokhit'okoïskauük spöts' ikui: ²⁷ Ki ai'sotau,
 ki ai'sauksikïmskau, ki ai'sopu, ki annik'
 nap'ioyis itot'süppu; ki istokhopi'u;
 ki omük'o otsis'tokhopiisinni. ²⁸ Ki ün'nitsiu,
 Jesus otaiksiste'poattosësts annists'isk
 epo'awsistks, matap'pix skaie'tükkiâu
 otsksinïmats'tüksinni; ²⁹ Ototümap'sinni
 itüs'ksinïmatsiuax, ki sinak'ix
 manïstüs'ksinïmatsawpiax, matüksinïmatsiu'atsax.

8

¹ OTSÏN'NÏSAATOSSI nitum'mo akai'tappiii
 itopokiuo'iauaie ² Ki, satsik, nïnuau leper
 otsittotaakaie ki otsit'atsïmmïmokaie,
 Id otsit'anikaie, Nin'a, atsi'tatomïniki
 kitokot-siksïxistotok. ³ Ki Jesus itsau'ksikïnstsiakiu,
 ki itsixen'iauaie, ki an'iu, nitak'anïstutsip;
 ksïksit'. Ki soksiksik'siuuaie. ⁴ Ki
 Jesus anïstsiuaie, Sat'sit, pinaiitsinikos

matap'pi; mīs'taput, annīs'tsinnosattsīs natoī'apiekuūn, ki aniiik' otan'ipik Moses iſsa'kumūtskotoat möks'ksīniīsau. ⁵ Ki Jesus otsīto'taiپیssi Capernaum, eēn'aken'ai otsitto'taakaie, ki otau'kōmōnikaie, ⁶ Ki otan'ikaie Nin'a, anrōk' nitapotomokōk noko'ai itsīs'tokhaitsiu, ai'papuyiu, eks'kaaipuīnūm. ⁷ Ki Jesus an'īstsiuaie, nitak'ittappo nitak'okuttutoau. ⁸ Eēnaken'ai an'īstsiuaie, Nin'a, nimat'sipumapspa kōkītsipīssi noko'ai: kakse'puyit, ki annōk' nitapotomokōk ak'okuttutoau. ⁹ Nēsto'a nitap'otomoki, ki eēn'akex nitap'otomokiau; ki nitan'īstau am'ok mīs'taput, ki ai'īstapu; ki nitan'īstau stsīk'i, puk'siput ki ai'paksipu; ki annōk' nitap'otomokōk nitan'īstau, am'oi ūnnianīs'tutsit, ki au'anīstutsimaie. ¹⁰ Jesus otokh'tsīmsaie, skai'etūkkiu, ki an'īstsiuax annīks'isk matap'pixk ipokiuo'ixk, Kitau'mūnīstopuau manīst'omūkopi otaumai'tūksīnni nimatūnīstokonip'ats Israel īstauōsīn'im. ¹¹ Ki kitan'īstopuau akai'tappii umutautstīpi apinōk'kuyi ki otsīt'tistūkkōpīpi ak'ūtotoiau, ki akopokau'pimiuaux Abraham ki Isaac ki Jacob spots' im īstsīn'naiisīnni. ¹² Ki nīn'naiisīnni īstokos'ix ak'satūpīksīstsiuaux ski'natsii; annim asain'sīnni ki satse'kīnan ak'itstsiian. ¹³ Jesus an'īstsiuaie eēnaken'ai mīs'taput, kanīst'aumaitūkkīpi kitakūnīsttutoko ki annōk' otap'otomokōk itsok'okuttutoau. ¹⁴ Ki Jesus otsītsipīssaie Peter oko'aiaie, nannuyīuaie otokem'ani o'ksīstsiuaie itsīs'tokhaitsiīnaie, ai'okhtokīm pūs'tsīmesīnni.

15 Ki kaien'ïmaie otsïssi, ki pūs'tsïmesïnni
 itskïmaie: ki itsipuu', ki ito'yiuax,
 16 Autūkkus'si ito'tsïpotuyiauaie akai'tappiiu
 sauum'itsistaawx pakh'tokïnattsïikïuax:
 ki otse'poawsïnni itsa'tūpiksïstsiuax
 staawx, ki ikut'tutuyiuax ikōnai'okhtokosix:
 17 Mōks'enūpanïstosi otan'ïpiaie Esias
 prophet, ki an'iu, Osto'i mat'simēsts
 kïtsauūt' tsikotsapsïnunïsts, ki ipa'tomēsts
 kitokh'tokosïnunïsts. 18 Jesus otsïnno'össax
 akai'tappiïx oto'tūksipuyimokax, ikök'itsïmau
 mōk'opūmmosau. 19 Ki tukskūmïni aisïnaki'ïna
 itoto'yïnaie ki an'ïstsiuaie, Nin'a kitak'ittappopi
 nitak'opokiuo. 20 Jesus an'ïstsiuaie, ota'tuyix
 au'öttsïmanïau, ki paiu'tax au'yïïïau; ki
 Nïn'nau okku'yi matsïstokhotom'atsaie
 otokōn'. 21 Ki stsïk'i otūsksïnimats'aie
 an'ïstsiuaie Nin'a, nōk'otomitappo nōk'akïtsōsi
 nïn'a. 22 Ki Jesus an'ïstsiuaie, süppa'kit;
 ki enix ūnanïstak'itsōsauax enix. 23 Ki
 otsūppopïs'si akh'ïosatsïs, otūs'ksïnimatsax
 ipokïtsūppo'piiïax. 24 Ki satsit iek'opaikïmskau,
 ki ai'sikopaikïmskau akh'ïosatsïs; ki ai'okau.
 25 Ki otūs'ksïnimatsax otsït'totaakïkax ki
 otsïtsïksekenokïkax, ki an'ïstsiïkïuaie,
 Nin'a kōmotse'piokïnan: nitaks'ïnetspïnan.
 26 Ki an'ïstsiuax kumauk'sikopupuuaaisks
 kitsenūkumaitūkkïpuan? Itūmit'sipuu, ki
 ai'sïtsïpsattomēsts sopu'ïsts ki pai'kïmskaiïsts;
 ki ikōnau' maitsïēsts. 27 Ki nïn'ax skai'etūkkïau,
 ki an'ïau, Tsōkhtanïstap'ïnanōkhtauts,
 sopu'ïsts ki omūk' sikïmi manïtse'tokēsts?
 28 Ki otopūmmo'si Gergesenes ïstauōsïn'im

ito'tatsemiauaie natsitappii sauumitsistaawx pakh'tokinattsiiikiax, aken'imanists itsüx'iax, eks'kainixiikiax, matap'pi matokottotsitsko'pats. ²⁹ Ki satsit, aisokse'puyiau, ki an'iau, Tsaakanistappikitsimattopinan, ksësto'ä ki nëstünan, Jesus, Ap'istotokiua okku'yi? Kiküt'tautotopa kökkitsikimatsistotoksinan otsauomo'tosi itaiksistsikumioipi kök'kitsikimatsistotoksinan? ³⁰ Ki Pistsiksi'pio akaiëm ak'sinix itau'yiau. ³¹ Ki sauum'itsistaawx au'kömönistsiauaie ki an'istsiauaie, saiai'pixikinani, nö'k'itsipisnianiau ak'sinix. ³² Ki an'istsiuax kükku'. Ki otsüksax, ak'sinix itsipim'iax: ki, satsit, könak'sinix itsin'aukskasiau inno'tsistüppakui, ki omük'sikimi suioks'kasattomiau, ki inets'iau. ³³ Ki anniks'isk matap'pixk üsks'kümiiskax itsis'tüpaukskasiau, ki akap'ioyis itsipim'iau ki ai'itsiniköttsiauaax, ki anniks'isk matap'pixk pakhtokkinattsixk sauum'itsistaawx mats'itsinniköttsiauaax. ³⁴ Ki, sat'sit, Könai'tappix ikönai'süxkitsimiau akap'ioyis mökittotatsemösau Jesus: ki otsinno'össauaie, au'kömönistsiauaie möks'istapusaie otau'össuai.

9

¹ KI itsüppo'piu akh'iosatsis, ki ito'pümmo ki otauütakap'ioyim ito'to. ² Ki, sat'sit, itotsip'iauaie nän'nau, ai'pakhpuyiu, istokhai'tsiu üksin': Ki Jesus otsinis'saie otaumai'tüksuaiax anistsiauaie ai'pakhpuyiua, Noko'a, ökh'sitükkit; kitsauum'itsitappiisists isksinip'iau. ³ Ki, sat'sit, stsik'ix ai'sinakix

istsai'au am'o (nin'nau) makapie'puyiu.
 4 Ki Jesus isksinim'ests otus'tapuauests
 ki an'iu, kumauk'itsitatopuauaisks maka'pi
 ku'skettsipoppuauests? 5 Tsim'a ksistspa'pi,
 kok'ansi, kit sauum' itsitappiisistsisksinip'iau;
 ki kok'anisi, Nipuat' ki auokat'? 6 Ki
 koks'ksiniisuai Nin'a okku'yi ikots'ksinimests
 sauum'itsitappiisists annom' ksokkum
 (itum'anistsuiaie aipakhpuyii) Nipuat',
 matsit' kituk'sin, koko'ai is'taput. 7 Ki
 itsipuu' ki oko'ai itsitap'po. 8 Ki
 akai'tappiii otsinis'sax, skai'etukkiu, ki
 a'tsimmimmauaie Ap'istotokiaua annok'
 ikotsiu'ok matap'pix otumap'sinni. 9 Ki
 Jesus otaumatto'si, nannuyiuuie nin'nau,
 an'istau Matthew, itaupii'inai itai'ponitatie,
 ki an'istsuiaie Sappa'kit. Ki itsipuu'
 ki pokio'attsuiaie. 10 Ki un'niitsiu Jesus
 otsitsips'taupissi nap'ioyis, otay'yissi, sat'sit
 akai'tappiiu publicanix ki sauum'itsitappix,
 itsito'taipimiau ki ipokau'pimiauax (Jesus) ki
 otus'ksinimatsax. 11 Ki Pharisees otsinno'ossax,
 itunis'tsiauaax otusksinimats'axaie.
 Kitsin'aimoau maukopoks'oyimiaux publicanix
 ki sauum'itsitappix? 12 Jesus otokh'tsisaie,
 an'istsiuax, anniks'isk matap'pixk ikut'totoaxk
 matsimmuki tappi'uaxau assokinakki,
 anniks'isk matap'pixk ai'okhtokosixk
 kimuk'ittappiiu. 13 Is'tapuk, us'ksinik
 manistap'ipi, nitokh'sitsip kim'apiisinni,
 ki nimatokhsitsipats ikit'stüksinni:
 tuk'ka nimat'utotopa nok'ainikottosau
 mokom'otsitappix moks'isauaitsitasau,

sauum'itsitappix nimut'oto. ¹⁴ John otūs'ksinīmatsax otsitūm'ittotaakax, ki an'iau, Tsanīstapiu'ats nimutsauau'yipīnan nestūn'an ki Pharisees, ki kītūsksinīmatsax kūttaisauauyiu'axau? ¹⁵ Ki Jesus anīstsiuax kūttauokotau'yesiuaxau man'okkemiuōk oko'ai īstokos'ix, itsa'kiitawpīssi man'okkemiuōk? Ki annists'isk ksīstsiku'ists ak'otoiau man'okkemiuōk otai' akitotoawpīstskaie, ki akotūmsauau'yiau. ¹⁶ Kimatanipsospuau makap'isokōsists; annik' psak'sīnik aksoksipinikau ki saku'apīnikan aksistūpaipinikau. ¹⁷ Matap'pix matomaisūppasuyīnīmēsts mani'ists mīn'iokeīsts ūkautokeīssuyīnīsts, ōks'kakūmipinikau ūk'autokeīssuyīnīsts, ki mīn'ioke ak'saikīmsskau, ki aks'iksistsuyinasiau: Manīn'iokeīsts itsūppa'suyīnīmiau man'otokeīssuyīnīsts ki ai'aketōkhsiau. ¹⁸ Otsakiaisītsīp'sattosax annists'isk epo'awsīsts, tukskūm'īni eenakin'ai itoto'īinai ki a'tsīmīmīmiaie, ki an'iu, Nitūn'na ūk'ainiu; puk'siput ki kotsīs'i tsīxen'īs, ki aks'ipui tappīu. ¹⁹ Ki Jesus itsipuau', ki itopokom'īuaie, ki otūsksinīmatsax mat'opokomiauaie. ²⁰ Ki sat'sit ake'uā, au'atūnikau ūksaumawksaikīmsskau otok'tokossīnni na'tsikoputtuyi stuyī'ists, itsūp'paatsīuaie, ki itsīx'enīmaie opekakūn'īmaniaie: ²¹ Tūk'ka, īs'tau, ksen'īmīniki opekakūn'īmani, nītak'okuttotoko. ²² Ki Jesus ito'tūkkau; ki otsīnno'ōssaie, itūni'u, Nitūn'na, ōkh'sitūkkī, kitaumai'tūksīnni kumut'okuttotoko. Ki ake'uā annik' itokut'totou. ²³ Ki Jesus otsitto'taiipiisi

eenakin'ai oko'ai, ki otsinno'össax au'yesix
 ki matap'pix eis'tsekĭniau, ²⁴ An'istsiuax,
 anis'tapaauk, ake'kuĭn matseniu'ats, ai'okau.
 Ki itai'imiauaie. ²⁵ Ki otsis'tüpskoösax
 matap'pix, itsipim, ki ito'tsĭmaie, otsis'aie,
 ki ake'kuĭn itsipuau. ²⁶ Ki otap'ĭstutsipi,
 annik' auösĭn'ik, motüs'ksĭnĭpaie. ²⁷ Ki
 Jesus otsistüpaumatta'atossi, na'tokümi naps'
 tsix nĭn'ax ipokiuo'iax, ki aisokse'puyĭax
 ki an'iau, David okkui', Kĭm'okĭnan. ²⁸ Ki
 otsitsipis'si nap'ioyĭs, naps'tsix itoto'yiauaie:
 ki Jesus an'istsiuax kikütai'maitsipuan
 nõk'okotünĭstutsis? An'istsiiauaie A, Nin'a.
²⁹ Itüm'itsixeniuax oöps'puauax, ki itüni'u,
 kanĭsto'maitsipuai, ünĭnianĭstsĭs'. ³⁰ Ki
 itsikau'opiii oöps'puauax: ki Jesus saiemiuax
 mökstanĭstosax matap'pix. ³¹ Ki osto'auai,
 otsis'tapusau ikönai'tsĭnnikoyiauax matap'pix
 annik'auösĭn'ik. ³² Ki otsüksax, sat'sit
 ito'tsipiauaie küttaiai'puyiua sauum'itsistaaw
 pakto'kĭnattsiauaie. ³³ Ki sannm'itsistaaw
 otsai'piksĭstössaie, küttaiai'puyinä itse'puyiu:
 ki kõnaitappix skai'etükkiau, ki an'iau,
 matsĭkainip'ats Israel ĭstauösĭn'im.
³⁴ Ki Pharisees an'iau sauum'itsistaawx
 otsĭn'aimoauai itai'saipiksĭstsiuax
 sauum'itsistaawx. ³⁵ Ki Jesus itap'auauökau
 kõnau'akapioyĭsts, ki inük'akapioyĭsts, ki
 itüs'ksĭnĭmatstokiu ota'toiapioyimoauĕsts, ki
 ai'semokiu nin'naiisĭnni ĭstökh'sitsĭniksĭnni,
 ki ök'kuttutsĭmĕsts matap'pix
 otokönai'oktokosuauĕsts ki otokönau'atünikauĕsts.
³⁶ Ki otsinno'össaie otappiisĭn'na, kaiim'iauaie,

tūkka ūs'tsimsiu, aneto' manistau'anetopiax
 emūk'ikīnax saiits'tsissi ūsks'kūmokuā.
³⁷ Itūman'istsiuax otūsksinimatsax, akauo'yi
 insin'manists, ki ap'otūkkix unna'tosimiau;
³⁸ Atsim'oikūttok insim'manists istsin'nau
 mōk'itūpskoōsax otinsimmanists apotūkkix.

10

¹ OTSIPUK'SŪPINNIKŌTŪSAX
 na'tsikoputtsiau otūsksinimatsax, ikot-
 siu'ax otūma'sinni mōk'saipiksistosauax
 sauum'itsistaax, ki mok'ōkuttutsisax
 amian'istokhtokosists ki amian'istatūnikēsts.
² Na'tsikoputtsixk itokōt'tsiuax otsin'ikōsoauēsts
 am'ostsiaukiēsts; Matom'itappiu, Simon,
 ma'anistau Peter, ki Andrew oskūn: James,
 Zebedee okku'i ki John oskūn'; ³ Philip, ki
 Bartholemew; Thomas, ki Matthew, annōk' pub-
 licanōk; James, Alphæus okku'i. Ki Lebbæus,
 ma'anistau Thaddæus; ⁴ Simon, Canaanite;
 Ki Judas Iscariot annōk' aien'ūpanistsiuōkaie.
⁵ Anniks'isk natsikoputtsixk Jesus itokōt'tsiuax
 ki saiem'iuax ki an'istsiuax, Gentiles
 oksoku'auēsts pinitap'pok, ki Samaritans
 otakap'ioyimoauests pinūt'sitsipik: ⁶ Ki
 Israel oko'au otomūk'ikīnaumix ats'ax
 is'tapuk. ⁷ Ki auau'ōkainoniki sem'okik,
 ki anik', spots'im istsin'naiisinni astst-
 siu'. ⁸ Ai'oktokosix kut'tutokau, leperix
 issin'nomokau, enix' nipua'atsokau,
 sauum'itsistaawx sai'aipiksistokau; Kit-
 siksist'okoko, ksistoko'tūkkik. ⁹ Gold
 ki silver ki brass pinitsūp'pitūkkik
 kitsitai'sūpopumatsopuauēsts, ¹⁰ Assuia'tsīman

pinots'ik aumatto'ainoainiki, pinots'ikau
na'tokaists spiks'isokösists, ki a'tsikists, ki
otoats'ists; ap'otükkiuã ak'otsimaie otso'ösin.
¹¹ Annik' akap'ioyisk kitai'akitsipipika
süppo'öttsesatsik annok' oks'apsiuok; ki annim'
stau'pik kitsauomai'sükskitsissuai. ¹² Ki
pim'innoainiki nap'ioyis, ksematsim'attok.
¹³ Ki ökhs'issi nap'ioyis ünnianistsito'tos
kitsin'nüstseisuauësts; ki sauökhs'issi
ünnianistsska'atok kitsin'nüstseisuauësts.
¹⁴ Ki annök' kiküt'tautokök, ki
küt'tauotsimikök kitse'poawsists,
sükskitsim'innoainiki annik' akap'ioyisk
sostsik'asattok. ¹⁵ Kitau'münistopuau
akök'itsimaiksistsikuik Sodom ki Gomorrha
ak'skitstom annik' akap'ioyisk. ¹⁶ Sat'sik
emük'ikinax mis'tüpskoawkiapis'ix
neto'yik kanistsis'tüpskopuau: mokök'ik
manistsokökipi pitse'ksinax, ki
ikkïnaps'ik manistik'kïnapsi kükku'ix,
¹⁷ Ki üsks'kümokau matap'pix; ki-
takaumüts'kaukoau akök'itsimani,
ki otatoi'apioyimoauësts kitakitaip-
stüsisstipis'okoau; ¹⁸ Kinin'ax ki
omüx'inax kitakittüpip'iokoai, nësto'a ku-
mut'aiakaitüpipiokoai, kökkite'nüpanistosau ki
Gentiles. ¹⁹ Ki aumüts'kaukünnoiniki pinstak
kökünistse'puyisuai; annik' kitak'okokoau
kitai'akanipuau. ²⁰ Kimats'epuyipuau, Kïn'oau
osta'aw ksësto'au itsipstai'puyiu. ²¹ Ki
umu'pappiipi akumüts'kaiuaie umu'pappiipi
möks'einsi, ki nin' a akumüts'kaiuaie okku'i;
ki pokax aksenüpanistaiau un'oauax ki
oksis'toauax möks'enitösauax. ²² Ki kõnai'

tappix kumut'akaukımokoaiu nęsto'i; ki annök' eikak'imauök umuts'ipaitappiuaspi akit-sikömotse'piauaie. ²³ Kım'atsıstototsenoainiki tuks'kai akap'ioyıs, mıs'tüpokskasik stsık'i: kitau'münıstopuau kimatakokönitotopuau Israel ıstokönau'akapioyists otsauomai'akotosi Nın'au okku'i. ²⁴ Üksnımats'au matskıtsımiu'ats otüksnımats'tokuä, ki apotük'kiuä matskıtsımiu'ats otsın'aim. ²⁵ Ökh'siu üksnımats'au möketüm'anıtsau otüksnımats'tokuä, ki apotük'kiuä möketüm'anıtsau otsın'aim. Anıtsın'niköttüsauaie nap'ioyıs otsın'aim Beelzebub, ak'staianıtsınniköttaiau itsıpstaupixk oko'ai? ²⁶ Pin stün'nokau; mat-sekipats akstaisaiipasokınnıs; matsıtsıksıs'pats ak'staısaiıksnıs. ²⁷ Kıtse'itsınıkopuai ski'natsii matai'itsınıkok ksıstsıku'inatsii: ki kitai'okhtıpuai kotokhıs'suai, sem'ik spots' im nap'ioyısts. ²⁸ Ki pınstün'nokau annıks'ısk akenıtomıxk mostüm', ki sta'aw matokotsenıtsıau'ats: stün'nok annök' i kots'enıtsı iuökax mostüm' ki staaw stakhts'im. ²⁹ Natokümıx sıstsıx kütıtomütaıponıtau'atsax nıtsıpün'asaini? Ki tuks'küm matakıt-totstıu'ats ksök'kum sauüş'ksınoüssı Kin'ou. ³⁰ Kıtoku'yıkinsısts ikönüks'topıau. ³¹ Pınıko'puk; kıtots'ıtskükaııxkımıpuau akaiēm'ix sıstsıx'. ³² Annök'aie'nüpanıstıuök matap'ii nęsto'i, osto'i nitaks'enüpanıstau nın'ä spots'im. ³³ Annök' nıt'saietokök matap'piuök, osto'i nıtak'saietoau nın'a spots' im. ³⁴ Pınstak nımut'oto ınnüst'sınni nökıtsıt'apıxısi ksök'kum: nımat'otopa nökıtsıt'apıxısi

ïnnüst'sïnni, innu'stoan nimut'oto
 (nökitsit'apiksistos ksök'kum). ³⁵ Nimut'oto
 nïn'au ki un'ni mök'itsipotsïstsïmmotseïsau,
 ki otün'ni ki oksis'tsi, ki äum'si ki
 maawks'i mökitsipotsïstsïmmotseïsau. ³⁶ Ki
 nïn'au aks'ikatumïmmiuax otopokau'pimix
 anniks'isk matap'pixk oko'ai itsipsts'
 taupixk. ³⁷ Annök' aiïstüpükomïmmiuök
 un'ni nësto'i nimatokotsinanük'ats: ki
 annök' aiïstüpükomïmmiuök oku'yi ki
 otün'ni nësto'i nimatokotsinanük'ats. ³⁸ Ki
 annök' sauots'ïssi otaiïnan'i sauopokiuo'osi
 nësto'ä, nimatokotsinanük'ats. ³⁹ Annök'
 ikon'ïmök opai'tappiisïnni, ak'atstomaie;
 annök' at'stomök opai'tappiisïnni, nësto'i
 itat'stomaie, ai'akokonimaie. ⁴⁰ Annök'
 kïto'tokök nito'tok; ki annök' nito'tokök
 ito'toyeuaiie annök' nitse'tokükök. ⁴¹ Annök'
 ito'toyeuök prophet otsiprophetisaie
 otak'okuyïssi prophet osa'kinosïnniaie;
 ki annök' ito'toyeuök moköm'otsitappiuä
 oto'kömotsitappiisaie, otak'okuyïssi
 moköm'otsitappiuä osa'kinosïnniaie. ⁴² Ki
 annök' ai'akutükkuuyiuök sto'kïmi tuks'kümi
 anniks'ïšk inüks'tsïmïxk otüs'ksïnimatsössaie,
 kitau'münïstopuau matakatstom'ats
 osa'kinosïnniaie.

11

¹ KI un'niniitsiu otai'ksïstanïstössax
 na'tsikoputsix otüsksïnimats'ax
 itsïstüpa'atomaie möküksïnimatstoksi ki
 mökatsïm'semöksï ot'akapioyimoauësts.
² Annok' John itsipsts'taupïssi itai'okiakiopi

otokh'tsīsēsts Christ oiapīstutsipīsts'aie,
 itokōt'tsiuax na'tokūmix otūksšīnimats'ax, ³ Ki
 an'īstsiuaie, kikūtami'pa annōk' aiakoto'ōk,
 ki nōk'apsūmmōšinan noke'tšimi? ⁴ Jesus
 an'īstsiuax, mīs'tapuk, matan'īstšinnomok
 John annīsts'īsk kītokh'tsipuauēstsk
 ki kitūs'satsipuauēstsk: ⁵ Naps' tsix
 ūs'sūpiau, ūs'tsekaiix ikōm'otauauōkaiiau,
 leperix īssin'aiiau, kūttaiai'okhtšimix
 ai'okhtšimiau, enix' aipau'iau ki kīm'atapsix
 atšimsem'aiiau ōkhs'itsīniksīnni. ⁶ Ki
 atšim'siu annōk' kūttaī'itstskīmskūkiuōk
 nēsto'i. ⁷ Ki otsīs'tapusax, Jesus
 otaumūtūpaiitsīnnikoōsuaie akai'tappix
 John, Tsanīstappiūā kumutsitappop-
 uai ksīs'tapsksōkkum kōk'satsipuai?
 Kūttaītstsip'a apai' sopu'yi itau'ūtopāpokaiiu?
⁸ Ki tsan'īstappiua kumut'sitappopuai
 kōk'satsipuai? Kūttaītstsip'a nīn'naii
 ikikīn'īstotosiu? Annīks'īsk ikikīn'īstotosīk
 itot'okoyiau Omūx'īnax oko'auēsts.
⁹ Ki tsan'īstappiūā kumut'sitappopuai
 kōk'satsipuai? Kūttaītstsip'a prophet?
 A, kitan'īstopuau skītsīm'īuaie
 prophet. ¹⁰ Annōk sīnau', sat'sit,
 nitse'tomotokūttau nito'tokatatsīsau
 kostoksīs', ki ake'tomsokapapīstusimaie
 koksoku'i. ¹¹ Kitau'mūnīstopuau annīks'īsk
 itsipokai'īmmokixk akex, mats'itstsi-
 pa ōk'skītsīmiaie John Baptist: ki annōk'
 inūks'tsīmōk spots' im īstšīn'naiisīnni
 ai'skītsīmiaie. ¹² John Baptist
 īstsiksīs'tsikuīsts, puk'sūpīksīs'tsikuīsts

spots'im iŕtsin'naiisinni itusk'o tuitsipiop,
 ki ũskotui'tsipimix itusk'otuitsipimiau.
¹³ Konai'prophetix ki okök'itsimani
 aie'nũpanistomiauęsts otsauomo'tosi John.
¹⁴ Ki mak'otsimenoainiki, am'auk Elias annök'
 ai'akotoök. ¹⁵ Annök itokh'iuök mök'okhtsimsi
 ũnaniststokh'tsis. ¹⁶ Tsa nitai'akanipa
 annök' o'tappiisnök manistsin'naiipuaiau?
 Netoinitsi'au pokax annim' itawk'pumauawpim
 itau'pix ki ai'sitsipsattsiau otük'auauax,
¹⁷ Ki an'istsiauaax, kitsik'üttomopinan
 ki kimat'spiipau; kitau'yimopinan ki
 kimau'kaiisuauęsts kimatakipuauęstsau.
¹⁸ John oto'tosi matauyiu'ats ki mataisimiu'ats,
 ki an'ioy pakh'tokinatsiu sauum'itsistaaw.
¹⁹ Nin'au okku'i oto'tosi, au'yiu ki ai'simiu,
 ki an'ioy, sũm'mis, aistoks'oyiu ki aistok'simiu,
 publicanix ki sauum'itsitappix otük'auauax.
 Ki mokök'sinni o'kosix oto'kõmotsistutokaie.
²⁰ Itau'mütũpsitsipsattomęsts akap'ioyists
 annim' otsit'apistutsipists ot'apistutũksists
 ot-sauomai'sauaitsitũsax. ²¹ Kitak'oksĩnip maka'pi,
 Chorazin! Kitak'oksĩnip maka'pi Bethsaida!
 Nitsit' tsipstsapistutsipists kitakap'ioyimoauęsts
 nitsĩttsipstsapistutũkkitopiau Tyre ki Sidon
 istak'apioyists is'taisũmmisauaitsitauopiau
 isksim'matũkkiaipistsists ki makh'skĩtsists,
²² Ki kitan'istopuau Okök'itsimani
 ĩstsiksĩs'tsikui manĩstaksiksists'papsipi
 ksęsto'a, aks'ĩsiksĩstspapiau Tyre ki Sidon.
²³ Ki ksęsto'a Capernaum, kitspĩn'noko spots'im,
 hades kitaks'ĩnnĩssimoko; omũk'apotũksists
 kitakap'ioyim itap'ĩstutsipiau ittsipstsapis-

tutükkiopiau Sodom, is'taisakiaitaitsiopi.
²⁴ Ki kitan'istopuau, Okök'itsimani
 istsiksīs'tsikui manīstaksiksīs'tspapsi
 ksēsto'au, aks'īsiksīs'tspapiu Sodom.
²⁵ Annik' Jesus an'iu, nitōkh'sitūkki
 nīn'a, spots'im ki ksök'kum ītsīn'aimi,
 kitai'ksīsattokiauests annists'isk mokok'ietappix
 ki kitaipaso'kīnomoaiu inūk'sipokax.
²⁶ Ūnnianīsts'it Nin'a; manīstōkh'sipi
 kitsitsi'tan. ²⁷ Nin'a otokōnai'nanīsts nitokok:
 ki matsitstsipa īksīnnu'yīuaie okku'iaie Nin'a
 nits'ksīnnuyīuaie; matsitstsipa īksīnnu'yīuaie
 Un'ni, okku'i nits'ksīnnuyīuaie, ki annōk
 īksīnīmats'stokōttseuōk Un'ni. ²⁸ Puksipa'akik
 kōnai'ikapotūkkix ki ikōnūs'soksīs'tsix,
 ki kitak'okotopuau īssīk'sīstsikosīnni.
²⁹ Nokhkīn'ni kīn'attok, ki īksīno'kik;
 nitsīk'kīnapsi nīmat'omūkimuspa; ki
 kitak'okonīpuau ku'skēttsipōppuauēsts
 īstsīk'sīstsikosīnni. ³⁰ Nokhkīn'ni ksīs'tspapiu,
 ki nitopa'tūsīn sōk'otsiu.

12

¹ AN NIK' Jesus Issīk'opiīksīs'tsikui itsisūp-
 poka'atomēsts napaiēnīnsīmmanīsts; ki
 otūsksīnīmats'ax au'notsīax, ki aiin'asīsts
 aumūtūp'otsīmīax ki itaumūtūp'ioattomīax.
² Ki Pharisees otsīnno'ōssauax,
 anītsīauaie, sūm'mīsau kitūšksīnīmatsax
 mat'ōkhsīu otap'īstutsīpuauēsts an-
 nok' īssīk'opiīksīs'tsīkuik. ³ Ki
 anīs'tsiuax kikūtīnīstopuau'ats David
 otap'īstutsīpi otau'notssi ki otopokom'ix;
⁴ Manīst'sīpīpi Ap'īstotokīuā oko'ai,

manīstau'attopiau otsitau'pipi ītske'tani
 annik' kūt'taōkhsiik mōks'auattosi ki
 otopokom'ix mōks'auattosaxaie, ki
 kak'ōkhsiu natoī'apiekuax mōksauattosauaie?
 5 Ki kikūtanīstopuau'ats okōk'itsīmani
 natoī'apiekuax manīstap'otūkkiptau
 īssīk'opiiksīstsikui otsitsips'taupīsau
 omūk'atoiapioyīs kimatsikui'ats. 6 Ki
 kitan'īstopuau annom' itstsiu' tuks'kūm
 ki skīt'stom omūk'atoiapioyīs. 7 Ki
 kitsksīni'topi manīstap'ipi nitak'ōkh-sitsip
 kīm'apiisīni, ki nimatakōkhsitsipats
 īkit'stūksīni, kīs'taisauotui'mauopiau kūt-
 tautuitiiaixk. 8 Nin'a okku'i itsīn'auattomīnaai
 īssīk'opiiksīstsikiii. 9 Ota'atsīstapusi,
 otatoi'apioyimoai itsipim; 10 Ki sat'sit, nīn'au
 itsīps'taupīīnai, ki otsīs'i ipo'kōttsiuaie.
 Ki aisūppo'ōtsesattsīuaie, Kūtai'ōkhsīuats
 īssk'opiiksīstsīkuīsts ōk'okuttotoōsi?
 Mōks'enūpanīstūssauaie. 11 Ki an'īstsiuax,
 Ūn'nats nīn'au kitopokittappī'īmmoau maksī-
 nan'si tuks'kūmi emūk'ikīna, īstsūp'popīīssaie
 atūn'iaksīn īssīk'opiiksīstsikui,
 Kūttomai'akstaisautuyiuatsaie? 12 Nīn'au
 kūttomai'skītsīmiuats emūk'ikīna?
 Ūn'nikaie itōkh'siu mōk'ōkhsapīstutūksi
 īssīk'opiiksīstsīkuīsts. 13 Itūman'īstsiuaie
 nīn'au, Sauksīkīns'tsiakit. Ki it-
 sauksīkīns'tsiakiu; ki ikut'tutsīpaie
 netoi'nītsīuaie otat'otsīsi. 14 I tūmit'sūksīau
 Pharisees, ki ikōnau'kōk-itsīmattsīuaie
 manīstaks'enitawpīauaie. 15 Ki Jesus
 otsksīnīssaie, itsīstapu': ki akai'tappix
 ipokiuo'iauaie, ki ikōnau'kuttutuyiuax; 16 Ki

sokap'anistsiuax mökstaiitsinnikoõsax'aie:
¹⁷ Möks'enüpanistosi Esias otan'ipi, ki
 an'iu, ¹⁸ Süm'mok, nitap'otomok, annök'
 nitse'niniwattauök; nitük'omimmau,
 nu'skëttsipõppi nimut'ökhsimmau: nitakitsipo-
 toai'inai nitsista'awi ki akanis'tsinmomoyuax
 Gentiles okök'itsimani. ¹⁹ Mataketskau'ats
 mataksoxipuppisüm'ats; mat'akitstipa
 matap'pi mök'okhtsisaie otse'poawsists mok-
 soku'ists. ²⁰ Apai' otük'itsissi matakšinükiu'ats:
 flax setsis'si matakütsim'atsaie otsauo-
 mai'tüpskisaie okök'itsimani mök'itsskitsstani.
²¹ Ki otsin'ikõsim Gentiles ak'aumaitsimiau.
²² Tüks'küm ito'tsipotoau pakhts'istümattseu
 Sauum'itsiStaaw, naps'tsiu, ki mataipuyiu'ats:
 ki ikut'tutuyiuäie, ki naps'tsiuä it'süppiu
 ki küttaipuyiuä itse'puyiu. ²³ Ki
 kõnai'tappix it'skaietükkiau ki aniau
 kütamiu'ats David okkiu? ²⁴ Pharisees
 otokhtsimsau, an'iau, Am'o nin'au,
 matomaisaipiksistsiu'atsax Sauum'itsiStaawx,
 Beelzebub Sauum'itsistaawx otsin'aimoai,
 umutai'saipiksistopiax ²⁵ Ki Jesus isksinnu'yuax
 otüs'tapiax ki an'istsiuax, Nin'naiisinni
 ai'aketotoki ak'eitsinikau; ki akap'ioyis ki
 nap'ioyis aiaketotokiau matakshipuitsiuats:
²⁶ Sauum'itsitappiuä satüp'iksistussi
 Sauum'itsitappiuä, aiaketsistotosiu; ki
 otsin'naiisinni küttomaksipuitsiu'atsaie?
²⁷ Satüp'iksistainikiau Sauum'itsiStaawx,
 Beelzebub nimut'satüpiksisstaiau,
 Tükka'ko'kosix itsatüpiksisstiu'atsax?
 Ün'nikaie osto'auai kitak'okökitsimükoau.
²⁸ Ki Satüp'iksistainikiau Sauum'itsistaawx

Ap'istotokiuä otsista'awmi nimut'satüpiksistäiau
 Apistotokiuä otsin'aiisinni kito'taakoai'ini.

²⁹ Misköpin'ai oko'ai Tsa'akanistokotsitsipim'atsaie,
 mök'itauksistutsisaie ope'kanistsaie,
 sauotüm'isksipistäsaie misköpin'ai? Ki
 ak'otümoksistutsimaie oko'ai. ³⁰ Annök'
 niküt'taispiimmokök, niköttum'a:
 annök' niküttaupokomoawk'iakimauök
 auanit'apiksistükkiu. ³¹ Ün'nikaie

kitan'istopuau, amian'istsauumitsitappiisinni
 ki amian'istitüpsauokömotse'poawsists
 Apistotokiuä akitsksinoaiu matap'pi;
 ki annök' akitüpsauo'kömotsepuyiuök
 Atsim'istaaw matakitsksinoau'ats.

³² Annök' itüp'sauokömotsepuyiuök
 Nĭn'au Okku'i ak'itsksinoau, ki annök'
 itüpsauokömotsepuyiuök Atsim'iStaaw
 mat'akitsksinoau'ats annom' ksök'kum
 ki aie'nĭssi otsis'tüpipuitappiisinni,
 mat'akitsksinoauats. ³³ Ökhs'apĭstutos

mistsis', mök'ökhsinasiii: ki makap'ĭstutos
 mĭstsis' mök'okapinasi: mistsis' ĭksino'au
 otsin'assinni. ³⁴ Pitse'ksinaipokax!

Sauum'itsitappiinoainiki Tsa'a ki-
 takokotünĭstse'poattopuau'atsaii ökh'sists?
 Manĭsta'kauooi u'skëttsipöp̄ppi, maoi'
 itai'puyiu. ³⁵ Ökhsin'auä manĭsta'kauooi

ökh'si u'skëttsipöp̄ppi sau'otsimĕsts
 ökh'siĭsts: Sauumitsin'nauä manĭsta'kauooi
 maka'pi u'skëttsipöp̄ppi sau'otsimĕsts
 makap'ĭsts. ³⁶ Ki Kitan'istopuau

Könai'ksĭstapitse'poawsists otakse'puyisau
 matap'pix aksenüp'anĭstomiauĕsts

Okök'itsimani istsiksís'tsikui: ³⁷ Kitse'poawsísts kitakokömotsitappiets'okoaiâu ki kitse'poawsísts kitak'saietokoaiâu. ³⁸ Stsik ix Sínak'ix ki Pharisees noküt'anístsiauaie ki an'iaú, Nin'a nök'okapipinan itots'tsipi ksěsto'a. ³⁹ Ki noküt'anístsiuax os-auum'itsitappiisínna ki otáu'okotaitappiisínna itok'apsatsímiaú; ki mat'akitstsipa ak'okotawpiaú. Tuks'kai ak'okotapiaú Jonas prophet. ⁴⁰ Manísts'itaupísaiie Jonas mammi' o'koanniaie nioks'kai ksístsikuists ki nioks'kai koko'ísts; ünniak'anístsitaupiaie Nínau Okku'i ksök'kum u'skěttsipöppi nioks'kai ksístsikuists ki nioks'kai koko'ísts. ⁴¹ Nineveh istsín'ax, akopoksipapomiaúax o'tappiisínna istots'tsissi Okök'itsimani ki akítsautütsepuyiopiaú; aisauai'tsitaiaú otatsím'semössax Jonas; ki sat'sít, annök' skítsím'iuök Jonas annom' itau'piu. ⁴² Amskap'iksökkui ístsín'nauake akopoksipapomiauaie o'tappiisínna ístots'tsissi okök'itsimani, ki akítsautütsepoyiopiaú: umuk'itsipi ksök'kui ito'to mökitokhtsissi Solomon otokök'síniaie; ki annök' skítsím'iuök Solomon annom' itau'piu. ⁴³ Sauum'itsistaaw otsai'piksístüssi nín'au, ikítksök'kuyim itap'auauökau íssík'opíssínna itap'satsím ki matokoním'atsaie. ⁴⁴ Itūmau'aníu nitak'átsko noko'ai numut'sūx; ki oto'si ikon'ím nam'itaitsíiu, namokh'ipaie, ki a'natsístutsipaie. ⁴⁵ Ki itūm'itappo ki mat'tuyiuax ikít'sikūmiax sta'awx, itsís'tūpokapsiax, ki itsipim'inx ki itoko'attomiax: ki otsako'itappiisínna eikís'tūpokapiauaie ototom'itappiisínna. Neto'i ak'anístsiauaie ot'okapitappiisínna.

46 Otsa'kiaisitsipsattosax matap'pix,
 Sat'sit, Oksis'tsi, ki omu'pappiipix
 säuauts'im itai'puyiax, ai'puinümiau
 mök'sitsipsattösauaie. 47 Tuks'küm an'istsiuai,
 Sat'sit, Kiks's'ta ki kumu'päppiipix sauauts'im
 itai'puyiau, ki ai'puinümiau köksiisipsaiisau.
 48 Ki anni'isk otan'ikisk, an'istsiuai, Tukka'
 niks's'ta? Tukka' numu'päppiipix? 49 Ki
 itas'kotuyiuax otsis' otüs'ksinimatsax ki an'iu
 Süm'mokau niks's'tsi ki numu'päppiipix!
 50 Annök' ai'aksistutsimöknini Spots' im
 otsitsi'tani aie, osto'i numu'päppiipa, neskün',
 nit'akem, ki niks's'ta.

13

1 ETO'IK ksistsiku'ik Jesus it süks' ki
 tsim nap'ioyis, ki omük'sikimi issoots'i
 itakau' piu. 2 Isto'tuitappiix oto'taakax, ki
 akh'iosasis itsitsüppo'piu, ki itakau'piu; ki
 isto'tuitap-piix ikön'itüssuipuyiau issoots'i.
 3 Ki an'istsiuax akau'iau parables ki an'iu,
 Sat'sit, aisüppipum'auä itui'süppipummau:
 4 Ki otai'süppipummössi, moksoku'yi stsik'ists
 itsin'nissiësts, ki paiu'tax itotoiax'ësts ki
 itau'attomiaxësts. 5 Stsik'ists okotoksskui
 itsin'nissiësts otsits'inüxksökkuaspi; ki
 otsai'spixsökkuaspi itsik'kümsüskiiau:
 6 Oto'tümisköpsi natos'i, itse'tsinitsiau; ki
 otsau'okötseksau itopo'köttsiau. 7 Stsik'ists
 itsin'nissiiu ksissi'ix: ki ksissi'ix itsüskiiu
 ki ito'satsiiuax: 8 Stsik'ists ökhs'ksökku
 itsin'nissiau, kiitsin'asiau, stsik'ists kepip'pui,
 stsik'ists nai'ippui stsik'ists niip'pui.

9 Annök' ito'kiuök, ũnanistokh'tsims.
 10 Ki; ũksšinimats'ax ito'toyiauaie, ki
 an'istsiauaie, Kumauk'sitsipsattaišksixau
 parables? 11 Noküt'anistsiuax, kitokokoau
 kök'itsksiniisuai spots'im itsin'naiisinni
 itse'kipi, ki osto'auai matokotau'axau.
 12 Annök' nan'naniuök, ak'okotauaie, ki
 akakai'naniu: annök küttainan'iiuök,
 otsinanattopi ak'otsipaie. 13 Ũ'nikaie
 numut'ünistsitsipsattaiu parables,
 išsüppis'au möksta'apsau; okh'tsimsau
 mökstau'okhtsimsau, mökstai'šksinnisau.
 14 Aien'ũpanistom'ęsts Esaias, otan'ipi,
 okh'tsimeniki kitak'okhtsim, ki ki-
 mat'akoksınipa; ki süppi'niki kitaküts'api,
 ki kimat'aksınipa: 15 Am'o o'tappiisınna
 u'skęttsipöppists mi'ęsts, ki okhtok'ouęsts
 matomaipumokhtsimiu'axau, ki oöps'puauax
 naps'tsiiax; möksta'apsax moöps'pix,
 möksta'okhtsimsęsts mokhtok'įsts,
 mökstau'okhtsimsęsts mu' skęttsipöppists,
 mökstaısauai'tsitasau, nok'staukuttutuawsau.
 16 Atsim'siau koöps'puauax, aiapiau;
 ki kokhtok'įsts, ai'okhtsimiau. 17 Kit
 au'münistopuau, akaiēm'ix prophetix
 ki moköm'otsitappix ai'puinümiau
 mök'satsısauęsts annists'isk kitai'nipauįstsk
 ki matsiinim'axauęsts; ki mök'okhtsisauęsts
 annists'isk kitai'okhtsipuauįstsk, ki ma-
 tokhtsim'axauęsts. 18 Okhtok ai'süpipumauă
 parable. 19 Ma tap' pi okhtsis'si nin'naiisinni
 istse'poawsın, ki sauo'kömotokhtsıssi,
 itüm'ipuksipu Sauum'itsitappiuă ki
 ito'kasattomaie annik' itsüp'ipumattopik

u'skëttsipöppi. Annök'auk mat'sīmaie
 īstsūpipum'ani moksoku'i. ²⁰ Annök'
 mat'sīmōk īstsūpipum'ani ok'otokskui,
 ai'okhtsīmiu epo'awsīnu, ki otse'tametūksīnni
 mat'sīmaie; ²¹ Mat'auūtsitstsipa kōk'seksi,
 ki matakisūmsu'ats; ikikīn'etūksīnni ki
 ūkksistutūk'sīnni otos'au, atsim'epoawsīnni
 ūn'nikaie ito'toiau, īsts'kīmskūkiu. ²² Annök'
 mat'sīmōk īstsūpipum'ani ksīssi'ix, ai'okhtsīmiu
 atsim'epoawsin; ki annok' pai'tappiisīnni
 īstap'aitsitani, ki spūkīs'sists ito'satstomiauaie
 atsim'epoawsīnni, ki matsinasīu'ats.
²³ Annök' mat'sīmōk īstsūpipum'ani
 ōkhs'ksōkkui, ai'okhtsīmiu Atsim'epoawsīnni,
 ki mokōm'otokhtsīmaie; ki itsin'asiu, stsikix,
 kepīp'puyi, stsik'ix nai'īppuyi, stsik'ix niip'puyi.
²⁴ Stsik'i parable an'īstsiuax, ki an'iu,
 Spots'īm'īstsinnaīsīnni netum'anīstsiu Nīn'au,
 annök' ai'sūpipumauōk ōkh'sisūppipum'ani
 otsīn'sīmman; ²⁵ otai'okasax otap'automokix,
 okatum'i ito'toyiuaie, ki ōkh'sisūpipumani
 ipa'soksūp'pipumau makap'sūpipumani, ki
 itsīs'tapu. ²⁶ Ki otsūs'kīssi mattuyīs, ki
 otsīn'assi, itūmīn'akuo makap'sūpipumani.
²⁷ Ki Nīn'au otap'automokix otsito'taakax ki
 an'īstsiauaie, Nīn'a, Kikūt'taiīnsīmattop'a
 ōkhsisūpipumani kītsīnsīmman?
 Tsema ito'to makap'sūpipumani?
²⁸ An'īstsiuax, Katum'a otap'īstntūksīnaie.
 Ap'automokix otan'ikax kikūt'ōkhsitūkkipa
 nōk'ittotosīnan nōk'sauotsīsīnaniau?
²⁹ Ki an'iu, Sa; sauau'tsimīnoainikiau,
 makap'sūpipnmani, kōkskakūm'sanotsipnaii

ökh'sisüpipumani. ³⁰ Unnianist'süskisan
 mök'itotosi pokiak'sinni: Ki pokiak'sinni
 oto'si, nitak'otümanistaiiau ai'pokiakix,
 matom'omoipotokan makap'süpipumani,
 ki is'ksipikan kök'ksietsinsissuaiiau; ki
 istüp'omoipotokan napaiën'insimman
 nitapaiën'iokoai. ³¹ Stsik'i parable
 an'istsiuax, ki an'iu, Spots' im istsin'naiisinni
 netüm'anistsiu mustard istsin'simman,
 annik' mat'simök ninau, ki ai'süpipumau
 otsin'simman; ³² Itsis'tüpskainükotsuiaie
 kõnai'insimmanists; ki süs'kiïssi,
 itsis'tüpomükkuiau insim'mansts, ki
 itsis'tsisasiu, ki paiu'tax itotoiau ki
 itoko'attomiax isto'küniksists. ³³ Stsik'i
 parable an'istsiuax; Spots' im istsin'naiisinni
 nitüm'anistsin itai'kopütstaupi, annik'
 mat'simök ake'u, ki kias'attom niuks'
 kümi omük'okosix, napaiën itui'tsiau, ki
 ikõnai'kopütstopiau. ³⁴ Am'ostsk Jesus
 ikõnai'sitsipsattsiaüsts matap'pix parables
 itai'sitsipsattsiau; ki sauomai'sitsipsissi
 parable matomaisitsipsatsiuatsax:
³⁵ Möksenüp'anistossi Prophet otanipi,
 ki an'iu, nimutaksipa'kuiaki parables;
 nitakse'poattopiau annists'isk kai'sattop'istisk
 ksök'kumä sauomap'ästotoawsi. ³⁶ Ki
 Jesus aiis'tüpskuyiuax matap'pix, ki
 itsit'sipim nap'ioyis: ki otüksšinimats ax
 otsitota'akax, ki an'iau nokskšinim'atsokinan
 parable makap'itaisüppipumaupi insim'man.
³⁷ Noküt'anistsiuax, Annök' itai'süpipumauök
 ökh'si insimmani Nin'au okku'yi am'ini;

38 Insim'man konai'tappiuä; ökh'si
 insimmani, nin'naiisinni isto'kos'ix; ki
 makap'iinsimmani, Sauum'itsitappiuä o'kosix;
 39 Katum'a annök' ai'süppipumattomests,
 Sauum'itsitappiuä itamiu; pokiak'sinni ksökkum
 aiksiuo'si; ki aipo'kiakix, atsım'otokatatsısau,
 40 Manısts'aumoipitükkıpiu
 makap'insimmanısts ki manıstse'tsınıtsıpiu;
 ak'ünısttsıu aiksiuo'si annom' ksök'kum.
 41 Nin'au okku'i aks'ıstüpskuyıuax
 otatsım'otokatatsıx, ki ak'omoipotsımıauęsts
 ikönau'kapiısts ki annıks'ısk matap'pıxk,
 sauum'itsıtappııu ak'omoıpotoyıuax; 42 Ki
 akıtsıpst'apıksıstsıuax omüx'tsi; annım'
 ak'ıttsıu a sain'sınnı, ki satse'kınanı.
 43 Moköm'otsıtappıx akotümık'kúnasuyıuau,
 manıstsık'kúnasuyıpi nato' sı, un'oauı
 otsın'naiisınnı, akotsık' kúnasuyıuauıe.
 Annök' itokh'ıuök ünanıstokh'tsıms. 44 Stsıki,
 Spots'im ıstsın'naiisınnı nitüm'anıstıu treasure
 kais'attomaıe insım'man; kon'ıssi nin'au,
 mat'aıksasattomaıe, kı otsetam'etüksınnı
 ıtsıs'tapu ki ipum'attopıęsts otokönai'nanısts,
 ki ipum'attomaıe annık' insım'manık. 45 Stsık'ı,
 Spotsım ıstsın'naiisınnı nitüm'anıstıu
 awkh'pumapıekuün otap'sümmössı ökh'sıx
 pearls: 46 Kon'ıssi tuks'kümi pearl
 akai'ıxkımasıu, ıtsıs'tapu, ki ipum'attopıęsts
 otokönai'nanısts ki ipum'attau. 47 Stsık'ı,
 spots' im ıstsın'naiisınnı nitüm'anısttsıu
 itau'mıkaupi, annök ıtsıua'pıximökaıe
 omük'sıkımi, ki itomıan'ıstomoıpitükkiu:
 48 Itui'tsıssaıe, itopıts'üssköpattomıuauıe
 ıssoots'ı, ki ito'pııu, ki ökh'sıx itaisüppıtsı'ıu

iskix; ki makaps'ix istsis'tapiksistsiiu.
⁴⁹ Ak'otūmanistsiu aiksiuos'i ksök'kum:
atsim'otokatatsix ak'sipuksüpsüxiau, ki
akai'aketaipiksistsiiu Sauum'itsitappix ki
moköm'otsitappix; ⁵⁰ Ki akitsipst'apiksistsiiu
(sauum'itsitappix) omüx'tsii; annim' ak'itsisiau
a saın'sinni ki satse'kınani. ⁵¹ Jesus
an'istsiuax kikai'okhtšimipuuastsau
annists'isk? An'istsiauaie, A, nın'an.
⁵² Itüm' anistsiuax Annök' ai'sınakiuök
üşksinimats'au spots'im istsin'naiisinni,
nitüm'anisttsiu nın'au, iko'yiuök,
sauauts'ımests treasure manists' ki ük'aisists.
⁵³ Ki itünists'tsiu, Jesus otaiksiu'attosests
annists'isk parables, itsistüpa'atomaie.
⁵⁴ Ki otsito'tosi otau'ütäuösini
otat'oiapioyimoai itsipst'üşksinimatsiuax,
ki ek'skaietükkiau, ki, an'iau, Tse'ma
itotsim'atsests am'ok mokök'sinik,
ki am'ostsk ot'omükapistutüksists?
⁵⁵ Küttomai'sauamiu'ats ai'satsakiuä okku'i?
Küttomaisauainiköttsiu'ats Oksistsi, Mary? Ki
omu'pappiipix küttomaisauainiköttsiu'atsax
James, ki Joses, ki Simon, ki Judas? ⁵⁶ Ki
ot'akemix oküttomaisaiiokönopokomok'atsax?
Am'o Nın'au, Tse'ma itotsim'atsests
annists'isk? ⁵⁷ Ki its'tsskimskükiax
osto'i. Ki Jesus an'istsiuax, prophet
itüs'tsaköttau, sauomai'tapposiests otau'ösini
ki otauüt'okoai. ⁵⁸ Otsauomai'tuksuai ün'nikaie
itsauomapistutükkiu annim' akatio'yiests
ükkük'umapotüksists.

14

¹ ANNIK' Herod tetrarch okhtsım'attomėsts
 Jesus otap'ıstutsipists, ² Ki an'ıstsiuax
 otap'otomokix am'omauk John Baptist; enio'sınni
 mat'sipuau; ın'nikaie ıkkük'umapotüksists
 itap'ıtutsimėsts. ³ Herod ıkai'eėniauae John,
 ki aiıs'ksipıstsıuaie, ki itsok'ıuaie osto'ıaie
 Herodias, us Philip otokeman'ınaai. ⁴ Tük'ka
 John an'ıstsiuaie matökhsiu'ats kök'otoössi.
⁵ Ki otai'aksenitossaie, stun'nuyiuax matap'
 pix, tük'ka ıksınnu'ıyuaxauaie prophet. ⁶ Ki
 otai'totstsıssi Herod otsit'sipokaiipi, Herodias
 otün'ni itüt'sikipiu, ki itsüp'ıstutuyıuaie
 Herod. ⁷ Itsıksıs'toatsıuaie atoün'ıssınni
 mök'ittokotossaie otan'ıstopıaie. ⁸ Ki
 oksıs'tsi otsıs'tok, ki an'ıu, John Baptist
 otokön' ıtsüp'potoat omük'okos ki annom'
 ıstoko'kit. ⁹ Ki omüx'ina itsık'oketükkiu:
 ki otütoanis'si ki otopokau'yemix, ın'nikaie
 itani'u mök'okotösaie. ¹⁰ Ki itüp'skökiu, ki
 itsi'kawkokıtsıuaie John itsıpsts'okiawpiaie.
¹¹ Ki otokön'itsipuk'sipıppotopaie, omük'okos
 itsüp'potopaie, ki ikotauai'e ake'kuün:
 ki ito'tsıppotuyıuaie oksıs'tsi. ¹² Ki
 otüs'ksınımatsax itoto'ıau ki mat'sımiu
 mostüm' i, ki ai'akotomıau, ki i'tappoıau
 ki itünıs'tsiıau Jesus. ¹³ Jesus otokh'tsımsi,
 itsıs'tüpaatomaie akli'iosatsıs itsui'akhiosiu,
 ki ksıs'tapsksökkum itüpanıstappo'aie:
 ki matap'pix otokh'tsısau itsıksıuopok-
 iuo'ıuaie, otakap'ıoyımoauėsts süx'ıau.
¹⁴ Ki Jesus itopıtsıssa'atomaie, ki
 nan'nuyiuax akai'tappix, ki kaiım'ıuax,

ki ikut'tutuyiuax otai'oktokosimoauax.
¹⁵ Ki otai'istükköpsi, otüs'ksinimatsax
 otsitota'akax, ki an'istsiauaie, annom'
 ksis'tapsksökkumasiu, ki au'mütüputükku;
 o'tappiisinna ünnistüps'skos, mök'ittapposi
 akap'ioyists, mök'opumattosi aau'ösin. ¹⁶ Ki
 Jesus an'istsiuax, matokuiistapu'iauats; kotok'
 möks'auattopiau. ¹⁷ Ki an'istsiauaie, annom'
 nitsinan'anists nisittu'yi ke'tanists ki na'tokümi
 mammix'. ¹⁸ An'iu, puk'sipippotokikau.
¹⁹ Ki an'istsiuax kõnai'tappix mök'opasax
 mattu'yikui; ki mat'simësts nisittu'yists
 ke'tanists ki na'tokümi mam mix', ki, otspisüp'si
 itatsim'etsimësts, ki itau'minotsimësts; ki
 ikotsiu'ax otüs'ksinimatsax ke'tanists, ki
 otüs'ksinimatsax ikotsiu'ästs o'tappiisinna.
²⁰ Ki ikõnau'yiau, ki itoku'yiau: ki mat'simësts
 iau pi'nikësts ittsi'ists na'tsikoputtuyi
 isksimmatük'iissokaiists. ²¹ Ki aiiniks'isk
 au'yixk nisitsi' omük'sikepippix nin'ax, ki
 akex, ki pokax'. ²² Ki Jesus eikak'imatsiuax
 otüs'ksininatsax mökit'süppopisax akh'iosatsis,
 mökotom'apümмосax, otsakiaiis'tüpskoõsaie
 tappiis'nna. ²³ Ki otsis'tüpskoõsax otappi-
 isin'nä, itsitamisso' nitum'mo mökatsimoiikasi;
 ki otau'tükkussi itsittau'piu. ²⁴ Ki akli'iosatsis
 ai'itütsikioo, ki ipawkh'paikimskawp: tük'ka,
 umut'totsüppopi. ²⁵ Ki nissoo'yi iskska'tüksinni
 koku'yi Jesus itsitappo'ax, omük'sikimi
 itokh'itauauõkau. ²⁶ Ki otüs'ksinimatsax
 otsinno'ossauaie umuttokhitauau'okani
 omük'sikimi, ap'aitsitaiu, ki an'iau,
 Sta'awina; ki oko'pusuai itokum'iau.
²⁷ Ki Jesus kaiip'sitsipsatsiuax, ki an'iu,

Ökh'sitükkik; nitam'i; Piniko'puk. ²⁸ Ki Peter
 noküt'anistsiuai, Nin'a küm'ämieniki ani'kit
 ksęsto'a nök'itotosi nök'itsitüpaupauökasi
 omük'sikimi. ²⁹ Ki an'iu, Puk'siput. Ki Peter
 otinnisa'atossi akh'iosatsis, itokh'itauauökau
 omük'sikimi mök'ittapposi Jesus. ³⁰ Ki otsinıs'si
 eik'sopuyi, itsiko'pum: ki otaumutüp'süppopiisi
 omük'sikimi ita'sainiepuyiu, ki au'aniu
 Nin'a, Kõmotse'piokit. ³¹ Ki Jesus
 itüp'sauksikins'tsakiuaie ki itsen'iuai, ki
 an'istsiuai, ksęsto'a enükaumai'tükkiua,
 kumauk'saietükkiks? ³² Otsito'tosau akh'iosatsis,
 itsiksist'sopu. ³³ Anniks'isk itsüp'popixk
 akh'iosatsis itoto'iauaie ki atsimmim'miauaie
 ki an'iaiu, E'mümi kitam'i Ap'istotok'iuä
 okku'i. ³⁴ Ki otau'pümmossau, itoto'iau
 Gennesaret istau'össini. ³⁵ Ki annim'
 istsin'ax, ots'ksinuoössau, itüp'skükiu
 kõnüs'ksökkum sa'akapotsi, ki itotsip'iauaie
 ikõnai'oktokosix: ³⁶ Ki au'kõmõnistsiuai
 (Jesus) mökskaks'ixenisax oso'kõsim
 itssaiin'ikaists: ki manists'eipi kaien'imix
 ün'nineetsimi sokap'okuttotoax.

15

¹ AI'SĪNAKIX ki Pharisees, Jerusalem
 itsitappimix otsit'totaakax Jesus, ki an'iau,
² Tsanistapiuats umut'ünistüpaipixipiau
 ükaitappix otün'issuaiauęsts? Oyis'sax
 ke'tan, matüstsımiu'ax. ³ Noküt'anistsiuax
 ku'maukanistüpaipixipuaiisks
 Ap'istotokiuä otse'poawsinni kõk'satsısaai
 kiksıs'tapünissuai? ⁴ Ap'istotokiuä
 an'iu, atsimmim'mısau kın'a ki kiksıs'ta;

ki, annök' ai'pakosīnikuyiuök un'ni
 ki oksis'tsi, unnianīstse'īnsā. ⁵ Ki
 kitan'ipuu annök' an'īstsiuök un'ni ki
 oksis'tsi, kotūk'sīnaie, kitak'ototokuinanipi
 nēsto'a, ⁶ Ki kūt'atsīmīmīuax un'ni ki
 oksis'tsi, paio'toau. Kitse'poawsuauēsts
 kumut'saiepumapīstutsipaie Ap'īstotokuā
 otse'poawsān. ⁷ Kitsiksīs'tapokōmmotsitappiansuai!
 Esaias prophet kit'sokapenūpanikoau, ki an'iu,
⁸ Am' ox matap'pix nimut'astokokiau maau'ēsts,
 ki nimut'atsīmīmīmokiau oto'ūniuauēsts:
 ki u'skēttsipōppuanēsts nitsip'piokokiēsts.
⁹ Nitsiksīs'tapatsīmīmīmokiau,
 ök'aumaitsipīsts āt'suaiīksšīnīmats'iaua
 nīn'ax otan'ipuuauēsts. ¹⁰ Ki nan'nikōttsiuax
 o'tappiisīna ki an'īstsiuax, Okh'tok, ki
 sokap'okhtok; ¹¹ Annik' itsūp'popiik maoui'
 matokapīstotok'atsaie nīn'aii; annik' sūk'siik
 maoui' itokapīstutuyiu'iu'aie nīnai. ¹² Ki
 otūksšīnimats'ax otsītota'akax ki otan'ikax
 kikūt'ūsksīnīpa Pharisees otsīs'kūksau
 otokh'tsīsau annik' epo'awsīnik? ¹³ Ki
 nokūt'ūniu, kōnai'sūpipumanīsts Nin'a spots'im
 okūt'taisūpipumattopīstsi ak'sūskōpattopiēsts.
¹⁴ Amau'patokau; naps'tsiotūppīnnūkiu
 naps'tsix. Ki naps'tsiuā ātūppīn'nūssi napstsi'i,
 atūn'iaksīnīnī akai'akitsūppopiiau. ¹⁵ Peter
 itūman'īstsiuaie, noksksīnīm'atsokīnan
 am'om parable. ¹⁶ Ki Jesus an'iu,
 kikūttaisakiaisauaiokhtsīmīpiuaua?
¹⁷ Kikūttaisauaioklitsīmīpuaua, annik'
 itsūp'opiik maoui', itūp'sūppopiū mo'koanni
 ki ipsai'piosop? ¹⁸ Ki annīsts'īsk itsūks'īsk maoui'

u'skëttsipöppi itsüks'iax; ki itokap'istutuyiauaie nïn'aii. ¹⁹ U'skëttsipöppi itsüks'ësts sauum'itsitsitanists, inik'sists, auök'otanists kömos'ists, istüp'saiepitsinni, atauün'issists; ²⁰ Am'ostsk itokap'istutuyiauaie nïn'ai'i; ki maks'oyissi otsauomüs'tsímissi matokapistutuyiuats nïn'aii. ²¹ Jesus itümistüpa'atomaie, ki Tyre ki Sidon istssoots'ists itsitap'po. ²² Ki sat' sit, Canaan ista'ke itsux'iu annists'isk issoots'istsk, ki itasaine'poattsuaie, ki an'iu, Kïm'okit Nin'a, David okku'i! Nitün'na eiko'ksistutoau maka'pistaaw. ²³ Ki matsitsitsipsattsuatsaie. Ki otüsksinïmatsax ötsitota'akax ki otau'kömönikax ki an'iax Ünñistüp'skös; nitüsksauasaine'poukïnan. ²⁴ Ki noküt'anistsiuax, nikak'itüpskoko Israeli istat'stanix emük'ikïnaiix. ²⁵ Otsitümitota'akaie ki otatsim'mïmmokaie, ki an'iu, Nin'a Spum'mokit! ²⁶ Ki noküt'anistsiuatie, matökhxiu'ats mök'otsïssi pokax otsau'öšinoaii mökitüp'apïxisësts imitax'. ²⁷ Ki (ake'uä) an'iu, E'müniu, Nin'a; ki imitax' au'attomiau pinikësts innïssi'ists otsin'aimoauai otsitau'yipiaie. ²⁸ Jesus itü mok'anistsiuatie, Ake', omük'o kïtaumai'tüksinni: Ünñianistsits'tsïs kitsitsi'tatopi. Ki otün'ni ikuttotoai'inai annik' itai'ksistsikumïopik. ²⁹ Ki Jesus itsis'tüpaatomaie annim', ki itast'toto Galilee istomük'sikïmi; ki ita'mïssö nitum'mo ki itau'piu annim'. ³⁰ Ki akai'tappix otsito'taakax, ki ipokom'iauaax üs'tsekaiix, naps'tsïx, küttaiai'puyix, iko'müksix, ki akaiëm'ix stsïk'ix ki Jesus okt'sists itsïn'apïksistsiauaax;

ki ikut'tutuyiuax: ³¹ Ki kõnai'tappix ek'skaietũkkiau, otsinno'õssauax kũttaiai'puyix otse'puyißax, ki iko'mũksix otokut'totoõsax, ki ũs'tsekaiix otauau'õkāsax, ki naps'tsax otsaps'ax: ki ũs'tsakõttšiau Israel ištap'ištotoķii. ³² Jesus itũmĩn'nikõttšiuax otũksĩnĩmats'ax, ki an'iu, nitai'ķimaiau o'tappiisĩna nioks'ķai ksĩstsiku'išts nitopokau'pimokiau, ki matokoyiu'axau: ki nimat'aksĩstũpskoauaxau otau'notssau õkskakũmitseni'au moksoku'i. ³³ Ki otũksĩnĩmatsax an'ištsiauaie Tse'ma nõķitotsipĩnan'a ke'tani manĩsto'mũkopiau mõk'otķuišests o'tappiisĩna? ³⁴ Ki Jesus anĩštsiuax, Tsanetso'a ke'taništs kitsinan'ouaēsts? Ki an'iau, Ikĩt'sikaiau, ki unna'tosĩmi inũk'umix. ³⁵ Ki an'ištsiuax o'tappiisĩna, ksõk'kum mõķittopasax'ax. ³⁶ Ki mat'sĩmēsts ikĩt'sikaiēsts ke'taništs ki mammix', ki a'tsĩmoĩikau, ki a'mĩnotsĩmēsts, ki ikotsiuax otũksĩnĩmats'ax, ki ũksĩnĩmats'ax ikotsiu'ax o'tappiisĩna. ³⁷ Ki ikõnau'yiau, ki ikuyi'au; ki mat'sĩmiau pinikēsts išskim'iauēsts ikĩt'sikaii išksĩmmatũk'isokaiišts itui'tšĩsts. ³⁸ Annĩks'isk au'yixk nĩssoyim'i omũk'sikepĩppix nĩn'ax, ki akex, ki pokai. ³⁹ Ki itsĩs'tũpskuyiu o'tappiisĩn'na, ki itsĩt'sũppopiu akh'iosatsĩs, ki ito'to Magdala ištssootsĩsts'i.

16

¹ PHARISEES ki Saducees ipok'itotoiau ki as'saksksĩnnuyiauaie, ai'puĩnũmiau mõķanĩs'tšĩnnomoõsax spots'im ištap'stosĩnni. ² Nokũt'anĩštsiuax, autũkkus' si, kitan'ipuan ak'etameksĩtsi ku; āmawk'išsoksĩstsikuists.

3 Ki ksiskünna'tünnissi, ak'akapiksistsiku annok' ksistsikui, amawkissoksistsikuists ki ikikin'inatsiu. Kitsiksís'tapokämotsitappiansuai! Kitokot'ainipuu assoksís'tsikuists ostokso'auësts; ki kimatokot'ainipuu annists'isk ksistsiku'istsk istsap'stosists.

4 Otsauum'itsitappiisín'na ki otau'ökotaitappiisín'na ap'satsímiau apsto'sinni; ki matakokotau'axau apsto'sinni; prophet Jonas otap'stosinni akokotauaie'. Ki skitsiu'ax ki itsís'tapu. 5 Ki otüs'ksinímatsax otau'pümмосau pakht'sesaiíksinímiau mök'atüksau ke'tani. 6 Jesus itüm'anístsiuax Mokök'ik ki iskskats'ik Pharisees ki Saducees istsi'kopüsketatsísau. 7 Ki ai'sitsipsattseiau, ki an'iau, nimatotsipinan'a ke'tani, 8 Jesus otsínno'ösax, an'istsiuax, Inük'aumaitükkix, kumauk'sitsipsättseipuuauaisks, kitsauo'tüksuai ke'tani? 9 Kiküt'taisakiaisauokhtsimipuuaua, kiküttaisauüsksinipuuaua nisito'müksikepippix matap'pix istsisittu'ists ke'tanists, ki tsanetso'ä kitots'ipuuauësts isksimmatük'isokaiists?

10 Nistoyim'i omük'sikepippix matap'pix istokitsikaists ke'tanists ki tsanetso'ä kitots'ipuuauësts isksimmatük'isokaiists?

11 Kumauk'staiokhtsimipuuauaisks kimat'sitsipsattopuuau'ats ke'tani, kökiskskatsissuai Pharisees ki Saducees istsi'kopüsketatsísau?

12 Itüm'isksinímiau matsemiu'atsax möksiskatsisaie ke'tani istsi'kopüsketatsis, ki ai'semiuaxmöks'iskatsisaie Pharisees ki Saducees ots'ksinímats'tüksuaiax.

13 Jesus otsito'tosi Cesarea Philippi,

ai'süppoötsesattsuax otüşksšinimats'ax, Tsa aniu'axau matap'pi nesto'a nin'au okku'i nõk'ümsi? ¹⁴ Ki an'iau, stsik'ix John Baptist: stsik'ix, Elias: ki stsik'ix, Jeremias, ki stsik'ä prophet. ¹⁵ An'istsiuax Tsa kitak'anipuau nõk'üm-si? ¹⁶ Ki Simon Peter noküt'anistsiuaiie ksësto'äkauk Christ, Ap'istotokiuä ipai'tappiiuük okku'i. ¹⁷ Jesus noküt'anistsiuaiie kitatsim'si, Simon Bar Jonas. Ik'sisakuyi ki aa'püni kimat'üşksšinimatsok'astsau: nin'a spots'im kitusksšinimats'ok. ¹⁸ Ki kita'atanistö, ksësto'äkauk Peter, ki am'om ok'otoküm nitak'ittokhitokoiska church; ki Hades istokh'sepistanists matakatsiu'atsaie. ¹⁹ Ki kitai'akokoto spots' im istsin'naiisinni itotai'kauaipixixtükioipi; ksök'kum kitai'akomianistomopipi, spots'im ak'itomopipo; ksök' kum kitai'akomianistapotsippi spots'im ak'itapotsip. ²⁰ Itüm'anistsiuax otüşksšinimats'ax mökstaitsinnikoösax'aie osto'i otüm'si Jesus Christ. ²¹ Annik' Jesus itaumütüp'anistsinomoyuax otüşksšinimats'ax manistakittappopi Jerusalem, manistaks'ipuinaistoto'awpianaie omüx'imix ki omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki manistaks'enitawpiauaie, manistaks'ipuaüstotoawpiauaie nioks'kai ksistsikui. ²² Peter itümo'toyiuaie, ki aumütüp'sitsipsattsiuaiie, ki an'iu, Nin'a kökünistsip'piokosi; matakittotstsiu'ats ksësto'a. ²³ Ki itapotükau'aie, ki an'istsiuaiie Peter apüt'tokokit, Satan; kök'kitstsskimsküki; kimatsskümau'ats

Ap'istotokiüä kitsksska'tüksists annom'
 ksökkum. ²⁴ Itūmanistsiuax otüksinimats'ax
 Iststsi'ki matap'pi makopokiuo'ossi
 nēsto'a, ūnnianist'auūtsikimatsistotos,
 ki ūnnianistto'tsīs otawai'staksinni,
 ki ūnnianistopokiuos nēsto'a.
²⁵ Annök'aiakitsikōmotsepiosiuok
 opai'tappiisinni, akatstomaie': ki annök'
 itai'akatstomök opai'tappiisinni, nēstoi
 umutak'atstomaie, ai'akokonimaie. ²⁶ Tsanetso'ä
 matap'pi ak'okuiistūpasokuiim'ats mi-
 nan'attūssi kōnūs'ksökkum, ki atsto'si
 otsipai'tappiisinni? Awx'a otai'akokotawpiaie
 opai'tappiisinni? ²⁷ Nin'au okku'i akototo'yīnaie
 Un'ni ots'tsapinasinni ki oto'tokatatsix
 akopokiuo'iax, ki kōnai'tappix manistsi'piēsts
 otap'otūksuauēsts ak'ūnistokotsiuax. ²⁸ Kit
 au'mūnistopuau stsik'ix annom' itai'puyiau,
 mataksattotsim'axau eīno'sinni otsauo-
 mai'noōsau nīn'au okku'i otsin'aipuksipusi
 mōks'inaiisi.

17

¹ OTAIKSIUO'ĒSTS nauyi ksistsikuists
 Jesus mat'toyiuax. Peter, James, ki John
 oskūn', ki itūnistūpīp'iuax spī'tummo. ² Ki
 otsakiainoōsuaie it'oketsistūmiīnai; ki
 ostoksis'i ikkūn'natsiuaie manist'ikkūnnasuyipi
 nato'si, ki otsistotos'ists ksix'inatsiēsts
 manisti'ksixinatspi ksistsikui. ³ Ki
 sat'sit, itsina'kuaiēmiau Moses ki Elias, ki
 ai'sitsīpsattsiauaie. ⁴ Peter itūm'anistsiuaie
 Jesus, Nin'ä, ōkh'siu annom' nōk'ittaupisīnan:
 ōkh'sitūkkieniki, nōkapīstutsisīnan annom'

nioks'kai api' manists; tuks'käii köksinan'attosi, ki tüks'kaii Moses mõksinan'attosi, ki tuks'kaii Elias mõk sinanattosi. ⁵ Otsakiai'puyissi, sat'sit ikkün'aisoksistsikuyi ituyi'künakoaiu: ki sat'sit, epo'awsinni itots'tsiu assoksis' tsikui, ki an'iu, Am'o nitük'omimokos nitsekökh'simmau; okh'tok. ⁶ Ki üksinimats'ax otokh'tsisaiaie itopi'iau ostokso'auests, ki eks'kaikopumiau. ⁷ Ki Jesus ito'to, ki i tsixen'iuax, ki an'iu, Nipuauk', ki piniko'puk. ⁸ Ki ot'süpsau matsinnuyiau'axau matappix, kaks'innuyiau Jesus. ⁹ Ki nituin'moyi otsinissat'tosau, Jesus itsem'iuax, ki an'iu, Pinanis'tok matap'pi kitsinip'uauests, Nın'au okku'i otsauomät'sipuausi eınsın'ni. ¹⁰ Ki otüs'ksinimatsax aisüppoottsatsat tsiauaie, ki an'iau, mauk'auaniıksixau ai'sınakix ak'otomoto Elias? ¹¹ Ki Jesus noküt'anıstsiuax, E'müniu, Elias ak'otomoto, ki akokõnau'kömototom. ¹² Ki kitan'ıstopuau, Elias ük'auto, ki matsksinnuyiu'axauaie ki nitsis'tutuyiauaie manıstüp'stapiu. Neto'yi akünıstai'puınatıtsiauaie Nın'au okku'i. ¹³ Itüm'ıksinimiau üksinimats'ax umutai'sitsıpsi John Baptist. ¹⁴ Otsito'tosau o'tappiısin'na, nın'aıi otsito'taakaie itsito'topıstuksısano'piınaie, ki an'iu, ¹⁵ Nin'a kım'ıs noko'a; au'atusınau ki eks'ıpuınüm: ai'kapitsuiopiu ıstsiı ki ai'kapitsuiopiu okke'. ¹⁶ Ki nitsitotsip'iaiauaie kıtüksinimats'ax ki matokotokuttotu yiuaxauaie. ¹⁷ Jesus itüm'āniu, o'sauomaitükkesınna ki otapok'apıtappısinna! Tsanetso'a kitakopokau'pımopa? Tsanetso'a kitak'ıtsıtattopu aua? Puksipı'potokık. ¹⁸ Ki

Jesus seitsip'sattsuaie sauum'itsistaaw; ki itsüksiinai; ki annik' pokau' ikut'totoau.

19 Üksininat'sax itüm'itotoiauaie Jesus ki an'iau, numauk'sauokotsatüppiksistūnan?

20 Ki Jesus an'istsiuax, Kitsauomai'tüksinni: kītau'mūnistopuau, kemük'enükotsissi kitaumai'tuksinni, manist'omükopi mustard itotai'sūpipumauopi kitakokot'anīstop am'om netum'moyi ök'ümīstūpotosi omim', ki ak'itūpitsiu; ki matakitsipa kikūt'taakokotsistutsipuaii.

21 Am'oi ūnanīstap'pi matomai'sūxiuats saiits'tsīšiau a'tsīmōiikani ki sauau'yisīnni.

22 Ki otsa'kiitapīssau Galilee, Jesus an'istsiuax, Nin'au okku'i ak'okotau matap'piix:

23 Ki aks'inittsiauaie, ki nioks'kasi ksīstsiku'īsts, akūtsīsipua'atsau. Ki eks'kaikikīnetūkkiau.

24 Ki otsitto'tosau Capernaum, anniks'isk au'tujixk mix'kim, itoto'iau Peter, ki an'iau, kūttomisauaiponitau'atskitsin'aim?

25 An'iu, A, ki otsipīs'si nap'ioyīs Jesus i'tomsītsīpsattsuaie, ki an'iu Tsa kitsta'pa, Simon? Tūkka' au'tuyiua mīx'kīm ksōkkum īstsīn'ax? Otauūt'okosīx, ki pie'tappix?

26 Peter an'istsuaie. Pie'tappix. Jesus an'istsuaie, o'kosoauax matakotūmaiponitau'atsax.

27 Ki, nōkstaisau'kosatsōsau īs'tūpuk omük'sikīmi, ki sua'pīksīstsīs amik'atsīs, ki mammi kitotom'omikani mattos'; ki pakuiin'ainiki kitak'okonoau mix'kim: annök' mattos', ki ko'tsīsau, kitak'siponitanuni.

18

¹ AN NIK' otūsksnīmats'ax itoto'iau Jesus
 ki an'iau, Tūkka' mīstūpomūksīm'a spots' im
 istsīn'naiisinni? ² Ki Jesus itsīn'ikōttsuaie
 inūk'sipoka ki itūt'sikipotoyiuax. ³ Ki
 an'iu, kitau'mūnistopuau saīisau'aitsinoeniki,
 ki saie'tumanīstsīnoeniki inūk'sipokax,
 kimataksipi'puaua spots'im īstsīn'naiisinni.
⁴ Annōk' aks'inūksipokaīstutosiuōk
 manīst'inūkstsīmipi am'o pokai'i,
 itsīs'tūpomūksīm spots'im īstsīnnaiisinni.
⁵ Ki annōk' ak'autuyiuōk tuks'kai
 inūk'sipokaiīstotosiisk, nēsto'i nitau'tok.
⁶ Ki annōk'īstsskīm'skūkiats'iuōk tuks'kūmi
 annīks'isk inūk'sipokaxk nitau'maitokixk,
 ōkh'siu pikiak'iokotoki kīn'attossaie, ki
 inets'īssi omūk'sikīmi. ⁷ Istsskīm'skūksīnni
 it'okapiu ksōkkum, Istsskīm'skūksīsts
 ak'itotoiau; ki annōk' nīn'auōk
 paiuk'sipīppotomōk īstsskīm'skūksīnni,
 aks'ksnīmaie maka'pi! ⁸ Ūn'nikaie kotsīs'
 ki kokōt'si īstsskīm'skūkiats'otsenikiau,
 kōksīnit'au, ki mīs'tūpapīksīstaiiau: itōkh'siu
 kōk'kitsipīssi opai' tappiisīnni kōks'īstsekaiisi
 ki kōk'opokōksi, kōkstaitūp'apixīkōsi
 kūttaiiapunstsīuasi ki kitai'akokōtsīsts
 ki kitai'akōtsīsts. ⁹ Ki koōps'pi
 īstsskīm'skūkiatsotseniki, sauau'tos, ki
 mīs'tūpapīksīstsīs: itōkh'siu kōk'kitsipīssi
 opai'tappiisīnni tuks'kūm moōps'pa;
 kōkstaitūp'apixīkōsi kūt'taiiapunstsīuasii,
 ki kitaiakoōpsipix. ¹⁰ Mokōk'ik
 kōk'stauksīstotoawsi tuks'kumā am'oksk
 inūks'tsīmīx: kitan'īstopuau spots'im

oto'tokatatsuaux ūsks'skatsīmīau Nin'a
 ostoksis'aie spotsim otsitau'pīpi ¹¹ Nīn'au
 okkui ito'to mōkītsikōmotse'pīōsaie annōk'
 at'stauoķ. ¹² Tsa kitūs'tapūau? Nin'an
 minan'attūssi kepīp'pī emūk'ikīnax ki tuks'kūmi
 itūnīs'tapu, kūttomisauūsskītsīmiu'axau
 piksīp'pī piksi'koputsi, ki kūttomisauaitappo'ats
 netum'moīsts, ki kūttomisauapsūmmiuats
 annōk' nittūppu'ōk? ¹³ Ki ikūm'okonoōssaie,
 kitau'mūnīstopūau manīstse'tametūkkipiax
 piksīp'pī piksi'koputsi otsaiīs'tapusax
 itsīs'tūpskaietametūkkiu annōk' ikon'īmauoķ.
¹⁴ Neto'i omat'sitsitanats Kin'ā spots'im
 tuks'kūmi annīks'isk inūx'tsimīxk
 mōk'saiīnakuaiīssau. ¹⁵ Stsik'i, kumu'pappīpī
 sauo'kōmotsīstototsenīki, matan'īstsīs
 otsauo'kōmotsitappīisīnni, ksēsto'a ki osto'i
 namīs tsitappīik; okh'totsenīki kitse'motsau
 kumu'pappīpī. ¹⁶ Ki saiīokh'totsenīki,
 tuks'kūm tsōktau na'tokumīx pokitappomīsau,
 kōnai'poawsīsts mōks'eikosau, otokh'tsīsau
 natsitappīx, tsoktau nioks'kaitappīx. ¹⁷ Ki
 sauoķlī'toūsax, anīstsīs'church: ki sauoķh'tsīssi
 church, ūnnianīsts'is sai'etūkkiuā ki publican.
¹⁸ Kitau'mūnīstopūau, kitsit'aiīpīpī ksōk'kum,
 akītaiīpip spots'im: ki kitsitapotsīpī ksōkkum,
 akūtsitapotsīp spots'im. ¹⁹ Kīmat'anīstopūau,
 netum'anīstsīsitainoainīki kitak'aukōmōnīsuai,
 Nin'a spots'im aks'īstutomoyīuaxaie.
²⁰ Natokūmi tsoktau nioks'kūmi nītsīn'ikōsim
 itsitomo'oaupī nīt'sītaītūtsīkiaupī. ²¹ Peter
 itūmitotoaie, ki an'īstīuaie, Tsanetso'awtau
 numu'pappīpa nōksauumītsīstu-tuyīssi, ki
 nōks'ksīnnoōssi? Akokītsīkaiasts? ²² Jesus

an'istsuaie, Kimatanistopa ikit'sikaiests,
 ikitsikippuiests ikit'sikaiests. ²³ Spots'im
 istsin'naiisinni nitum'anistsiu omux'ina
 annok' ak'okokitsimaiuok otsitappim'ix.
²⁴ Ki otai'mütüpükstökkisi tuks'küm
 ot'sittotsipptokaie, ke'pi omük'sikepippoyi
 mix'kimix otai'akokotopixaie. ²⁵ Otsai'itstsissi
 mökokotösaie, Otsin'aim an'iinaie
 mök'apikosaie, ki otokem'an ki o'kosix ki
 otokönaianists, ki mökotoku'yisax mix'kimix.
²⁶ Otsitappimi itopistuksisano'piinaie
 ki atsimmimmi'inaie ki an'iinaie Nin'a,
 pinane'tükkit ki kitaksüpanis'tsokoto. ²⁷ Ki
 annok' matap'piuok otsin'aim kaiim'uaie
 ki paio'toyuaie ki ünnim iks'ksinnuyuaie.
²⁸ Ki neto'ok matap'piuok süx'iu, ki tuksküm'i
 otopok'apotükkimix ikon'oyuaie otai'akokok'isk
 kepip'pii a'pünasainix; ki een'uaie, ki
 paiu'tsinuaie ki an'iu, Ponitat' kitai'akokokipix.
²⁹ Ki otopokapotükkim'i itoipistuksisanopiinaie,
 ki auköm'onistsuaie, ki an'iu, pinane'tükkit ki
 kitaksüpanistsokoto. ³⁰ Ki matöksitükkiu'ats;
 ki itappo' ki itsipsts'tapiksistsuaie
 itai'okiakiopi, otsauomaisüpanistsiponitasaie
 mökstaisüksaie. ³¹ Otopok'apotükkimix
 otsin's'sax eks'kaikikinētükkiau, ki ito'toiau,
 ki otsin'aimoauai aiitsinikuyiauests.
³² Ki otsin'aim otsin'niköttossaie,
 an'istsuaie, Sauum'itapotükkiau, ki-
 tai'akokokipix kitsin'omokitan'ikipi:
³³ Kanis'tsikimopi kumauk'sauanistsikimaisks
 kitopokap'otükkimokä? ³⁴ Ki otsin'aim
 istse'tükki'inai, ki itsitüpumüts'kaiuaie

pu'ñnaitappix otsauomai'süppiponitassaie.
³⁵ Neto'i Nin'a spots'im kitak'anistotokoau
 saiisin'ïminoainiki ku'sskëtsipöpuauësts
 kumut'aukïmaupuai kumu'pappiipix.

19

¹ KI Jesus annists'isk epo'awsïsts
 otaiksiu'attosësts Galilee itsistüpa'atomaie.
 Ki Judæa istssoots'ists, Jordan mis'taputsim,
 itoto': ² Ki akai'tappix ipokiuo'ïauaie; ki
 annim' ikut'totoyiuax. ³ Pharisees itoto'ïauaie,
 ki as'saksksïnnuyïauaie ki an'ïstsiuaie,
 ökhsiu'ats nïn'au kõnai' nükünistapïsts
 mök'anistüpskoösaie otokem'an? ⁴ Ki
 noküt'anistsiuax kikütanïstop'ats sinak'sïn,
 annök itsitsap'ïstutuyiuökax ap'ïstutuyiuax
 nïn'au ki ake'u. ⁵ Ün'nikaie nïn'au
 itai'akskitsiu ax un'ni ki oksis'tsi, ki
 ai'akükömmïmiu otokem'an: ki aki-
 tum'anïstoksisakumïau. ⁶ Ün'nikaie
 matsïstoküm'axau, itse'tumanïstoksisakumïau.
 Ap'ïstotokiua otsipo'totopïsts, pïnits'tsïs
 matap'pi mökai'aketotosësts. ⁷ An'ïstsiuaie,
 nïauk'anii Moses ök'okotösi sinak'sïn, ki
 ök'ünïstüpskoawsi? ⁸ An'ïstsiuax Moses,
 kumut'sipotomokoau kitse'usskëttsipöppisuai,
 kökotünïstüp'skoössuai kotokem'anoauax; ki
 itsitsi'i matütünïstsiu'ats. ⁹ Ki kitanïstopuau
 annök' akünïstüp'skuyiuök otokem'an,
 sauau'ökotasaie, ki otai'kaokemaitaii stsïk'i
 itau'ökotau: ki annök' ikem'attauök
 itüp'skoauök, itau'ökotau. ¹⁰ Otüs ksïnimatsax
 anïstsiuaie Ün'nianïsts'ïssau nïn'au ki
 otokem'an, matökhsiu'ats mök'okemsi. ¹¹ KI

an'istsiuax kõnai'tappix matokot'otsimaxaie
 annik' epo'awsinik, anniks'isk iko'taxk
 nittsimiauaie. ¹² Ittsi'i iuai'itax itsipo'kaiiau;
 ki stsik'ix matappix iuai'itsiauaax, ki stsik'ix
 iuai'itastotosiau, Spots' im istsinnaisinni
 umut'uaiitastotospiau. Annök' ikot'totsimök
 ünnianistots'isaie. ¹³ Inük'sipokax
 itotsipotoaii mökittokhitsikins'tsaksax,
 ki mökitatsimoiikasi: ki üksinimats'ax
 an'istsiauaax unnaie. ¹⁴ Ki Jesus an'iu,
 Pokitsim'mokau inük'sipokax ki pinanis'tokau
 nökstai'puksipaaissau. Ün'nianistaps'iau spots'
 im istsin'naiisinni. ¹⁵ Ki itokhitsikins'tsakiuax,
 ki itsis'tüpaatomaie. ¹⁶ Ki, süppit,
 tuks'kümi itsitotoiinaie ki an'iu, Ökhsin'ai,
 tsanistap'iaua nökökhsistutsipi, nökkuinan'si
 üsk'sipaitappiisinni? ¹⁷ Ki an'istsiauaie,
 Kumauk'ainikük'iks ökh'si? Matütsitstipa
 ökhsi, nitüks'küm, Ap'istotokuuä,
 itökh'siu: makitsipim'eniki opai'tappiisinni,
 sat'sitësts okök'itsimanists. ¹⁸ An'istsiauaie
 Tsistsimä? Jesus an'iu, kimataksenik'ipa,
 kimatakau'ökotapa, kimataksikömos'pa,
 kimatakitüp'saiepitpa. ¹⁹ Ükomim'misau
 kin'a ki kiks's'ta; ki, kitak'anistükommimau
 kitopokau'pimau kanistük'omimmospa.
²⁰ Man'iköppi an'istsiauaie. Nitökönüs' satsipiau
 am'ostsk nitsök'umapiisi. Tsanistap'iaua
 niküt'tomüssatsipi? ²¹ Jesus an'istsiauaie
 maksüpanis'tsiminiki matap'iköttoat
 kitsinan'ipi ki ko'tsisau kim'atapsix, ki
 kitak'okuinani treasure spots'im: ki puk'siput,
 pokiuot' nësto'a. ²² Ki man'iköppi otokh'tsim'si

annik' epo'awsinik, itsikikin'iistapu: tük'ka ek'akauoi otsinan'ists. ²³ Jesus itüm'anistsiuax otüksinimats'ax, kitau'münistopuau, ako'tsapsiuä ak'skotoitsipim spots'im iŕtsin'naiisinni. ²⁴ Ki kimat'anistopuau aks'istüpiksistspapiu'camel mökotsisüppöksüx atünau'ksis iŕtakün'ikai, ki matak-siksistspapiu'ats ako'tsapsiuä mök'itsipissi spots'im iŕtsin'naiisinni. ²⁵ Otüksinimatsax otokh'tšimsax ek'skaietükkiau, ki an'iau, Tükka' akokotsikömotse'piau? ²⁶ Ki Jesus üs'sümniuax, ki an'istsiuax matap'pix matokotsistutsim'axau; Ap'istotokuä iŕtokön'apistutsimests. ²⁷ Peter itüm'anistsiuäie, sat' sit, nitokönüsskipinan ki nitopokiuo'pinan ksestu'a. Tsa nitakanistokuinan'ipinan? ²⁸ Ki Jesus an'istsiuax, kitau'münistopuau, ksęsto'au kitopokiuo'puau nesto'a, Nın'au okkui otak'ittokhittaupissi ots'tsapinaiso'pötsis, ksęsto'au kitak'ittokh ittau pipuau na'tsikoputtuyists asso'pötsists kökitokök'itsimattosau Israel iŕtsistsikoputsix matap'pix. ²⁹ Ki anniks'isk skim'ixk oko'auęsts, ki anniks'isk skits' ixk umu'pappiipuauax ki ot'akemoauax ki un'oauax, ki oksist'oauax ki otkem'anoauax ki o'kosoauax, kiotsin'simmanoauax, nęsto'i itskim' iauęsts, kepip'pi ak'okuyiau, ki akokuinan'attomiau üsk'sipaitappiisinni. ³⁰ Ki akai'tappix matom'six ak'sakoįssiau, ki sako'įssix ak'otomsiau.

20

¹ SPOTS' IM iŕtsin'naiisinni netoi'nitsiu nın'au, nap'ioyis iŕtsin'aim, annök kök'könisuxiuök

mök'anístosi ap'autökkix, mökapotomoyisax
otsin'simman. ² Ki ökh'situkkisax mökokuyisax
tuks'kai ksistsikui tüks'kümi apün'asaini
itüp'skuyuiax otsin'simmani. ³ Ki nioks'kaii
itai'ksistsikumioipi mat'suxiu, ki stsik'ix
nan'nuyiuax nam'itaipuyiax itau'pumopi,
⁴ Ki an'istsiuax noköt'sitappoak insim'man,
ki moköm'otsissi kitak'okotopuau, ki
itappo'iau, ⁵ Nau'yi itai'ksistsikumioipi, ki
piksu'yi itai'ksistukumioipi, mat'süxiu, ki
netoi' mat'anistsiu. ⁶ Ki nitsiko'puttuyi
itai'ksistsikumioipi, itsüx'iu ki ikon'oyiuax
stsik'ix nam'itaipuyix, ki an'istsiuax
konai'ksistsikuyi kumaukai'amitaipuisks
annom'? ⁷ An'istsiauaie mats'itstipa
matap'pi nökö' anikinan. An'istsiuax,
Noköt'sitappoak insim'man; ki moköm'otsissi
kitak'okuinanipuau. ⁸ Ki autökkus'si,
insim'man istšin'aim an'istsiauaie otap'otomoki,
niniköt'sisau ap'autökkix, ki ko'tsisau
saiak'inosattaupiau, matom'okotsisau
sako'issix, ki tüm'okotsisau matom'six. ⁹ Ki
istoto'sau nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumioipi
itaumütüp'apotökkix, kõnai'inax ikõno'kuyiau
apün'asaini. ¹⁰ Ki matom'six isto'sau,
üs'taiiau mökoku'yisauaie stsik'i; ki
ikõno'kuyiau apün'asaini. ¹¹ Ki otoku'yisauaie,
itüpaukape'poawtsiauaie nap'ioyis
istökhsin'ai, ¹² Ki an' iau, anniks'isk sako'isixk
nituk'skau itai'ksistsikumioipi itapotökkiau,
ki kanistokotaiiau kanist'okokipinan
ki ksistsiku'i istiksīs'tutsissinni ni-
tap'autökkipinan. ¹³ Ki an'istsiauaie

tuks'kümi, Napi'a, kimat'omaikimatsistotopa:
 kiküt'tomaiõkhsitükkipa tuks'kümi
 apün'asaini? ¹⁴ Matsit' kitsinan' ki mis'taput; ni-
 tak'anistokotau am'o sako'issiu kanist'okotopi.
¹⁵ Küttomõkhsiuats nitsinan' nanistsitsitapi
 nõk'anistutsissi? Küttaukapiu'ats koõps'pi,
 mõk'õkhsissi nitsinan'? ¹⁶ Ki sako'issix
 akotom'siau, ki matom'six ak'sako'issiau;
 tükka akaiëm'ix ni'nikõttaiu, ki un'natosimix
 mat'toaiu. ¹⁷ Ki Jesus otsitüpamissosi
 Jerusalem, na'tsikaputtsix otüs'ksinimatsax
 itünistüp'p'iikax, ki an'istsiuax, ¹⁸ Sat' sit
 aitüpamissau'op Jerusalem, ki nin'au okku'i
 akitüpomüts'kau omük'atoiapiekuax ki
 ai'sinakix, ki akünistokõkitsimüt'tsiiauaie
 mõks'einsaie. ¹⁹ Ki akütsitüp'omütskau
 Gentiles mõkitapapüstotoõssauaie, ki
 mõkitstsipis'ossauaie, ki mõkauai'stõsuaie;
 otsoks'kaiksistsikusi ak'ütsipuau. ²⁰ Zebedee
 oku'ix oksis'toauai ipok'itotomiauax oku'ix,
 ki atsimmim'miauaie, ki au'kõmõnistsiauaie
 tuks'kaii. ²¹ Ki an'istsiauaie, Tsa kanistsitsitapa?
 An'istsiu aie. Anit am'ox nitai'akokosix
 mõkittaupisau kitsin'naiisinni, tuks'küma
 netots'i, ki tuks'küma e'aksisauotsi. ²² Jesus
 an'iu, kimatsksinip'uaua kitau'kõmõnikipuai,
 Kikütaiakokotsimipuu annõk' kos'õk nimu-
 tai'aksimipük? Kikütaiakokotüstapinükipuu
 üsta'pinüksinni nimutai'aküstapinükipi?
 An'istsiauaie, nitokot'ünistspinan.
²³ An'istsiuax kitak'ütsimipuu no'kosä,
 ki kitak'üstapinükipuu üsta'pinüksinni
 nimut'aküstapinükiipi; ki nimatsinanestsau
 kõkokotosuai kõkittaupisuai netots'i

ki e'aksisauotsi nesto'a, ki anniks'isk matap'pixk Nin'a ũk'aisŭppŭtsistotomoyiuax, otaksinan'oaiau. ²⁴ Ke' pix otokh'tsimsau ĩstsimmim'miauax na'tsitappix ipapiimotseiix. ²⁵ Ki Jesus niniköt'siuax, ki an'istsiuax, kits'ksinipuau Gentiles otsin'aimoauax otain'aiiskotokoaiuax ki anniks'isk omŭx'inaxk nokötai'naiiskotokoaiuax. ²⁶ Ki mataketumanistsiu'ä ksęsto'au: annök' ak'omŭksimök, ũnanĩstap'otŭksi; ²⁷ Ki annök' kitaks'innauŭkök ũnanĩstap'otŭksi: ²⁸ Nin'au okku'i matŭtoto'ats mök'apotomoösaie, mök'apotomoösi umut'oto, ki mök'itatsuaumŭtskotosi akaitappix opai'tappiisinni. ²⁹ Ki otsĩstŭpaatosau Jericho, akai'tappix ipokiuo'iauaie. ³⁰ Ki satsit, natsitappix naps'tsĩx pitsiko'-otsim i tau' pix otokh'tsĩsau Jesus umutak'itsskosaie awk'umiau, ki an'iau, kĩm'okinan, Nin'a David okku'i. ³¹ Ki o' tappiisĩn'na ai'semiauax mökstaie'puyĩsax: ki matsĩstawk'umiau ki an'iau kĩm'okinan, Nin'a, David okku'i. ³² Ki Jesus itsipu'yiu, ki nan'niköttsiuax, ki an'iu, Tsa kők'anĩstutopuau? ³³ An'ĩstsiauaie, Nin'a möksikauopiisaii noöps'pĩnanix. ³⁴ Ki Jesus kaiim'iuax, ki ĩtsĩksen'iuax oöps'puauax, ki oöps'puauax kau'opiau, ki itopokiuo'iauaie.

21

¹ OTSITASTOTOSAU Jerusalem otsitotosau Bethphage, itum'uasuaie Olives an'ĩstop Jesus itŭp'skuyiuax na'tsitappix otŭksĩnimats'ax, ² Ki an'ĩstsiuax, akap'ioyĩs astsi'ĩm ĩstsi'pĩk, kikitakstŭmkonau ũsk'omŭkstokiau aks'ĩksipĩstau,

ki o'kosepokai ak'opokitaipuyimiu: apo'tokau
 ki puk'sipīppotokīkau. ³ Ki sītsīpsatsenoainiki
 matap'pi, kitak'anīstaiiau Nin'a au'anīstsiuax; ki
 ak'otūmūtsitūpskuyiuax. ⁴ I kōnan'istutsip
 mōks'enūpanīstosi otan'iipiaie prophet ki
 an'iu, ⁵ An'istok Sion otūn'ni, Sūm'mīs
 kitsīn'aimau kitsipuksipa'ak, iknīs'siu, ki
 ūskomūk'stoki itokhitopiu, ki o'kosepokai
 ūskomūk'stoki o'kosaie. ⁶ Ki ūksnīmats'ax
 itappo'iau, ki Jesus itūn'istutsimīax
 manīstanīstopiāx. ⁷ Ki itsipuksipīp'piauaie
 ūskomūk'stoki ki okose'pokai, ki itokh'itstomiau
 otsīstotos'oauēsts ki itsittokhitstsi'iauaie
 osto'i, ⁸ Ki ek'akaitappix saie'kuyīiauaie
 otsīstotos'suauēsts moksokui; ki stsīk'ix
 kaiak'īmiau okūn'iksīsts ki moksoku'i
 itōkh'tūmiauēsts. ⁹ Ki annīks'isk matap'pīxk
 i'tomaumattoyīxk ki itopokiuo'īxk, awk'umiau,
 ki an'iau, Hosanna ūnnianīstsiūtūp'itsīs
 David okkui: Atsīm'siu annōk' aipuksipu'ōk
 nin'a otsīn'ikōsīm; Hosanna mīs'tūpspiu.
¹⁰ Otsītsipīs'si Jerusalem, konai'akapioyīs
 ap'aitsitaiiau, ki an'iau, Tūkka'ats? ¹¹ Ki
 akai'tappix an'iau annōk'auk Jesus Nazareth
 itsīprophet, Galilee īstauōsīm'im. ¹² Ki
 Jesus itsipim Ap'īstotokiuā otatoi'apioyīs
 ki annīks'īsk itsīpst'anmūtskotūkīxk,
 ki itsīpstawk'pumaxk natoī'apioyīs,
 itsai'tūpīksīstsiuax, ki au'ōtsuautuyīxk
 otsit'aisīnakīpuauēsts ima'pīxīmēsts, ki
 au'mūtskotūkīxk kūkku'ix otsasso'pōtsuauēsts
 ima'pīxīmēsts. ¹³ Ki an'īstsiuax, Sīn'aip,
 Noko'ai ak'anīstop a'tsīmōiīkapioyīs, ki

ksěsto'au kanīs'tutsipuu kōmos'iepitsix
oko'auai. ¹⁴ Ki naps'tsiox ki ūs'tsekaiix
itsipstotoyiauaie Natoi'apioyīs; ki ikuttotoyiax.
¹⁵ Ki omūk'atoiapiekuax ki aisinakix, otīnīs'ěsts
skai'pīssitapīsts otap'īstutsipīsts, ki pokax
otsitsīpst'awkkumsau natoi'apioyīs, otan'īssau
Hosanna ūnnianīstsitūp'itsīs David okku'i,
eks'kaaisauōkhsitūkkiau. ¹⁶ Ki anīstsiauaie,
kikūttaiaiokhtsīp'ā otan'iipiau am'oxi? Ki
Jesus an'īstsiuax, A; kikūttomisauanīstopa
sīnaksin, pokax ki ūs'stāx maau'auěsts
kumut'totssūpanīststutsip īstsak'sin? ¹⁷ Ki
itskīt'siuax ki akap'ioyīs ittūp'sūxkitsīmaie
Bethany; ki annim' itsok'au. ¹⁸ Ki ksīskūna'tūnni
mat'skitapposi akap'ioyīs, itun'otsiu. ¹⁹ Ki
otsīsīnno'ōsi moksoku'i omūx'iniīststīsī,
itoto'aie ki matsitokonīmau'atsaie,
nam'itaitsii suo'pokīsts, ki anīstsiauaie,
Ūnnianīst'sauūksaiīn as it ksěsto'a. Ki
omūx'iniīststīs sotūm'ikūnipisuiu. ²⁰ Ki
ūksīnīmatsax otsīnīs'au, skai'etūkkiau,
ki an'iau, Mau'maikipikūnipisuiu!
²¹ Jesus an'īstsiuax, kitau'mūnīstopuu
Aumaitūkkienoiniki, saietūkkienoeniki
itsīstuts'ipī omūx'īnīststīsī kimatak-
sīkaksīstutsipa, ki nokūt'anīstomīnoainiki
am'o nitum'moi, ūnīstūp'itsit, ki
ūnīstūp'apīksīstūkit omūk'sikīmi;
ak'ūnīstutsip. ²² Kitak'omianīstau'kōmōnipuai
a'tsīmōiikainoeniki aumai'tūkkienoeniki,
kitak'okoksui. ²³ Ki otsitsipīs'si na-
toi'apioyīs, omūkatoiapiekuax ki matappix
ot'omūximoauax otūs'ksīnīmatstūksi
ito'toiauaie, ki an'iau, Tsanīstapotūmāpsīn'na

kumut'anĭstutsipiau am'ostsk? Tũkka'
 kit'okokaii am'ok otũmapsĭnnik? ²⁴ Ki
 Jesus an'ĭstsiuax kitak'oksũppoõtsesattopuau
 tuks'kaii anik'ienoainiki kitak'õtanĭstopuau
 otũmap'sĭnni numut'auanĭstutsipi am'ostsk.
²⁵ John õtũs'tapĭnũksĭnni, Tsema itotstsiu'ats?
 Spots'im, ki matap'pi? Ki ai'sĭtsĭpsattseiau, ki
 an'iau, mak'anĭnaniki spots' im; nitak'anikĭnan,
 kumauk'statauamaitoauaiĭksix? ²⁶ Ki
 mak'anĭnaniki ma tap' pi, nitstũnnauũnaniau
 matap'pix; tũk'ka ikõn'auaniau John
 mõkoprophetsi. ²⁷ Ki anĭstsiauaie
 Jesus, ki an'iau, Nimatokot'anipĭnan. Ki
 an'ĭstsiuax, kimatokot'anĭstopuau otũmap'sĭnni
 nimut'auanĭstutsipiau am'ostsk. ²⁸ Ki Tsa
 kit'stapuau? Tuks'kũmi matap'pi, na'tokũm
 o'kosix; Ki matom'sii itoto'aie, ki an'iu, noko'ã,
 matap'otũk kit annok' ksĭstsiku'i nitsĭn'sĭmman.
²⁹ An'iu Nimat'akittappopa: ki itsako'isauaitsitau
 ki itsitap'po. ³⁰ Ki matstsĭk'i itoto'aie ki
 mat'anĭstsiauaie. Ki an'iu nitak'ittappo, nin'ã;
 ki matsitappo'atsaie. ³¹ Tũma' amoxi ũs'satsĭma
 un'ni otsitsi'taniaie? An'ĭstsiauaie, Matom'siuã.
 Jesus an'ĭstsiuax, kitau'mũnĭstopuau
 kitsauomai'pisuai Apĭstotokiũa ĭstsĭn'naiisĭnni
 publicanix ki mats'akex ai'aksipimiau. ³² Tũk'ka
 John kitsitota'akuau mokom'otsitappiisĭnni
 ĭstokh'sokui, ki kimataumaitoauau'ats: ki
 publicanix ki mats'akex au'maituyiauaie: ki
 ksẽsto'au kitsĭnĭs'uai kimatsakoisauaitsitapuaua
 kõkaumai'toausuai. ³³ Okh'tsĭk stsĭk'i
 parable, itstsiu' tuks'kũmi nĭn'au, nap'ioyĭs
 ĭstsĭn'aim, itsũppipumattomaie ĭnsĭm'man

min'istsix, ki itsistse'piskünattomaie, ki itatun'iaiu itsin'iokkeïmskaupi, ki spiap'ioyis itap'istutsimaie, ki itök'kumatokuyiuax ai'insimax ki itsi'pio: ³⁴ Ki otas'tsissi min'ists otai'akitsetspiests itüp'skuyiuax otap'otomokix aiinsimax mök'okuyissi itsin'ists. ³⁵ Ki ai'insimax mat'tuyiuax otap'otomok-ix, ki tuks'kümi, itauaiak'iauaie, ki stsik'i initsi'auaie, ki stsik'i okotokix itau'aiakiauaie. ³⁶ Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otapotomokix: ki netoi' an'istutuyiauax. ³⁷ Ki sako'okhtsim, itüp'skuyiu okku'i, ki aniu, ak'atsimmimmiau noko'a, ³⁸ Ki ai'insimax otsinno'össau okku'i an'istseiau Am'o otak'sinan; ki, öks'enitai, ki nöksinan'attopinaniau otsinan. ³⁹ Ki een'iauaie, ki itsai'tüpiksistsiauaie insim'man, ki initsi'auaie. ⁴⁰ Oto'si insim'man itsin'aim, Tsa' akanistutuyia'atsax anniks'isk ai'insimaxk? ⁴¹ Anistsiauaie, ak'saiinaknaiatsistutuyiuax anniks'isk sauum'itsitappixk, ki ai'akökkumatuyiuax otsin'simman stsik'ix ai'insimax, anniks'isk aiakokotsiauaie itsin'ists aits'isau. ⁴² Jesus an'istsiuax, kiküttomaisauanistopuaiïksix natois'inaksists, Ok'otoki, annök itsis'tüpapiksistauük aiokotoksapiokoïskaiiau, netoi'nitsiu koke'i istotom'okotok; am'ok Nin'a ot'apistutüksinni ki skaie'tsip noöps'pïnanists? ⁴³ Ün'nikaie kumut'anistopuau Spots'im itsin'naiisinni ak'otsip ksësto'au ki ak'okotau noke'tappix, anniks'isk aks'inasiïxk. ⁴⁴ Ki annök' ai'akittutütsinnissiuük annök' ok'otoki, aksi'ksisiu, ki annök' matap'iuök ai'akittutütsinissiuük okotoki aksipin'iau.

45 Ki omŭk'atoiapiekuax ki Pharisees otokh'tsimsau parables, isksinim'iau osto'auai umutai'puyisaie. 46 Ki otap'sŭmmŏsax mŏk'sixenŏsax, ŭs'stŭnnuyiauax akai'tappix, tŭk'ka ŭ, 'taiau mŏk'siprophetsi.

22

1 KI Jesus mat'anistsiuax parables, ki an'iu, 2 Spots'im istsin'naiisinni netoi'nitsiu tuks'kŭmi omŭx'inau, okuyi otokem'si. 3 Ki itŭp'skuyiuax otap'otomokix moksŭnikŏttosaxax anniks'isk otŭm'axk: ki matŭskak'sipuksipuax. 4 Ki mats'itŭpskuyiuax stsik'ix otap'otomokix, ki an'istsiuax anistok'au anniks'isk ŭm'axk, Sat'sik, nikaw'apastutsip nitso'ŏssin: nitap'otskinamix ki nitun'istakhtsimix ŭkainitaiiau ŭk'okŏnaiksistsiiu: Puksipa'atok okem'sinni. 5 Ki ap'etsimiauie, ki oksoku'ouaests itappoiau, tuks'kŭmi otsin'simman, stsik'i otsit'aumŭtskotŭkkipi: 6 Ki stsik'ix mat'tuyiuax otap'otomokix, ki au'ksistutuyiuax, ki initsiu'ax. 7 Ki omŭx'ina otokh'tsimsi, itsis'tsetŭkku: ki itŭp'skuyiuax otseŭn'akemix, ki itsaiinakuaiistutuyiuax anniks'isk inik'ixk, ki itsin'simaie otakap'ioyimoauie. 8 Itŭm'anistsiuax otap'otomokix, ŭk'aiksistsiu mak'okemsinni, ki anniks'isk ŭm'axk matsipumapsiu'ax, 9 Itap'poak moksoku'ists ki kit'okŏnaukonoaxk ŭm'mokau mak'okemsinni. 10 Ki anniks'isk apotŭkkixk itsitap'poiau moksoku'ists, ki ikŏnau'moipiauax ot'okŏnokonoauax makap'six ki ŏkh'six: ki itsŭpanis'tsimiau ŭm'max. 11 Ki

omũx'ina otsipĩs'si mœks'ĩnnoössax ũmmax,
 nan'nuyiuaiie nĩn'aii ikem'sĩnni ĩstsiso'kœsĩmi,
 mat'sũpskœsattomaie; ¹² Ki an'ĩstsiuaie, Napi'a,
 Tsa kanĩs'tsipipa kitsauomai'sũpskœsattosi
 ikem'sĩnni ĩstsiso'kœsĩmi? Ki matsepuyiu'ats.
¹³ Omũx'ina itũm'anĩstsiuax otap'otomokix
 ĩs'ksipĩstok otsĩsts' ki okœt'sĩsts, ki
 ĩs'tũppĩppis, ki satũp'ĩksĩstsĩs ski'natsi;
 ak'itstsiu asain'sĩnni, ki papũx'ekĩnikani.
¹⁴ Akai'tappix nanikœttaiau: un'natosĩmix
 mat'toaiu. ¹⁵ Itũmĩs'tapuiu Pharisees,
 ki itauũt'ũnĩstsiiau mœkitokonĩmœsauaie
 ote'poawsĩstsaiie. ¹⁶ Ki ipokitũp'skuyiauax
 otũksinĩmatsauauax ki Herodians, ki
 an'ĩstsiuaie, Nin'a, nĩts'ksĩnipĩnan kitau'mũni
 ki kitau'mũnĩksĩnimatstũkki Ap'ĩstotokiuã
 oksoku'i, ki kimatsũmman'ax matap'pix:
 tũk'ka, kimatsatsipats manistũp'apitappiiau.
¹⁷ Anik'ĩnan, Tsa kit'stapa? Őkh'siuats
 mœk'otsiponitasi Cæsar, tsœktau mat'œksiuats?
¹⁸ Ki Jesus nan'ĩmaie otsau'okœmotsitappiisui,
 ki an'iu kumauk'saksksĩnokipuauiists
 kitsiksĩs'tapokœmotsitappiansui?
¹⁹ ũnĩs'tsinũmmokĩk mixkĩm, kumut'siponitapi.
 Ki ito'tsĩpotuyiauaie nitai'pũnasainiini.
²⁰ Ki an'ĩstsiuax, tũkka' am'o ostoksĩs'ã,
 ki tũkka' ošĩnaksĩn'ats? ²¹ An'ĩstsiuaie,
 Cæsar otsinan'. Itũm'anĩstsiuax kotok'
 Csesar otsinan'ists, ki Ap'ĩstotokiuã kotok'
 otsinan'ists. ²² Otokh'tsĩmsau annists'isk
 epo'awsĩstsk itskai'etũkkiau, ki itskit'siauaie,
 ki oksoku'auai itappo'iau. ²³ Neto'ik
 ksĩstsiku'ik, Saducees, anniks'isk an'iisk

matsitstsi^{pats} matsipuau'osinni itoto'iauaie, ki ai'süppoötsesattsiauaie, ²⁴ Ki an'iau, Nin'a, Moses itüni'u enis'si nin'au, ki saitstssi pokax, oskün' akokem'atssi'inaii otokem'an, ki ak'ksistauüttomuyiuaie us'i pökax'. ²⁵ Annok' ikit'sikümiau umu'pappiipix; ki matom'si otokem'attosi, its en'iu, ki otsai'itstssi o'kosix itskit'siuaie otokem'an oskün' mök'okemattosaie; ²⁶ Neto'initsiu osküni enis'aie, ki omat'osküni ki ikit'sikümiau ikönen'iau. ²⁷ Ki itsako'ieniu ake'u. ²⁸ Matsipuau'osinni tükka' otakokeman'atsaie, ikit'sikümix? Tük'ka ikönau'tuyiuaie. ²⁹ Jesus an'istsiuax. Kitai'patsistutsipuau kimatsksinipuauësts natois'insists ki ototümap'sinni Ap'istotokiuä. ³⁰ Matsipuau'sax matokemiu'axau matapikau'axau. Neto'initsiu Ap'istotokiuä otatsim'otokatatsix Spots'im. ³¹ Annik' matsipuau'awsinnik kiküttomisauanistop'ats annik' kitan'iipik Ap'istotokiuä. ³² Nësto'akauk Abraham otsinan Ap'istotokiuä ki Isaac otsinan' Ap'istotokiuä, ki Jacob otsinan' Ap'istotokiuä Ap'istotokiuä enix' matsinan'oauats, sa'kaiatappiix otsinan'oauax Ap'istotokiuä. ³³ Ki akai'tappiix otokh'tsimsau skai'etsimiau otuskšnimats'tüksinni. ³⁴ Ki Pharisees otokh'tsimsau ot'omaupütsössax Saducees, itauütomoi'piotseiau. ³⁵ Ki tuks'kümi, lawyer, ai'süppoötsesattsiauaie, ki as'aksksinnyuiaie, ki an'iu, ³⁶ Nia'a, tse'a omük'o okök'itsimani istse'poawsists? ³⁷ Jesus an'istsiuaie, Kitak'ükommimau, Nin'a Ap'istotokiuä kitokönai'uskëttsipöppi,

kitokõnai'staaw, ki kitokõnai'tsitani. ³⁸ Am'oi matom'iu ki omük'o epo'awsinni. ³⁹ Ki pok'iotomi netoi'nitsiu, Kitak'ünistükomimmau kitopokau'pimok kanistük'omimmospi. ⁴⁰ Annists'isk na'tokaistsk epo'awsists, ikõnaukõkitsimanists ki prophetix otan'ipists ikõn'itaitsiieſts. ⁴¹ Otsakiaumoi'piotseisau Pharisees, Jesus süppo'õttsesattsiuax, ⁴² Ki an'iu, Tsa kitstatau'ats Christ? Tükka' oko'atsaie? An'istsiauaie David okoai'e. ⁴³ An'istsiuax, David umu'tainistainikõttaupiaie Nin'a, otanipi, ⁴⁴ Ap'istotokuä an'istsiauaie n'n'a, netots'i tüpo'piit, nõk'ünistutoõsau kikatun'ix kitsitautütsekau'pipi? ⁴⁵ David ninikõt'tüssi N'n'a, Tsa otak'anistoko'atsaie? ⁴⁶ Ki matap'pi matsitstipa mök'okotsitsipsättosi tuks'kai epo'awsinni, ki annik' ksistsiku'ik matap'pi matokot'sakosüppoõttsesattau.

23

¹ JESUS itüm'sitsipsiuax akai'tappix ki otüksinimats'ax, ² Ki an'iu, Ai'sinakix ki Pharisees, Moses ot-siso'põtsisaie itau'piau: ³ Ünnikaie kitomian'istaniipuai sat'sik ki nistutsik'. Ki manistsis'tutsipiau, pinan is'tutsik: tük'ka itan'iau, ki matsistutükkiu'axau. ⁴ Issoksis'tsists itau'monimiauëſts soku'ëſts mökopa'tosau ki matap'pix otsistsoauëſts itotom'iauëſts; ki osto'auai matakotsistüpakiotsim'axauëſts tuks'kümi okit'suauax. ⁵ Otokõnap'otüksuauëſts itsistuts'imiauëſts möksinnu'yisau matap'pix: itopüx'istutsimiauëſts phylacteries, ki

itomūx'istutsīmēsts otsaieno'tūksuauēsts,
 6 Ki ūkome'tsīmiauēsts oye'tanīsts
 istotom'iapioyīsts, ki natoī'apioyīsts
 istotom'isopōtsīsts. 7 Ki otsitau'pīsau
 itau'pumaupi aiksemattsīni'otseisīnni,
 ki mōks'īnikōttosau, Rabbi, Rabbi.
 8 Pinīs'tsīnikūkīk Rabbi: tuks'kūmā
 kitsīn'aimoauā, Christ: ki ksēsto'au
 kitokōnaix'okoauax. 9 Ki Pini'nikōttok
 matap'pi, annom' ksōk'kum, kīn'a; tuks'kūmā
 kīn'oaua annōk' spots'im itau'piuōk.
 10 Ki pinitsīn'ikūkīk Nin'ax: tuks'kūma
 kitsīn'aimoaua, Christ. 11 Annōk' omūx'īmōk
 ksēsto'au, kitak'apotomokoau. 12 Annōk'
 ak'omuxīstutosiuōk, aks'inūxīstutoau; ki
 annōk' aksinūx'īstutosiuōk, ak'omūxīstutoau.
 13 Kitaks'ksīnipuau maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix
 ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai!
 Kitsitaiok'iauaiau matap'pix Spots'im
 īstsīn'naiisīnni: ksēsto'au kimatsitaipipuau'ats,
 ki aiaksipimix kimats'epokkitsetomauaxau
 mōk'itsipīsau. 14 Kitaks'ksīnipuau
 maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Phar-
 isees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai!
 Nam'akex oko'auēsts kitau'atpouaiau, ki
 kitaisūmīksīstapatsīmoiikapuau: mīs'tūpkapii
 kitakoku'yisuai. 15 Kitaks'ksīnipuau
 maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Phar-
 isees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai
 kitotka'atau ksōk'kum ki omūk'sikīmi
 kōk'itokonoōsi tuks'kūmā matap'iuā
 mōkītanīs'tsitsitasi kanīstsitsi'tawpi
 kitaumaitu'yīssi, kanīstūm'ipuai ksēsto'au
 Hell oku'yix kitak'anīstsīstokiaiīstutoauau.

16 Kitaks'ksīnipuau maka'pi ksēsto'au kitsaps'tsīotūpīnūkipuau, kitan'īpuau annōk' ak-itup'ūtauūniuōk omūk'atoiapioyīs matsikiu'ats, ki annōk' akitūp'ūtauūniuōk omūk'atoiapioyīs īsto'tokuiīxkīm, aks'īstutsīmaie!

17 Kitūt'tsapspuau, kitsaps'tsiipuau: Tsīma' omūk'o. Otoku'iīxkīm, ki omūk'atoiapioyīs annik' itatsīm'mīmīik otoku'iīxkīm. 18 Ki annōk' akitūp'ūtauūniuōk altar, matsikiu'ats; ki annōk' akitūp'ūtauūniuōk kotūk'sīnni altar itokhīts'tsīpi, ai'aksīstutsīmaie.

19 Kitūt'tsapspuau, kitsaps'tsiipuau Tsīma' omūk'o, kotūk'sīnni, ki altar annōk' itatsīm'etsīmōk kotūk'sīnni? 20 Annōk' aiakitūp'ūtauūniuōk altar, itup'ūtauūniu altar ki mian'īsttokhītsīi. 21 Ki annōk' aiakitūp'ūtauūniuōk omūk'atoiapioyīs, itūp'ūtauūniu omūk'atoiapioyīs ki annōk' iko'attomōk. 22 Ki annōk' aiakitūp'ūtauūniuōk spots' im, itūp'ūtauūniu Ap'īstotokiua otspiso'pōtsis ki annōk' itokhittaupiuōk.

23 Kitaks'ksīnipuau makapi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kitai'ponitasuai mint ki anise ki cummin, ki īssoku'īsts kimatsatsīpuauēstsau, okōk'itsīmanīsts, kīm'apiisīnni ki au-mai'tūksīnni: am'osts ōkh'si kōk'satsōsuai; ki mat'ōkhsīuats kōk staiīstutsīssuai stīk'īsts.

24 Kits' apstīotūpīnūkipuau, kitai'soautsauau inūx'soīksīssi, ki kitait'sīsttimauau camel:

25 Kitaks'ksīnipuau maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kōs'ā ki saiētso'kosi sauauts'i kitūs'siīpuai; ki pīstots'īm itui'tsīau minīk'otūksīnni

ki auūt'tseisinni. ²⁶ Kitsaps'tsii Pharisee, matom'siitau pistots'im kos'ă ki saiētso'kosa mōk'ūtsitsiksixiŝsi sauauts'i, ²⁷ Kitsaks'ksinipuuau maka'pi ksēsto'au ai'sinakix ki Pharisee kitsiksīs'tapokōmotsitappiansuai! Ksīkoken'imanīsts kine'tūmanīstspuuau ai'ōkhsinipiau sauauts'īstsi, ki pīstots'im itui'tsiau enix' ²⁸ okin'ouaēsts ki makap'īsts. Netoi'nitsiii ksēsto'au kīto'kōmotsitappiīnipuuau matap'pi, ki pīstots'im kitotuītskit-sipuai ksīs'tapokōmotsitappiīsinni ki sauum'itsitappiīsinni. ²⁹ Kitaks'ksinipuuau maka'pi ksēsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kitap'īstutsipuuaiu prophetix otoken'imanoauēsts, ki kita'nūtsīstutsipuuaiu mokōm'otsitappix otoken'imanoauēsts, ³⁰ Ki kitanipuuau nītsa'kīaitappiipīnanopi nīn'anīx otsa'kīaitappiisau nīs'tasauopoksīstokemaumūnanopīau prophetix otsa'apūnoauēsts. ³¹ Ūn'nikaie kit'auūtanipuuau, ksēsto'auūkauk annīks'isk matap'pīxk inītsīxk' prophetsix o'kosoauax. ³² Tu'itok kīn'ouauax otsauum'itsitappiisuuauēsts. ³³ Pitseksīnax, opīx'exīnasīnna, Tsa'a kitakanīstupīs'tapīxsattopats Hell īstokōk'itsimani? ³⁴ Ūn'nikaie, sat'sīk kītakīttūp'skoaiu ksēsto'au prophetix, ki mokōk'ietappix ki ai'sinakix: ki stsīk'īx kītax'enītauaiu ki kītiīkau'aīstauaiu; ki stsīk'īx kītakīstīpstūstīpīs'auaiu kīta-toi'apīoyīmoauēsts, ki kītak'auksīstutuauaiu amīan'īstakap'īoyīsts otai'akīstīpīsau:

35 Mõkittokh'ittaitsõssi ksõsto'au
 kõnau'kõmotsitappiapõni ksõk'kum
 itsai'kimskaii. Abel mokõm'otsitappiua
 otsa'apõn itõpots'tsiuaie Zacharias, Barachias
 okku'i otsa'apõniaie annõk', kitsitsenitauauõk
 itõt'sikatsi omük'atoiapioyõs ki altar.
 36 Kitau'mõnistopuau kõnai'sõstskã aunok'
 o'tappiõsinna akõtutu'iõests. 37 Jerusalem,
 Jerusalem ksõsto'auã kitai'nitauaie
 prophetix, ki anniks'isk itõp'skuaxk
 ksõsto'auã ok'otokix kumutauauaiak'iauaiau,
 nõkstanõstsikapumoi'piauopi ko'kosoauax
 nipuau'ã manõstau'moipiopi o'kosix ki
 kimat'õkhsitsipuu'ats! 38 Sat'sõk, Koko'auai
 nam'itaitsiu kõt'skitomoko. 39 Kitan'õstopuau,
 õssoots'i kimatakainokipuaua sauanoainiki
 Atsõm'siu annõk' paiuksipu'õk Ap'istotokuia
 otsõn'ikõsim.

24

1 KI Jesus itsõx'iu ki itsõs'tõpaatomaie
 omük'atoiapioyõs ki otõskõnimatsax
 itoto'iauaie mõkanõs'tõnnomoõsauaie
 omük'atoiapioyõs õstap'õstutõksõnni. 2 Ki
 Jesus an'õstsiuax kikõttaisauainipuuuastsau
 kõnai'õstsk? Kitau'mõnistopuau, matak-
 skõt'aua okotoki mõkstaõina'pikõstõsi.
 3 Otsõt'tokhitaupõssi nitum'moyõ Olives,
 õskõnimats'ax õõmitoto'iauaie, ki an'iau,
 Anik'õnan Tõanõstõs' akanõstsiu'astsau? Ki
 tsa akanõstsiu'a kitsipuksipusõnni, ki pun-
 skõk'kuasõsi? 4 Ki Jesus an'õstsiuax Iskskats'õk
 kõkstaipõstõksõstutu'yisuai. 5 Akai'tappix
 ak'õtsitotoiau nitsõn'ikõsim ki ak'aniau Christ

něsto'akauk; ki ak'sipįstsiksįstutuyiaua
 akai'tappix. ⁶ Ki kitakokhtsįmattopuaii
 auakaw'tseisįsts ki mak'auakawtseisįsts:
 Sats'sik kōkstai'apaitsitasuai; konai'istsk
 ak'itstšiau; ki umut'aketsįnikawpi mato-
 moto'ats. ⁷ Aiok'auaua aksipua'tseiau
 aiokauai'i ki nin'naiisįnni aksipua'atomiau
 nįn'naiisįnni; ki ak'unnatosiu aau'ōssįnni,
 ki ak'itstšiu okh'tokosįsts, ki ksōk'kumā
 otaks'ikauopiisįsts, ki akokōnau'toitstšiaua.
⁸ Am'osts Istokōnau'mūtųpipuįnawkuyii' sists.
⁹ Kitakaumųts'kakipua kōkįtapauksįstutoksi,
 ki kįtaks'enikoaiu: ki kōnai'okauaua
 kumutaks'tšimmimmokoau nitsįn'ikōsįm.
¹⁰ Ki akai'tappix akįstskįmskūkiu ki
 akaumųts'katseiau, ki akau'kimotseiau.
¹¹ Ki akaiēm'ix ksįs'tapsix prophetix
 aksipuauiu ki aksipįskšįs'tutuyiaua. ¹² Ki
 sauo'kōmotsitappiisįnni otakau'osi, akai'tappix
 otūkome'tūksuaii akstuyiaue. ¹³ Ki annōk'
 eikak'įmauōk umuk'itsipi aksikōmotse'piau.
¹⁴ Ki am'ok nįn'naiisįnni įstōkh'sįtsįniksįnni
 ak'anįstop kōnūs'ksōkkum, kōnai'okoaua
 mōks'ksįniįsauaie; ki umuk'itsipi ak'otųmitoto.
¹⁵ Ninįm'įnnoainiki ūs'tšįmetsipi Daniel
 otan'įstopi atsįm'apii įstai'puyįssi (annōk'
 an'įstomōk ūnnįsts'ksįnįssi.) ¹⁶ Anniks'isk
 Judæa itau'pixk ūnnianįstitųpoks'kasau
 nitum'moįsts: ¹⁷ Annok' itokh'įtaupiuōk oko'ai
 pįnūnįsts'įnįssaatos mōk'sauautsįssi itsip-
 sts'tšii oko'ai: ¹⁸ Annōk' įnsįmman itau'piuōk
 pinūt'ūnįstsskos mōk'otsįssi otsįstotos'įsts.
¹⁹ Anniks'isk ipitap'piixk ki ūs'takataxk
 aksksįnįmiau makapi annįsts'įsts ksįstsiku'įsts!

20 Atsimojikak kök'stautsimutasuai
 stuyissi, ki issik'opiiksistsikui. 21 Annik'
 omux'ipuinasinni ak'ittsiu, itsitsis'si
 ksök'küm, ki annok' manists'ipuñapsi,
 aksis'tüpñistsipuñapsiu, ki is'sotsk
 matakotümanistsipuñapsiu'ats. 22 Ki
 annists'ists ksistsiku'ists sauun'natsistutsisests
 mat'akitstipa matap'pi itsikömotse'piaiau;
 aumai'tökkixk, osto'auai itunnats'istutsimests
 annists'ists ksistsiku'ists. 23 Kümits'tsiki
 matap'pi kitai'akaniki Süm'mis, am'auk
 Christ, ki om'auk; pinau'maitos.
 24 Ksis'tapsix Christix akitsipuu'iau ki
 ksis'tapsix prophetix, ki akanis'tsinnükiau
 omük'apstosists ki pñats'kasists; ki
 iküm'ittsiki aks'ipistsiksistutuyiaua
 aumai'tökkixk. 25 Sat'sik, kikau'anistopuu.
 26 Küm'anistsenikiau sat'sit ksis'tapsksökkuyi
 ün'amauk; pini'tappoat; Sa'sit, simiap'ioyists
 ün'amauk; pinaumai'tökkik. 27 Ksistsikum'
 manisttotsipuksipupi umut'autstipi
 apinök'kuyi, ki manistsitüpikünatspi ame'totsi;
 netoi' ak'üniststsiu nin'au okku'i otos'aie.
 28 Miksinii otsits'tsipi, ün'nim pi'tax akomooi'iau.
 29 Annists'ists ksistsiku'istsk ãtsipu'inasists
 otaiksiuos'au, nato'si akski'inüm, ki
 kokum'ikesüm matakanakĩmauats, ki
 kök'atosix akotots'inissiau, ki spots'im
 otsis'köpsinni akauüt'apixip: 30 Ki Nin'auã
 okku'i otap'stosinni akitsinakoae spots'im: ki
 ksök'kum ãstokõnai'tappix ak'otümauyesiau,
 ki aks'innoyieiau Nin'au okku'i spots'im
 istsissoksis'tsiku'ists itsipsts'otosi, otümap'sinni
 ki omük'ik'kunnasinni akopoto. 31 Ki

ak'itũpskuyiuax otatsim'otokatatsix
 ak'soksik'kiax, ki aumai'tũkkixk akitoto-
 moi'pii'auax, nissoo'ists sopu'ists ki spots'im
 umuk'itsipi: ³² Annok', isksinik parable
 omũx'inistsis; okũn'iksi otsa'kiũkkinistsi,
 ki otsuio'pokassi, kitsksinipuau nepu'yi
 itasts'tsiu; ³³ Neto'i maks'inimenoainiki
 annists'isk, isksinik, mőkaststsi, ito'to
 okh'sepistanists. ³⁴ Kitau'mũnistopuau
 am'oi o'tappiisinai matakstapu'ats otsauo-
 maisũpanis'tsiosau annists'isk. ³⁵ Spots'im
 ki ksők'kum ak'eitsinikau, ki nitse'poawsists
 matakstsinikau'estsau. ³⁶ Annik' ksistsiku'ik
 ki annik' itai'ksistsikumiofik matsksinim'ats
 matap'pi, Spots'im istso'tokatatsix
 matsksinim'axauaie, Nin'a nits'ksinimaie.
³⁷ Noe otsiksist'istikumists manistsi'piests,
 netoi' ak'anisttsiiests Nin'au okku'i oto'saie
³⁸ Otsauomo'kõnaiokkeuasi ksők'kum
 manistau'yipiau ki manistai'simipiau,
 manistok'kemipiau manista'pikõttũkkipiau,
 itũp'itsiu annik' ksistsikuik, Noe
 otsit'sũppopissi akh'iosatsis. ³⁹ Ki
 matsksinim'axau otsauomo'kõnaiokkeuasi
 ki itsau'inakuaiistutuaiau; netoi' ak'anistsiu
 Nĩn'au okku'i oto'saie. ⁴⁰ Natsitappiix
 akotũmitau'pii'au insim'man: nituks'kũmi
 ak'otoau, ki stsik'i ak'skitau. ⁴¹ Natsitappiix
 akex' akĩtaipik'iakiau; nituks'kũmi ak'otoau,
 ki stsik'i ak'skitau. ⁴² Ũn'nikaie mokõkik:
 kimats'ksinipuau annik' itai'ksistsikumiofik
 kitsin'aimoau otai'akitotopik. ⁴³ Am'okã
 isksinik', Napioyis istõkhsin'auã otsksinim'opi
 annik' itai'ksistsikumiofik otai'akitotosi

kos'ix itsüp'pitükkiau. ⁵ Annök'
 ai'akokkemiüök otai'sümsi, ikönai'okano'piiäu
 ki ikönai'okax. ⁶ Ki itüt'sikiikokoi
 ikum'iüstutsip, sat'sik, ak'okemiüä
 ai'puksipu; Süksik' kökotatsemössuai.
⁷ Itümokónaipuau'iau am'ox ake'kuax, ki
 ikön'itaisüppasuyinükiau otanakimatsuauësts.
⁸ Ki mat'tsapsix an'istsiauax mokök'ix,
 kok'inan kitök'keanakimatsuai; tük'ka,
 nitan'akimatsinanësts ük'aiitsinikaiau. ⁹ Ki
 mokök'ix an'istsiauax, Sa; matakakau'ats
 ksëstün'un: Is'tapuk aumüts'kotükkix
 kök'opumattosuai. ¹⁰ Ki otsakiaitapposau
 mök'opumattosau, aiakokemi ito'to; ki
 anniks'isk sopuiap'istotosixk ipok'sipimiauaie
 okkem'sinni: ki ai'okip. ¹¹ Sako'okhtsi
 mat'tsapsix noküt'otoiau ki an'iau, Nin'a,
 nin'a, kauai'pixikinän. ¹² Ki an'istsiuax,
 kitau'münistopuau kimats'ksinopuauats.
¹³ Ün'nikaie mokökik', tük'ka, kimats'
 ksünipuuats annik' ksistsiku'ik ki
 annik' itai'ksistsikumiopik Nin'au okku'i
 otai'akitotopik. ¹⁴ Spots'im itsin'naiisinni
 netum'anistsiu nin'au annök' piuo'ök, ki
 niniköt'tsiuax otap'otomokix, ki ikotsiu'ax
 otsinan'ists. ¹⁵ Ki tuks'kai ikotsiu'aie nisitsi'i
 itawk'pumaupix ki stsik'i na'tokai, ki stsik'i
 nituks'kai; ki könai'tappix itanistokotsiu'ax
 manist'okotsistutsipiau; ki itau'matto.
¹⁶ Annök' ikuyiu'ok nisitsi'i itawk'pumaupix
 itsis'tapu, ki itau'mütskotükkiu, ki ikuyiu'
 stsik'ix nisitsix itawk'pumaupix. ¹⁷ Ki
 netoi annök' ikuyiu'ök na'tokümi, ikuyiu'

stsik'ix na'tokümix. ¹⁸ Ki annök' ikuyiu'ök nituks'kümi itsis'tapu, ki itatün'akiu ksök'kum, ki ai'ksasattomaie otsin'aim otsixkimim'iaie. ¹⁹ Otai'sümmoši, am'ox ap'otükkix otsin'aimoauai itoto'yiinai, ki ipokoks'tükimiuax. ²⁰ Ki annök' ikuyiu'ök nīsitsi'i itawk'pumaupix ito'to ki ito'tsipatopiau stsik'ix nīsitsix itawk'pumaupix, ki an'iu, Nin'a, kit'okök nīsitsi'i itawk'pumaupix: Sat'sit nitokuinan' matsis'itsix. ²¹ Otsin'aim an'istsiuaie, kitökhs'istututükki, ökhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä: kitse'münössatsipiau un'natosests, kitakīnai'atso akauo'iests: Kitsin'aim otse'tametüksinni istsipi'it. ²² Annök' iku'yiu'ök natoküm itawk'pumaupix ito'to ki an'iu, Nin'a, kit'okok natokümi itawk'pumaupix: Sat'sit, nimat'okuinani mats'istokai itawk'pumaupix. ²³ Otsin'aim an'istsiuaie, kitökhs'istututükki, okhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä; kitse'münössatsipiau un'natosests, kitakīnai'atso akauo'iests: Kitsin'aim otse'tametüksinni istsipi'it. ²⁴ Annök' ikuyiu'ök tuks'kümi itawk'pumaupi ito'to ki an'iu, Nin'a kits'ksino ksēsto'a kitse'inai, kiküt'tomaisüppipumattopi kitai'pokiaki, ki kiküttomauanit'apixipi kitomoi'pitükki; ²⁵ Ki nitsiko'pum, ki nitsit'tappo ki nitai'ksasattop ksök'kum kitsinanä itawk'pumaupi: Sat'sit, kitsinan. ²⁶ Otsin'aim an'istsiuaie, kitsaum'apotükkiuä ki kitsistap'apotükkiuä, kitsksinoki nitai'pokiaki niküttomai'süppipumattopi, ki nitomoi'pitükki, ni küttomauanit'apixipi: ²⁷ Kumaukstauokotaiīksixau

au'awtsoomütskotükkix nitsix'kimimix, ki
 nitsitotopi nök'staitokuyitopi nitsinan'ix ki
 umut'okuyesix. ²⁸ Mattomok'aie itawk'pumaupi,
 ki kotok' annök iku'yiuök ke'pix itawk'pumaupix.
²⁹ Anniks'isk iku'yixk ak'okotaiiau, ki otaksi-
 nanoaiiau akauo'i: ki annök' itsau'okuyiuök
 ak'otomoau annik' ooko'öšnik. ³⁰ Ki
 istüp'satüpiksistsis ap'otükküüä itsau'okuyiuä
 ski'natsii: ak'ittsiu asain'sinni ki satse'kinani.
³¹ Otak'itotosi Nin'au okku'i ottsa'pinasinni
 ipokom'össau otokönatsim'otokatatsix,
 ak'otümotokhitaupiu otsistsapisso'pötsis: ³² Ki
 akokönipotamoi'piaiau ikönai'okauaua: ki
 aiakanistaiaketaipiksistaiau emük'ikinaikuün
 manistai'aketaipiksistopiax emük'ikinax ki
 apomük'ikinax: ³³ Ki akotüpüpiuax emük'ikinax
 onet'otsis ki ap'omükikinax otse'aksissauotsis.
³⁴ Omüx'ina akotüm'anistsiuax anniks'isk one-
 tots is itau'pixk, Puk'sipuk, Nin'a otatsims'imix, ki
 nin'naiisinni matsik' annik' kitapistutomokiiik,
 otsauomap'astutoössi ksök'kum. ³⁵ Nitse'nots,
 ki kit'okokipuau aau'öšin; nitse'naki,
 ki kitsit'tutokokipuau: nitsi'piitappi, ki
 kito'tokipuau: ³⁶ Nimatsistotospa, ki
 kitsis'totosatskokipuau; nitokh'tokos, ki
 kitsipis'kotokipuau; itai'okiakiopi nitsitau'pi,
 ki kitsittotaakipuau. ³⁷ Moköm'otsitappix
 akotüm'anistsiauaie, Nin'a, tsanistsi'i kit sits'
 In o pin an kitau'nots, ki kits is' so pi Q an?
 Ki kitse'naki, ki kitiitakopinan. ³⁸ Tsanistsi'i
 kitsits'inopinan, kitsi'piitappiisi ki kito'tosinän?
 Ki kimatsistotospa, ki kitsistotos'atskopinan?
³⁹ Tsanistsi'i kitsits'inopinan kitai'okhtokos, ki

kitsitau'pissi itai'okiakiopi ki kitsito'taatosinan?
⁴⁰ Ki omũx'ina ak'anistsiuax, ki-
 tau'mũnistopuau kanistitũpistutsipuai
 tuks'kũma inũx'tsĩma am'ox nĩx'okoax, ki-
 tanists'istutomokipuau. ⁴¹ Akotũm'anistsiuax
 anniks'isk ote'aksisautsĩs itau'pixk, is'tapuk
 emũtskax mőkseĩnsau, ũksustsinasii is'tapuk,
 ek'aisepũsistotomoiiauax au'tutsokiuã
 ki oto'tokatatsix: ⁴² Tũk'ka, nitau'nots,
 ki kimatsĩssok'ipuaua: nitse'naki, ki
 kimat'tutukkokuaua: ⁴³ Nitsi'pitappi,
 ki kimat'otokipuau: nimats'istotospa,
 ki kimats'istotosats'kokipuaua: ni-
 tokh'tokos, ki nitsitau'pi itai'okiakiopi,
 ki kimat'sipĩskotokipuaua. ⁴⁴ Osto'auai
 ak'otũmanistsiiauaie, Nin'a Tsanistsi'i
 kitsits'inopinan kitau'nots, ki kitse'naksi, ki
 kit'sipitappisi, ki kitokh'tokosi, ki kitsitau'pissi
 itai'okiakiopi kőkstaikawk'anistotõsinan?
⁴⁵ Ai'akotũmanistsiuax, kitau'mũnistopu
 au kanist'saiitũpistutsipuai tuks'kũmã
 inũxtsĩma amox, kimat'anistsistutomokipuaua.
⁴⁶ Ki am'oxi aksistũpitappo'iau
 ũsk'sitauksistototspi: ki mokõm'otsitappix
 akittappoiau ũsk'sipaitappiisinni.

26

¹ KI itũnistsiu, Jesus otaiksiste'poattosẽsts
 am'õsts epo'awsĩsts, itũn'istsiuax
 otũksĩnimatsax, ² Kitsksĩnipuau
 aisto'kũssi ksĩstsiku'ists ak'itstsiu
 passover, ki Nin'au okka'i itaumũts'kau
 mők'itsiksistoxõsi. ³ Omũk'atoiapiekuax,
 ki aisĩnakix, ki matap'pix otsĩn'aimoauax

itūmitūpaumooiau sp'a'toiapiekuūn
 Caiaphas oko'aii. ⁴ Ki ai'sītsīpsattseiau
 mōk'anistokotsisīmmiotoōsuaie Jesus, ki
 mōk'itsenitōsuaie. ⁵ Ki an'iau, pinits'tsīs
 oye'tani īstsiksīs'tsikui ōkskakūmīstsikīniau
 matap'pix. ⁶ Jesus otsitau'pīssi Bethany, Simon
 leper oko'ai otsitsīpsts'taupīssi, ⁷ Ake'ua
 itoto'aie, ipa'tūkkiu alabaster atūxak'sin
 puye' itsūp'patomaie, akai'īnxkīmasiuaie, ki
 otau'yisaie itsita'suyīnīnmaie otokōn'iaie. ⁸ Ki
 otūksīnīmats'ax otsīnīs'saxaie, ītse'tūkkīax,
 ki an'iau mauk'etsīnikatopi? ⁹ Am'ok
 ipum'atotopi īs'taiekekaiīxkīmasiuopi,
 ki kīm'atapsix īs'tauokotauopiauaie.
¹⁰ Jesus otokh'tsīmsi, an'ītsiuax, ku-
 mauk'sauaīksīxinoauaiīksīx ake'uā ōkh'siu
 nitapīstutu'yipi. ¹¹ Ksēsto'au, kīmatapsix
 kitūsk'sauopoksemokoaiiu; ki nēsto'a
 kīmat'ūsksauopoksemokīpuaua. ¹² Am'ok
 puye' nostūm'ī otsīta'suyīnīssi itsīstuts'imaie
 mōkītsopuiapīstutuyīssi nōkitak'itsasi.
¹³ Kitau'mūnīstopuau am'oi ōkhs'itsīnīksīnī
 amianīstan'īstopi kōnūs'ksōkkumā, am'ok,
 am'o ake'uā otap'īstutsipi ak'ūtānīstomaie,
 mōk'ītūsksīnoōsi. ¹⁴ Na'tsikoputsix,
 tuks'kumā, anīstau Judas Iscariot, itappo
 omūk'atoiapiekuax, ¹⁵ Ki an'iu, tsanīstap'pi
 kitak'okokīpuaii, ki nitakitūp'omutskau
 ksēsto'au? Ki nītsi'tuyīauaie nīp'pii
 ksīxīx'kīmīx. ¹⁶ Ki annīk' itot'apsatsīm
 mōk'itamūtskōsaie. ¹⁷ Ke'tani kūt'taikopūtstsi,
 īstotom'īksīs'tsikui, ūksīnīmats'ax itoto'iau
 Jesus, ki an'ītsīauaie, Tse'a kit'stapa

kök'sopuiapistutosinan kök'kitsoysi
 passover? ¹⁸ Ki an'iu is'tapuk akap'ioyis,
 ki om'ümä nin'auümä an'istok', Nin'a,
 an'iu, nitsiksistsikum'i aststsi'u: koko'ai
 nitüs'ksinimatsax nitak'opoksoyimaiau
 passover. ¹⁹ Ki üksinimats'ax
 manistan'istopiax itan'isttutsimiaux; ki
 itso'poutsistutsimiau passover. ²⁰ Ki
 otau'tökkusi, ipokitau'pimiuax na'tsikoputsix.
²¹ Ki otau'yisau, an'iu, kitau'münistopuau
 tuks'kümä ksësto'au kītakaumüts'kauki.
²² Ki eks'kaiikikin'etökkiau, ki
 ikönau'mütüpanistsiauaie, Nin'a
 nësto'akats? ²³ Ki an'iu, annök okit'sis
 nitopoksistapimakemaucos'ki ni-
 takaumüts'kauk. ²⁴ Nin'au okku'i itanists'itappo
 nitsin'awpi: ak'itüpokapiu annök' nin'auök
 imüts'kaiuök Nin'au okku'! Küt'taipokaiiuopi
 annök' nin'auök, is'taökhuiuopi. ²⁵ Judas
 anni'isk itse'mütskaukisk, itüm'anistsiauaie,
 Nin'a nësto'akats? An'istsiauaie, kitan'i.
²⁶ Ki otau'yisau Jesus ito'tsimaie ke'tani
 ki itatsim'istutsimaie, ki itaumin'imaie, ki
 ikotsiu'ax üksinimats'ax, ki an'iu, Matsik',
 oyik'; am'oiuok nostüm'i. ²⁷ Ki mat'tuyiuuaie
 kos'ki ki thanks ikotük'kiu, ki ikotsiu'ax, ki
 an'iu kõnai'simattok; ²⁸ Am'okauk nitsa'apün,
 mananists'etoksinni itüp'itsiu itsai'kimskau
 akai'tappix otsauum'itsitappiisuauësts
 mök'sinisësts. ²⁹ Ki kitan'istopuau
 nimatakütsimattopa am'ok mñiokke
 sauomo'pokitsipstsimmattomñaniki man's'si
 nin'a ots'innaiisinni. ³⁰ Ki otinik'sau
 nato'iñniksinni itüp'süxiau nitum'moyi

Olives. ³¹ Jesus itüm'anistsiuax, nęsto'a
kitak'okönüsskĩmskũkipuau annok'ă
koko'ikă: tũk'ka, sĩn'aip, nitak'auaiakiau
annök' ũsks'kũmiuök emũk'ikĩnax, ki
ot'omũkikĩnauăsinna isto'mũkikĩnax
akũneto'iau. ³² Aiksistatsipuau'eniki
kitakitũpotoma'topuau Galilee. ³³ Peter
an'istsiuaię, ikũm'okönũstsskĩmskũkĩssau
ksęsto'a, nimat'akĩstsskĩmskũkipa. ³⁴ Jesus
an'istsiuaię, kitau'mũnisto, Annok'
koko'ik otsauomit'awkkumsi nipuau'ă
nioks' kai kitakani kimatsksĩnok'ipa.
³⁵ Peter an'istsiuaię ökskakũmopoks'enioę,
nimat'akanipa kimatsksĩnopa; neto'i
ikönau'aniax ũsksĩnimats'ax. ³⁶ Jesus
itũmitũpopokomiuax Gethsemane an'istop,
ki an'istsiuax otũsksĩnimatsax, annom'
stau'pik, nitakittappo omim' nökĩtũt'tsĩmoikasi.
³⁷ Ki mat'tuyiuax Peter, ki Zebedee
otsĩstok'iokuyix, ki itaumũtũpikikĩn'etukki
ki itau'mũtũpeikapitsitau. ³⁸ Itũm'anistsiuax
nitsitũpikikĩnetukki e'ĩnsĩnni: annom' stau'pik,
ki ök'itũskskatũkkiop. ³⁹ Ki pa'tsiĩstũpaatsiuax,
ki ĩsstokopi'u ostoksĩs', ki itũt'tsĩmoikau
ki an'iu, Nin'a, ikũm'okotsitstsĩssi
am'oi kos'a ũnnianistĩs'tũpipotoössi;
nimatakĩtsitan'ats, ksęsto'a kitak'itsitan.
⁴⁰ Ki matskitoto'ax otũsksĩnimats'ax, ki
ikon'oyiuax oto'kaniax, ki an'istsiuaię Peter,
Awx'ats? Kikũttaukotũskskũmmokipa
tuks'kai itai'ksĩstsikumiopi? ⁴¹ Mokök'ętsĩk
ki a'tsĩmoikak, kőkstaitsipĩssuai
ĩssaks'ksĩnũksĩnni; sta'aw itsitsi'tatomaie ki
ĩx'isakuyi matsi'uats. ⁴² Ki mats'įstapu ki

itüt'tsïmoïikau, ki an'iu, Nïn'a, am'oi kos'a sauo-
 mot'aisïmmieniki sauoimis'tüpipotomokeniki,
 kitak'itsitan. ⁴³ Ki mat'oto ki mat'okonoyiuax
 otsok'asax: tük'ka issoksïm'au oöps'puauax.
⁴⁴ Ki itskïtsiuax, ki mats'ïstapu, ki
 nioks'kai itüt'tsïmoïikau, ki netoi' au'aniu.
⁴⁵ Itüm'itotoiax otüsksïnimats'ax ki an'ïstsiuax
 okak' annok, ki issik'sïstsikok: sat'sik
 aststsiu' itai'ksïstsikumiopix, ki Nin'au
 okku'i itüp'aumütskau sauum'itsitappix
 otsu'auësts. ⁴⁶ Nïpuak', ökittäppau'op:
 annök' nitakaumüts'kauök aststsiu'.
⁴⁷ Ki otsa'kiai epuyïssi, Sat'sik, Judas,
 na'tsikoputsix tuks'kümä ito'to ki akai'tappix
 ipokom'iauaie inus'stoanix ki söksïs'tsïsts
 ipa'tükkix, itototoiau omük'atoiapiekuax
 ki matap'pix otsïn'aimoauax. ⁴⁸ Ki annök'
 imüts'kaïuökaie ikotsiu'ax apsto'sinni,
 ki an'iu, annök' nitak'sinnauskippauök,
 an'nökauk: mi'eenok. ⁴⁹ Ki iköm'itoto Jesus,
 ki aniu, Hail, Nïn'a; ki itsïn'nauskïppiaie.
⁵⁰ Ki Jesus an'ïstsiuaie, Napi'ä, ku-
 mauk'sipuksipuksïks? Itümitoto'iauaie
 ki een'iauaie Jesus, ki mat'tuyiauaie.
⁵¹ Ki sat' sit, anniks'isk ipokom'iskaie
 Jesus, tuks'küma itsitüpikins'tsakiuaie
 otsïn'usstoan itsau'tuyiauaie, ki sp'a'toiapiekuun
 tuks'kümi otap'automok ot'auaiakiokaie,
 ki kök'sïnïmaie okhtok'ïsaie. ⁵² Jesus
 itüm'anïstsiuaie, kitsïn'usstoanä otsits'tsi-
 pi iststsi'ïs; anniks'isk matap'pixk mat'tuyixk
 inus'stoan, inus'stoan itax'enittaiau. ⁵³ Kit'stapa
 nököttokotsitüp'atsïmoïikani nin'ä, ki

annok' nõk'okuyïssi otsïtsksïstsikoputsix
 legionix otatsïm'otokatatsix? ⁵⁴ Tsa
 akokototũmunïstsïstutsipa natoï'sïnaksïsts,
 mõk'itũnïstsïssi? ⁵⁵ Neto'ik
 itai'ksïstsikumïopik Jesus an'ïstsiuax
 akai'tappix, kikũt'anïstsipuksipa'akipuaua
 kanïst'sitappopuau kõmos'iepïtsi annõk'
 pa'tũkkiuõk inus'stoax ki sõksïst'sïsts,
 kõk'otoksuai? Anïst'sïksïstsikuïst
 kitopokau'pimopuau omũk'atoïapioyïš
 kõkũksïnimats'opuau ki kimat-
 seen'okïpuauã. ⁵⁶ Ki am'ostsk
 ikõnaiïstutsipi mõks'enũpanïstosau prophetix
 ošïnak'suauësts. Ikõnũksïnimatsax
 itũm'skïttsïiau ki aï'tsïmmutaïau. ⁵⁷ Ki
 annïks'ïsk een'ïxkaïe Jesus itũpïpiauaïe
 Caiaphas, sp'atoïapiekuũn, itomoi'piawpiu
 aï'sïnakix ki omũks'imix nïn'ax.
⁵⁸ Ki Peter piaapũtsitũpa'tseuaïe
 sp'atoïapiekuũn oko'ai, kiïtsipim' ki
 ipokau'pimiuax ap'otũkkix mõkitokõnai'nïsi.
⁵⁹ Annok', omũk'atoïapiekuax ki
 omũks'imix nïn'ax ki ikõnau'kõkitsïmax,
 ïstũp'ïksïstapenũpanïssïnni ap'satsïmïau
 mõks'enitõsauaïe Jesus; ⁶⁰ Ki matokonim'axau;
 otsito'tosax akai'tappix aïksïstapenũpanix,
 matokonim'axau. Sako'okhtsim ito'toïau
 na'tsitappïix aï'tapksïsenũpanix, ⁶¹ Ki
 an'ïau, am'o nin'au an'ïu nitokot'opũksïnip
 Ap'ïstotok'ïuã otatoï'apioyïš ki nï-
 tokot'sokapïstutsip nioks'kai ksïstsiku'i. ⁶² Ki
 Sp'atoï'apiekuũn itsipuau', ki an'ïstsiuaïe,
 kitakstaïe'puyipa? Tsañstapiu'a am'ox
 kitse'nũpanïpiu? ⁶³ Ki Jesus matsepuyiu'ats. Ki

Sp'atoi'apiekuun mat'anistsuiaie, kita'tauunisto
 Ap'istotokiaua ipai'tappiuuä, kõk'aniksınan
 iküm'ümeniki Christ, Ap'istotokiauä okku'i.
⁶⁴ Jesus an'istsuiaie, kitsemüniani; ki
 kitan'isto sako'okhtsim kitaks'inoauai'ini
 Nin'au okku'i, otsitau'pissi otümap'sinni
 istset'otsisi ki umutsipuk'sipusi Spots'im
 istsisoksıs'tsikuists. ⁶⁵ Sp'atoi'apiekuun
 itümai'pinotsımests otsistotos'ists ki
 an'iu, itüpepo'atomaie Ap'istotokiauä;
 nitak'otsikipınana stsik'ix e'өнүpanix? Sat'sik,
 kikai'okhtoauau oksıs'tapiniköttsimani.
⁶⁶ Tsa kit'stapuauä? An'iau, möks'einsi.
⁶⁷ Itüm'itaisokuttüttsiauaie ostoksıs'iaie,
 ki oto'auests itsıtauaiak'iauaie: ki stsik'ix
 omi'tsıxikınstspuauests itsıtauaiak'iauaie. ⁶⁸ Ki
 an'iau, ksęsto'a Christ e'өнүpanikınan, Tükka'
 kıtauaiak'ioaka? ⁶⁹ Annok' Peter sauauts'im
 itau'piu, istokıtsım'i pıstots'im: ki ake'kuun
 itoto'iaie, ki an'iu, ksęsto'a kitopokom'au Jesus
 Galilee ıtsıtappım'i. ⁷⁰ Ki paiot'anıstsiuax
 matap'pix nimatsksınoau'ats nimatsksınipa
 kitan'ipi ⁷¹ Ki otsıtüp'süxsi kıtsım'iapioyıs,
 stsik'i ake'kuun nan'nuyenaie ki an'ıstsiuax
 annıks'isk matap'pixk itau'pixk, ani'o nin'au
 noküt'opoksimıuaie Jesus, Nazareth ıtsıtap-
 pım'i. ⁷² Ki mata'toünüu, ki an'iu, nimatsksın
 oau'ats nın'au. ⁷³ Ki otai'pıstıksısısümмосı
 annıks'ısk itai'puyıxk itoto'iauaie, ki
 an'ıstsiauaie Peter, E'münüu, ksęsto'akauk
 tuks'kümä: kitse'poawsısts kitse'өнүpaniki.
⁷⁴ Itümaumütüpipako'sınepuyiu, ki
 itaumütüpütau'ünüu, nimats'ksınoau'ats

nñ'au. Ki nipuau'ă sokit'okumiu. ⁷⁵ Ki Peter
 įskšnīm'aie Jesus ote'poawsinniaie, annik'
 itanīs'tsiuaie, otsauomokh'kumsi nipuau'a
 nioks'kai kitak'ani kimatsksīnokīpats. Ki
 itsūx'iu, ki itsok'auasainiu.

27

¹ OTAP'INŌKKUSI, kōnau'mūkatoiapiekuax
 ki matap'pix otsn'aimoauax itūp'okōkitsīmaiau
 Jesus mōks'enitōsuaie; ² Ki
 otai'įskšipīstōssuaie, itūnistūppīp'iauaie, ki
 itūp'aumūtskaiauaie Pontius Pilate, anni'įsk
 nñai'įsk. ³ Judas, anni'įsk otse'mūtskauķisk,
 otsīnno'ōsaie, otanīs'sax mōks'eīnsi,
 itsisauai'tsitau, ki mat'skittotsīpotuyiuax
 omūk'atoiapiekuax ki omūks'imix
 nñ'ax niip'pix ksīxīx'ķimix, ⁴ Ki an'iu,
 nikai'sauumitsitappi nitse'mūtskatop
 mokōm'otsaapūnni. Ki an'iau, Tsanīstappi
 nitokanīstappikipīnan'a? Ksēsto'a
 kitak'satsip. ⁵ Ki itsipsts'įstūpapiksīstsiuax
 ksīxīx'ķimix omūk'atoiapioyīs, ki itsīs'tapu,
 ki itsiko'kōpsiu. ⁶ Ki omūk'atoiapiekuax
 mat'tuyiauax ksīxīx'ķimix, ki an'iau,
 matōkhsiu'ats ōk'itsūppitsōsau atsīm'isokaiīs,
 tūk'ka aa'pūnni ipum'attomiau. ⁷ Ki
 itau'kōkotomotseiau ki itopum'attomiau
 potter otsn'sīmman, pie'tappix mok'itstsōsau.
⁸ Ūn'nikaie itūsks'unnīstainikōttop a'apūnni
 įstsīn'sīmman. ⁹ Itūmeēnūpanīstomaie
 annik' otan'ipikaie Jeremy prophet, ki
 an'iu, Ki mat'tuyiauax niip'pix ksīxīx'ķimix,
 umutopum'attopiaie annōk' Israel itūniau ūnni

mõkanistsixkõmasi; ¹⁰ Ki itopum'attomiauaie potter otsin'simman, nanistun'ik Ap'istotokuia. ¹¹ Ki Jesus paio'tsipuyimiuiaie, nin'aii; ki nin'auã ai'süppoõttsetsattsuaie, ki an'iu kikütam'ipa Jews otsin'aimoauai? Ki Jesus an'istsuaie, kitan'i. ¹² Ki Omük'atoiapiekuax ki omux'inax ote'enüpanistõsuaie, matsepuyiu'ats. ¹³ Pilate itüm'anistsuaie, kiküttaisauokhtoau'axau akauo'yi kitse'nüpanikoists? ¹⁴ Ki tuks'kai epo'awsin matanistsiu'atsaie; ki Nin'auã eik'skaietükkiu. ¹⁵ Annok'oye'tani nin'aua itüsksaipotoyiuiaie tuksküm'i eën'naii ot'statauaie matap'pix. ¹⁶ Annik', nannan'attsiau tuks'kümi eën'naii, Barabbas an'istau. ¹⁷ Ün'nikaie otokõnau'moõsax, Pilate itünis'tsiuax, Tükka' kit'statauã köks'ipotomosuai? Tsõktau Barabbas, tsõktau Jesus, annõk'anistauõk Christ? ¹⁸ Tük'ka isksinim'aie umutsiksissat'siuõsau, itaumüts'kau. ¹⁹ Otsitau'pissi okõk'itsimani itsiso'põtsis, otokem'an itüpüt'okõttisuaie ki an'istsuaie, pinotokan'istappikit om'ã mokõm'otsitappiuã: tük'ka akauo'iõsts nit'okuyipists pu'inasists ni'papaukanists annok' ksistsiku'ik, osto'i itots'tsiõsts. ²⁰ Ki omük'atoiapiekuax ki omüx'inax eikakimattsiaoux matap'pix mõk'aukõmõnistõsuaie Barabbas, ki Jesus mõks'einsaie. ²¹ Nin'auã an'istsiuax, Tükka' na'tokümix kitstatauu'a köks'ipotomoõssuai? An'iau Barabbas. ²² Pilate an'istsiuax Tsa nitakünnistutoau'ats Jesus, anistauõk Christ. Ikõn'auanistsiauaie, ünnianistauai'istais. ²³ Ki nin'auã an'iu, kumauk'anistauaisksiks?

Tsanistapiu'äts otsauum'itsistutüksinni? Ki akauo'yi itsokse'puyiau ünnianistauai'istais.

²⁴ Otsinis'si, otsau'otokanistappikissaie, ki otai'akitstsissi äsinata'pii ito'tükkiu okke', ki itüs'tsimmiu otsipot'aipuyimösax matap'pix, ki itüniu', nimat'ototoimoko'ä am'o moköm'otsitappiaä otsa'apünni: ksësto'auä sat'sik.

²⁵ Itümökönai'puyiau matap'pix, otsa'apünni ünnianisttots'tsisaie nëstün'an ki no'kosinanix.

²⁶ Itümipo'tomoyiuax Barabbas: ki otai'ksististsipisösaie Jesus, emüts'kaiuaie öksiksīs'toxösaie.

²⁷ Ninauä otseënnakem'ix itüpip'iauaie Jesus itoköno'paupi, ki itokönaumoi'piiä eën'nakex.

²⁸ Ki itsau'tomoyiauaie otsistotos'istsaie, ki mawks'isokösimi itsüps'kaiauaie.

²⁹ Otai'amitsinissau ksissiistsümmoköni, itsis'tsümmokiauaie ki apai'i itstom'iauaie onet'otsisaie: ki auanaukopistuksīs'aköttsiauaie, ki ai'ksistapanistsiauaie, ki an'iau, Hail, Jews otsin'aimoauai!

³⁰ Ki ai'sokotuttsiauaie, ki matsimiau apai'i ki otokön'iaie itsitau'aiak iauaie.

³¹ Otai'ksistsiksistapanistüsuaie, asso'kösimi itsauts'imiauaie, ki otäu'ütsisoköšimaie itsüps'kaiauaie, ki itsistapip'iauaie mök'auaiistasuaie.

³² Ki otsüks'au, ikonoyiauaie nin'aii Cyrene itsitappim'i, otsinikösim Simon: isskuopa'atsiauaie otauai'staksin,

³³ Ki otsito'tosau Golgotha an'istop, itokīsasiik, müksikīnükotokönik,

³⁴ Ikotsi'auaie moksimatossaiaii' itsipoku'yi

ki gall ipa'sokasuyñimiauāie: ki
 otūt'totsīsaie, mat'skaksimattom'atsaie. ³⁵ Ki
 itau'aiistaiiauaie, ki otsistotos'ists, ki aiaketot-
 sipiests, itsi'kōtsotsiēsts: mōks'eēnūpanīstosi
 annik' otan'ipik prophet, itai'aketotsipiešts
 nitsistotos'ists ki itsi'kōtsopnaaiua. ³⁶ Ki
 ito'piiāu ki ūs'sūmmiiauaie annim';
³⁷ Ki itstom'iauaie otokōn'i spots'i
 ksīs'tapanīssīnni sinaip', Am'ok Jesus, Jews
 otsīn'aimoauai. ³⁸ Na'tsitappix kōmos'iepitsix
 ipauai'istauax tukskūm'i onet'otsīsi ki stsīk'i
 otse'aksīssautsīs. ³⁹ Ki anniks'isk itsits'skuixk
 au'kapsītsīpsattsiauaie, ki auauūkia'pīxiau,
⁴⁰ Ki an'iaua ksēsto'a annōk' ipūxīn'īmōk
 omūkatoi'apioyīs, ki nioks'kai ksīstsikuīsts
 itsīksīst'apīstutsimōk, kōmotse'pīosit.
 Ikūm'ūmeniki Ap'istotokiūā okku'i īnīsa'atoat
 auai'staksīn. ⁴¹ Neto'i omūk'atoiapiekuax
 netoi'nitaīksīstapanīstīsiauaie, kiai'sīnakix ki
 omūx'īmīx ipokaniau, ⁴² Kōmotse'pīuax stsīk'ix
 ki matokotsīkōmotsepīosiu'ats. Ikūmūm'īssi
 Israel otsīn'aim, ūnanīstsīnnīsa'atos
 auai'staksīn, ki nitakaumai'tauūnan.
⁴³ Au'maituyīuaie Apīstotoki'i: an-
 nok' ūnnianīstsīkōmotse'pīōsaie,
 maksīnan'attūsaie: tūk'ka iūniū',
 nēsto'akauk Ap'istotokiūā okku'ī.
⁴⁴ Kōmos'iepitsix ipok'auaīstapīxk neto'yīstsk
 nokūtsītūp'apīximīauēsts okhpe'kīsts.
⁴⁵ Nau'yi itai'ksīstsīkūmiopi konūs'ksōkkumā
 itūp'skinatsīu pīksu'yi itaīksīstsīkūmiopi.
⁴⁶ Ki otsīpīk'susi itai'ksīstsīkūmiopi, Jesus
 aisokse'puyīu. Ki itūni'u, Eli, Eli, lama

sabachthani? Annik' ito'kīsasiik, Nitap'istotokim, Nitap'istotokim, kumauk'skīkiks?
⁴⁷ Stsīk'ix itai'puyīxk, otokh'tsīmsau', an'iau, Am'o nīnau nan'nikōttsiuaie Elias. ⁴⁸ Ki tuks'kūmā itauks'kasiu ito'tukkiu ai'ksīppuyīnip, ki ito'kīmiuaie īstsipoku'yi, ki itstom'aie apai'i, ki ikotsiu'aie mōksīmattosaiiai'i.
⁴⁹ Stsīk'ix an'iau, ki'ka, ōk'satsip maks'ikūmipuksipusi mōksikōmotse'piīsaie.
⁵⁰ Jesus ota'atsoksepuyīssi, itaumūts'kaiuaie Sta'aw. ⁵¹ Ki Sat'sit, omūk'atoiapioyīs itsi'koksok'iakiopi ai'aketsīnikau, spots'im itots'ipinikau; ki ksōk'kumā itsi'papuyiu, ki ok'otokskuīsts ai'aketopīiau; ⁵² Ki a ken 'i man ists kau'opīiau; ki atsīm'six anniks'īsk ai'okaxk akaiēm ostūm'ouaēsts itsipua'ax, ⁵³ Ki ota'atsipua'wsi Jesus, itsux'iau aken'imanīsts, ki itūp'ipimīau atsīmaka'p'ioyīsi, ki otsīnok'oaiau akai'tappiix.
⁵⁴ Annok' eēnakin'au'ā, ki otopokom'ixk, otopokūs'satūkkimaxk Jesus, otsīnno'ōsau ksōk'kumi otsi'papuyīsi, ki otsīnīs'sau annīsts'isk īstutsip'īstsk, eks'kaikopumīau, ki an'iau am'o emūn'iūmiu Ap'istotokiua okku'i. ⁵⁵ Ki akai'tappix akex' pie'tsi itūs'sūmmīuaie, anniks'īsk itotopokiuo'iīxk Jesus Galilee, ki apotomoyiīxkaie: ⁵⁶ Ki ipokom'iauax Mary Magdalene, ki Mary, James ki Joses oksīs'toauaii, ki Zebedee okku'ix oksīs'toauai. ⁵⁷ Otau'tūkkussi, akotsin'auā Arimathæa īstsitappim'i anīstau Joseph, ito'to, tuks'kūma Jesus otūsksīnīmats'aie: ⁵⁸ Itappo' Pilate, ki ikōm'ōnīstomaie Jesus stūm' i

aie. Pilate itümün'iu mökaumũtskatoſaie mostüm'i. ⁵⁹ Ki Joseph otots'iſſi mostüm'i, itsiſſo'moniſaie kſixiſtokh'aipĩſti, ⁶⁰ Ki itsipſtſotomaie otauũt'sinani aken'iman, maniu'aie, annik' itatũn'ipik ok'otokskui: ki omũk'okotoki itũp'auapĩmiuaie aken'imani iſtokiſim'i, ki itsiſtapu. ⁶¹ Ki Mary Magdalene, ki ſſik'i Mary, itotau'piauaie aken'imani. ⁶² Ki annik' kſiſtsiku'ik otøkhs'apĩſtutoſau, mat'apinøkkuſi, omũk'atoiapiekuax ki Phariſees ikõnitoto'iauaie Pilate, ⁶³ Ki an'iau, Nin'a, nitũkskſinipĩnan om'ã ai'pĩſſiſiſtutũkkuia otan'ipi, oſakiaitap'piſi, nioks'kai kſiſtsiku'i nitak'aatiſpuau. ⁶⁴ Anit' økhs'iſtutſiſſi aken'imani nioks'kai kſiſtsiku'iſts, otũs'kſinĩmatsax møkſtai'ſepiotoſax, møkſtai'kõmoſai'iſax, møkſtai'anĩſtoſauax matap'pix, øk'aipuau: ki ſako'ipatiſtutũkſinni akſ'iſtũpſkiſ top matom'ipatiſtutũkſinni. ⁶⁵ Pilate an'iſtſiuax mattok'au eẽn'akex; iſ'tapuk, mi'iſtutſik. ⁶⁶ Ki itappo' iau, ki mi'iſtutſimiau ake'niman, iſkſkũm'iauaie ok'otokſøk'h'ſepiſtan, ki iſſi'iauaie eẽn'akex.

28

¹ ISSIK'SIſTSIKUYII kſiſtsiku'i otai'kſiuoſaie, otaumũtũpapinøk'kuſaie iſſik'atoikſiſtsikui, Mary Magdalene ki ſſik'i Mary itoto'iau møkſ'iniĩſau ake'nimani. ² Ki, ſat'ſit, kſøk'kumã ai'papuyiu: tũk'ka Ap'iſtotokiu oto'tokatatiſ ſpots' im itsinniſſo'iĩnai, ki ito'to ki matskoap'imiuaie ok'otokſøk'h'ſepiſtan ki itop'aiuaie. ³ Oſtokſiſ'si netoinitai'natiſuaie popoſ'iſts, ki kائي'kſiſtotoſiu neto'i kon'skui:

4 Ki ūsks'katŭkkix stun'noyiauaie, ki ai'papuyeian netoi'nitsiiu enix'. 5 Ki oto'tokatatsis an'istsiuax a kex', piniko'puk; nits'ksinip kitap'ŭssŭmmauau Jesus annök' kaiis'toksauök. 6 Matsinakuaiem'ats: tük'ka, ūk'aipuau otan'ipi. Puk'sipuk, sat'sik otsit'sipi Nin'ä. 7 Ki kipi'tappoak, ki anistok'ax otŭs'ksinimatsax otse'insinni ūkaipua'atomaie; ki, sat'sit, kitse'tomomattaak Galilee; omim' kitak'itsinnoauau: sat'sik, kikau'anistopuau. 8 Ki itsikip'istupaatomiauaie ake'niman ai'kopumau, ki eks'kaetametŭkkiau; ki auks'kasiau mokitots'ipotosauaie otŭs'ksinimatsaxaie otse'poawsiniaie. 9 Ki otsitappo'sauax mökitsinnikoösauax otŭs'ksinimatsaxaie, sŭm'mis, Jesus ito'tatsemiuaax ki an'istsiuax All hail! Ki ito'toiauaie ki ein'imiauaie oköt'sistsaie, ki ita'tsimmimmiauaie. 10 Jesus itŭm'itŭnistsiuax, Pinikopuk; mis'tapuk, anistok'au nix'okoax mök'ittapposau Galilee, ki omim' nitak'itsinokiau. 11 Annok' otsa'kaiatapposau, sŭm'mis, stsik'ix ūsks'katŭkii itoto'iau akap'ioyis, ki aitsin'nikoyiauaax omŭk'atoiapiekuax nitap'ii. 12 Kiotokönau'moösau ki omŭx'inax otokönai'puyisau, ikotsi'auax eän'akex akaiem'i itawk'pumaupix, 13 Ki an'istsiuax, ūnnik' otŭs'ksimimatsax nitsa'kiaiokasinan, sepioto'iax ki itsikömos'attsiauaie. 14 Ki nin'a okhtsis'saie, nitaksemŭnan ki kitakitsikömotse'piopinan. 15 Mat'toyiauaax itawk'pumaupix, ki otsksinimatseipuaiaiax

iia'tutsimiau ki annik' anissin'nik Jews
 sa'kiauanistomias. ¹⁶ Nitsi'koputsiax
 otus'ksinimatsax itappo'iax Galilee nitum'mo,
 Jesus otan'istopi. ¹⁷ Ki otsinno'osauaie
 itatsim'mimmiauaie: ki stsik'ix sai'etukkiax.
¹⁸ Ki Jesus ito'toax ki ai'sitsipsattsiax,
 ki an'istsiax, konau'tumapsinni
 spots'im ki ksok'kum nit'okoko.
¹⁹ Un'nikaie, is'tapuk, isksinimats'okau
 konau'mianistsitappii, us'tapinokau
 ninikot'tokests otsin'ikosimests kin'un, ki
 okku'i, ki atsim'istaaw: ²⁰ Isksinimats'okau
 mok'satsisauests kitan'istopuauests; ki sat'sit,
 kitusks'opoksemopuau anistsiksits'nikuists
 aiksiuo'si ksok'kum.

**ÖKHS' I TSĪN IK ŠĪN NI ST. MATTHEW OT
SĪN AI PI.
The Gospel According to St. Matthew in the
Blackfoot language of Canada**

Public Domain

Language: Siksiká (Blackfoot)

Translation by: Rev. John William Tims

This C. M. S. publication by the British and Foreign Bible Society in 1890 is in the PUBLIC DOMAIN (not copyrighted). Conversion to USFM was courtesy of the Digital Bible Society.

2017-10-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

0a409c18-61ef-5282-961d-ef2aa587bd17